

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

24 octobre 2012

PROJET DE LOI

prévoyant des sanctions et des mesures à
l'encontre des employeurs de ressortissants
de pays tiers en séjour illégal

SOMMAIRE

1. Résumé	3
2. Exposé des motifs	4
3. Avant-projet	42
4. Avis du Conseil d'État.....	56
5. Projet de loi.....	63

Page

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

24 oktober 2012

WETSONTWERP

tot vaststelling van sancties en maatregelen
voor werkgevers van illegaal verblijvende
onderdanen van derde landen

INHOUD

1. Samenvatting.....	3
2. Memorie van toelichting	4
3. Voorontwerp	42
4. Advies van de Raad van State	56
5. Wetsontwerp.....	63

Blz.

LE GOUVERNEMENT DEMANDE L'URGENCE CONFORMÉMENT À
L'ARTICLE 80 DE LA CONSTITUTION.

DE SPOEDBEHANDELING WORDT DOOR DE REGERING GEVRAAGD
OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 80 VAN DE GRONDWET.

4886

Le gouvernement a déposé ce projet de loi le 24 octobre 2012.

Le "bon à tirer" a été reçu à la Chambre le 12 novembre 2012.

De regering heeft dit wetsontwerp op 24 oktober 2012 ingediend.

De "goedkeuring tot drukken" werd op 12 november 2012 door de Kamer ontvangen.

N-VA	:	<i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>
PS	:	<i>Parti Socialiste</i>
MR	:	<i>Mouvement Réformateur</i>
CD&V	:	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
sp.a	:	<i>socialistische partij anders</i>
Ecolo-Groen	:	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen</i>
Open Vld	:	<i>Open Vlaamse liberalen en democraten</i>
VB	:	<i>Vlaams Belang</i>
cdH	:	<i>centre démocrate Humaniste</i>
FDF	:	<i>Fédéralistes Démocrates Francophones</i>
LDD	:	<i>Lijst Dedecker</i>
MLD	:	<i>Mouvement pour la Liberté et la Démocratie</i>

<i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i>	<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties:</i>
<i>DOC 53 0000/000:</i> Document parlementaire de la 53 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	<i>DOC 53 0000/000:</i> Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
<i>QRVA:</i> Questions et Réponses écrites	<i>QRVA:</i> Schriftelijke Vragen en Antwoorden
<i>CRIV:</i> Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)	<i>CRIV:</i> Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
<i>CRABV:</i> Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	<i>CRABV:</i> Beknopt Verslag (blauwe kaft)
<i>CRIV:</i> Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	<i>CRIV:</i> Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
<i>PLEN:</i> Séance plénière	<i>PLEN:</i> Plenum
<i>COM:</i> Réunion de commission	<i>COM:</i> Commissievergadering
<i>MOT:</i> Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	<i>MOT:</i> Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
e-mail : publications@lachambre.be

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

RÉSUMÉ

Le projet de loi prévoyant des sanctions et des mesures à l'encontre des employeurs de ressortissants de pays tiers en séjour illégal a pour but de donner exécution aux obligations qui incombent à la Belgique en vertu de la directive 2009/52/CE du 18 juin 2009.

La réglementation belge actuelle a pour structure de base l'obligation faite à l'employeur d'obtenir, préalablement à la mise au travail d'un travailleur étranger, une autorisation d'occupation.

Par le projet de loi, l'employeur est obligé d'examiner si le travailleur dispose d'un titre de séjour valable.

En plus des sanctions financières et pénales déjà existantes, l'employeur est également tenu de verser tout salaire encore impayé au ressortissant d'un pays tiers employé illégalement, ainsi que les frais y liés.

SAMENVATTING

Het ontwerp van wet tot vaststelling van sancties en maatregelen voor werkgevers van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen heeft tot doel de verplichtingen uit te voeren waaraan België onderworpen is krachtens richtlijn 2009/52/EG van 18 juni 2009.

De basisstructuur van de huidige Belgische reglementering bestaat uit de verplichting voor de werkgever om, voorafgaand aan de tewerkstelling van een vreemde werknemer, een arbeidsvergunning te bekomen.

Door het ontwerp van wet is de werkgever verplicht na te gaan of de werknemer een geldige verblijfstitel heeft.

Naast de reeds bestaande financiële en strafrechtelijke sancties, is de werkgever tevens verantwoordelijk voor de betaling van het aan de illegaal tewerkgestelde onderdaan van een derde land nog verschuldigde loon en de daaraan verbonden kosten.

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le nombre d'immigrants illégaux dans l'UE est estimé à entre 4,5 et 8 millions, un chiffre qui est continuellement en augmentation, surtout en raison de l'accès facile au travail illégal.

L'emploi de ressortissants de pays tiers en séjour illégal est le résultat d'une convergence entre l'offre que représentent les migrants à la recherche d'une vie meilleure et la demande d'employeurs prêts à tirer profit de ces travailleurs pour effectuer des travaux qui, généralement, exigent peu de qualifications et sont peu rémunérés.

D'une part, le travail illégal peut entraîner une détérioration du niveau salarial et des conditions de travail, des distorsions de concurrence entre entreprises, et signifie que les travailleurs au noir ne bénéficieront ni d'une assurance maladie, ni des droits à une pension de retraite. D'autre part, les ressortissants de pays tiers illégalement employés se trouvent dans une situation plus vulnérable du fait que, s'ils sont appréhendés, ils seront renvoyés dans leur pays d'origine.

La présente proposition vise à réduire le facteur d'attraction en s'attaquant à l'emploi de ressortissants de pays tiers en séjour illégal en Belgique. Elle a trait à la politique d'immigration, et non à la politique de l'emploi ou à la politique sociale. La présente proposition prévoit des sanctions non pas à l'encontre des ressortissants de pays tiers employés illégalement, mais à l'encontre des employeurs.

La disposition principale de la proposition consiste en une interdiction générale de l'emploi de ressortissants de pays tiers qui n'ont pas le droit de séjourner en Belgique.

La loi du 30 avril 1999 relative à l'occupation des travailleurs étrangers prévoit des sanctions pénales à l'encontre des employeurs qui emploient des travailleurs en violation des dispositions contenues dans cette loi (chapitre IV). Ce chapitre est intégré dans le Code pénal social (article 175).

Toute la réglementation belge a pour structure de base l'obligation faite à l'employeur d'obtenir, préalablement à la mise au travail d'un travailleur étranger, une autorisation d'occupation (et, parallèlement, l'obligation faite au travailleur d'avoir un permis de travail).

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Naar schatting zijn er tussen de 4,5 en 8 miljoen illegale immigranten in de EU, en dit cijfer stijgt ook nog voortdurend, vooral wegens de gemakkelijke toegang tot illegaal werk.

De arbeid van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen hangt samen met het feit dat migranten op zoek zijn naar een beter leven en een antwoord bieden op de vraag van werkgevers die willen profiteren van deze arbeiders die bereid zijn meestal laageschoold en laagbetaalde arbeid aan te nemen.

Enerzijds veroorzaakt illegaal werk een neerwaartse druk op de lonen en arbeidsomstandigheden, verstoort de concurrentie tussen ondernemingen en betekent dat zwartwerkers geen ziekteverzekering noch pensioenrechten hebben. Anderzijds bevinden illegaal werkende onderdanen van derde landen zich in een extra kwetsbare positie omdat zij, als zij worden opgepakt, naar hun land van oorsprong zullen worden teruggestuurd.

Dit voorstel heeft tot doel de aantrekkelijke factor te verminderen door de arbeid van onderdanen van derde landen die illegaal in België verblijven aan te pakken. Het heeft betrekking op het immigratiebeleid en niet op het arbeids- of sociaal beleid. Krachtens dit voorstel zullen de werkgevers en niet de illegaal tewerkgestelde onderdanen van derde landen worden bestraft.

De cruciale bepaling van het voorstel is een algemeen verbod op de tewerkstelling van onderdanen van derde landen die geen verblijfsvergunning hebben voor België.

De wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers voorziet strafrechtelijke sancties tegen werkgevers die werknemers tewerkstellen in strijd met de bepalingen voorzien in deze wet (hoofdstuk IV). Dit hoofdstuk is opgenomen in het Sociaal Strafwetboek (artikel 175).

De gehele Belgische reglementering is gebaseerd op de verplichting jegens de werkgever om, voorafgaand aan de tewerkstelling, een arbeidsvergunning te bekomen (en, daarmee gelijklopend, de verplichting jegens de werknemer om een arbeidskaart te bezitten).

L'employeur est passible de sanctions pénales lorsqu'il emploie un travailleur étranger sans autorisation d'occupation et sans permis de travail. La loi prévoit une sanction pénale plus sévère lorsque le travailleur est, en outre, en séjour illégal.

À la différence de la réglementation belge, la présente proposition, en exécution de la directive 2009/52/CE du Parlement européen et du Conseil du 18 juin 2009 prévoyant des normes minimales concernant les sanctions et les mesures à l'encontre des employeurs de ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier, repose sur l'obligation faite à l'employeur d'exiger que le travailleur dispose d'un titre de séjour valable et le lui présente.

À côté des sanctions financières et pénales déjà existantes, l'employeur est aussi tenu de verser aux ressortissants de pays tiers tout salaire encore impayé correspondant au travail effectué. Lorsque l'adresse postale et les données relatives au compte bancaire ou de chèques postaux du travailleur sont inconnues de l'employeur, la rémunération sera versée à la Caisse des dépôts et consignations.

Le présent projet introduit aussi un système de responsabilité en cas d'occupation de ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal.

Ce faisant, il transpose en droit belge le régime de responsabilité prévu à l'article 8 de la directive 2009/52/CE, en complément de son principe général d'interdiction d'occupation de ressortissants de pays tiers en séjour illégal, et qui repose sur les principes énoncés ci-après.

Un tel régime visé par le présent projet concerne tant le client-donneurs d'ordre intervenant à titre professionnel que les différents entrepreneurs intervenant dans le cadre d'une chaîne de sous-traitants ou en l'absence de celle-ci.

Les dettes visées par cet article 8 sont les suivantes:

1° tout salaire impayé au ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal;

2° tout frais résultant de l'envoi des rémunérations impayées dans le pays dans lequel est rentré ou a été renvoyé le ressortissant d'un pays tiers;

De werkgever wordt strafrechtelijk gesanctioneerd indien hij een vreemde werknemer tewerkstelt zonder arbeidsvergunning en arbeidskaart. De wet voorziet een verhoging van de strafrechtelijke sanctie indien de werknemer bovendien illegaal aanwezig is.

In tegenstelling met de Belgische reglementering, steunt het huidige voorstel, in uitvoering van richtlijn 2009/52/EG van het Europese Parlement en de Raad van 18 juni 2009 tot vaststelling van minimumnormen inzake sancties en maatregelen tegen werkgevers van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen, op de verplichting ten aanzien van de werkgever om te eisen dat de werknemer over een geldige verblijfstitel beschikt en dat deze hem wordt voorgelegd.

Naast de reeds bestaande financiële en strafrechtelijke sancties, wordt van de werkgever tevens geëist dat hij aan de onderdanen van derde landen het volledige nog verschuldigde loon voor hun geleverde werk betaalt. Indien het adres en de gegevens van de bank- of postchequerekening van de werknemer onbekend zijn voor de werkgever, zal het loon worden overgemaakt aan de Deposito- en Consignatiekas.

Dit ontwerp voert ook een systeem van aansprakelijkheid in geval van tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen in.

Door dat systeem in te voeren, wordt de regeling van de aansprakelijkheid voorzien in artikel 8 van de richtlijn 2009/52/EG in Belgisch recht ingevoerd, in aanvulling van het algemeen principe van de richtlijn, zijnde het verbod van tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen. De regeling van de aansprakelijkheid steunt op de principes die hierna worden vermeld.

Een dergelijke regeling, voorzien door dit ontwerp, betreft zowel de professionele klant-opdrachtgever als de verschillende aannemers die tussenkomsten in het kader van een keten van onderaannemers dan wel buiten het kader van dergelijke keten.

De schulden voorzien door dat artikel 8 zijn de volgende:

1° het aan de illegaal verblijvende onderdaan van een derde land nog verschuldigde loon;

2° de kosten die samenhangen met de verzending van nabetalingen naar het land waarnaar de onderdaan van een derde land is teruggekeerd of teruggestuurd;

3° toute sanction financière résultant de la violation par un employeur de l'interdiction d'emploi d'un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal.

Compte tenu de pareille portée, la responsabilité visée par le présent projet comportera un double volet.

Elle consistera, d'une part, en une responsabilité solidaire salariale et d'autre part, en une sanction supplémentaire pour l'entrepreneur principal et les entrepreneurs intermédiaires dans le cas que l'employeur est sanctionné pour la violation de l'interdiction d'emploi d'un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal.

Cela écrit, le régime de responsabilité solidaire salariale prévu par l'article 8 précité repose sur les autres principes énoncés ci-après.

1. L'article 8.1 de la directive prévoit une responsabilité salariale, solidaire ou en lieu et place de l'employeur, dans le chef de l'entrepreneur qui fait appel à un sous-traitant occupant des ressortissants de pays tiers en séjour illégal en Belgique.

La directive vise donc en pareil cas le rapport entre l'entrepreneur précité et son sous-traitant direct.

Plus précisément, cette responsabilité vise en fait deux hypothèses, à savoir:

1° en l'absence de chaîne de sous-traitants, la responsabilité d'un entrepreneur qui a fait appel à un sous-traitant (direct) employeur, et

2° en cas d'existence d'une telle chaîne de sous-traitants, celle de l'entrepreneur (sous-traitant) intermédiaire qui a fait appel au sous-traitant direct employeur.

Cet entrepreneur intermédiaire est donc dans ce cas l'avant-dernier sous-traitant de la chaîne.

Telle que prévue par l'article 8.1, une telle responsabilité s'applique de manière automatique sans distinguer selon que l'entrepreneur précité ait eu ou non connaissance de l'occupation, par son sous-traitant direct, de ressortissants d'un pays tiers en séjour irrégulier.

2. L'article 8.2 de la directive prévoit, quant à lui, une responsabilité salariale, solidaire ou en lieu et place de

3° de financières sancties die voortvloeien uit de overtreding door de werkgever van het verbod tot tewerkstelling van een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België.

Rekening houdende met dergelijke draagwijdte bevat de aansprakelijkheid die door dit ontwerp wordt gevierd, een dubbel luik.

Zij bestaat enerzijds uit een hoofdelijke aansprakelijkheid voor de lonen, en anderzijds een bijkomende sanctie voor de hoofdaannemer of intermediaire aannemers in het geval dat de werkgever wordt gesancctioneerd wegens een overtreding van het verbod tot tewerkstelling van een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België.

Dit gezegd zijnde, steunt de regeling van de hoofdelijke aansprakelijkheid voor de lonen voorzien door voormeld artikel 8 op de principes die hierna worden vermeld.

1. Artikel 8.1 van de richtlijn voorziet in een aansprakelijkheid voor de lonen, naast of in de plaats van de werkgever, in hoofde van de aannemer die een beroep doet op een onderaannemer die illegaal verblijvende onderdanen van derde landen in België tewerkstelt.

De richtlijn viseert dus in dergelijk geval de band tussen voormelde aannemer en zijn directe onderaannemer.

Meer precies viseert deze aansprakelijkheid in feite twee hypotheses, zijnde:

1° in geval van afwezigheid van een keten van onderaannemers, de aansprakelijkheid van een aannemer die een beroep doet op een (rechtstreekse) onderaannemer, en

2° in het kader van een dergelijke keten van onderaannemers, de hoofdelijke aansprakelijkheid van een intermediaire aannemer (onderaannemer) die een beroep doet op een rechtstreekse onderaannemer.

Deze intermediaire aannemer is in dat geval dus de voorlaatste onderaannemer in de keten.

Zoals voorzien door artikel 8.1 is dergelijke aansprakelijkheid automatisch van toepassing ongeacht het feit of voormelde aannemer al dan niet kennis had van de tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen door zijn rechtstreekse onderaannemer.

2. Artikel 8.2 van de richtlijn voorziet in een aansprakelijkheid voor de lonen, naast of in de plaats van de

l'employeur, de l'entrepreneur principal et de chaque entrepreneur (sous-traitant) intermédiaire, en cas de chaîne de sous-traitants, en ce qui concerne certaines dettes dues par le sous-traitant occupant des ressortissants d'un pays tiers en séjour irrégulier.

Plus précisément, l'entrepreneur principal et l'entrepreneur (sous-traitant) intermédiaire seront solidairement responsables:

1° avec le sous-traitant employeur des travailleurs irréguliers, ou

2° avec l'entrepreneur (sous-traitant) intermédiaire dont le sous-traitant employeur est le sous-traitant direct (cet entrepreneur intermédiaire est donc ici l'avant-dernier sous-traitant de la chaîne).

Il est important de noter que cette responsabilité fondée sur l'article 8.2 est, en tant que telle, d'une ampleur plus limitée que celle prévue par l'article 8.1.

En effet, elle ne concerne que le cas où l'entrepreneur principal et le ou les entrepreneurs (sous-traitants) intermédiaires visés par cet article 8.2 avaient connaissance de l'occupation par le sous-traitant employeur de ressortissants d'un pays tiers en séjour irrégulier.

En d'autres termes, dans le cadre du même article 8.2, il appartient au travailleur en séjour illégal qui invoque cette responsabilité de l'entrepreneur de prouver une telle connaissance dans le chef de ce dernier.

L'article 8.2 de la directive 2009/52/CE ne définit pas dans quelle mesure les personnes qu'il vise aux fins d'engagement de leur responsabilité en cas d'occupation de ressortissants de pays tiers en séjour illégal en Belgique peuvent être considérées comme ayant eu connaissance d'une telle occupation.

Pareille connaissance peut, par exemple, être démontrée en cas d'avertissement des personnes précitées, par un service d'inspection, de l'occupation par un sous-traitant desdits ressortissants de pays tiers en séjour illégal.

3. Les relations de sous-traitance abordées par les articles 8.1 et 8.2 et les personnes solidairement responsables au sens de ceux-ci peuvent être représentées schématiquement comme suit:

werkgever, van de hoofdaannemer en elke intermediaire aannemer (onderaannemer), in geval van een keten van onderaannemers, voor wat betreft bepaalde schulden verschuldigd door de onderaannemer die illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt.

Meer precies zijn de hoofdaannemer en de intermediaire aannemer (onderaannemer) hoofdelijk aansprakelijk:

1° met de onderaannemer die de illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt, of

2° met de intermediaire aannemer (onderaannemer) van wie de tewerkstellende onderaannemer de rechtstreekse onderaannemer is (deze intermediaire aannemer is dus de voorlaatste onderaannemer in de keten).

Het weze belangrijk er op te wijzen dat deze hoofdelijke aansprakelijkheid, gebaseerd op artikel 8.2, van een beperktere omvang is dan deze voorzien door artikel 8.1.

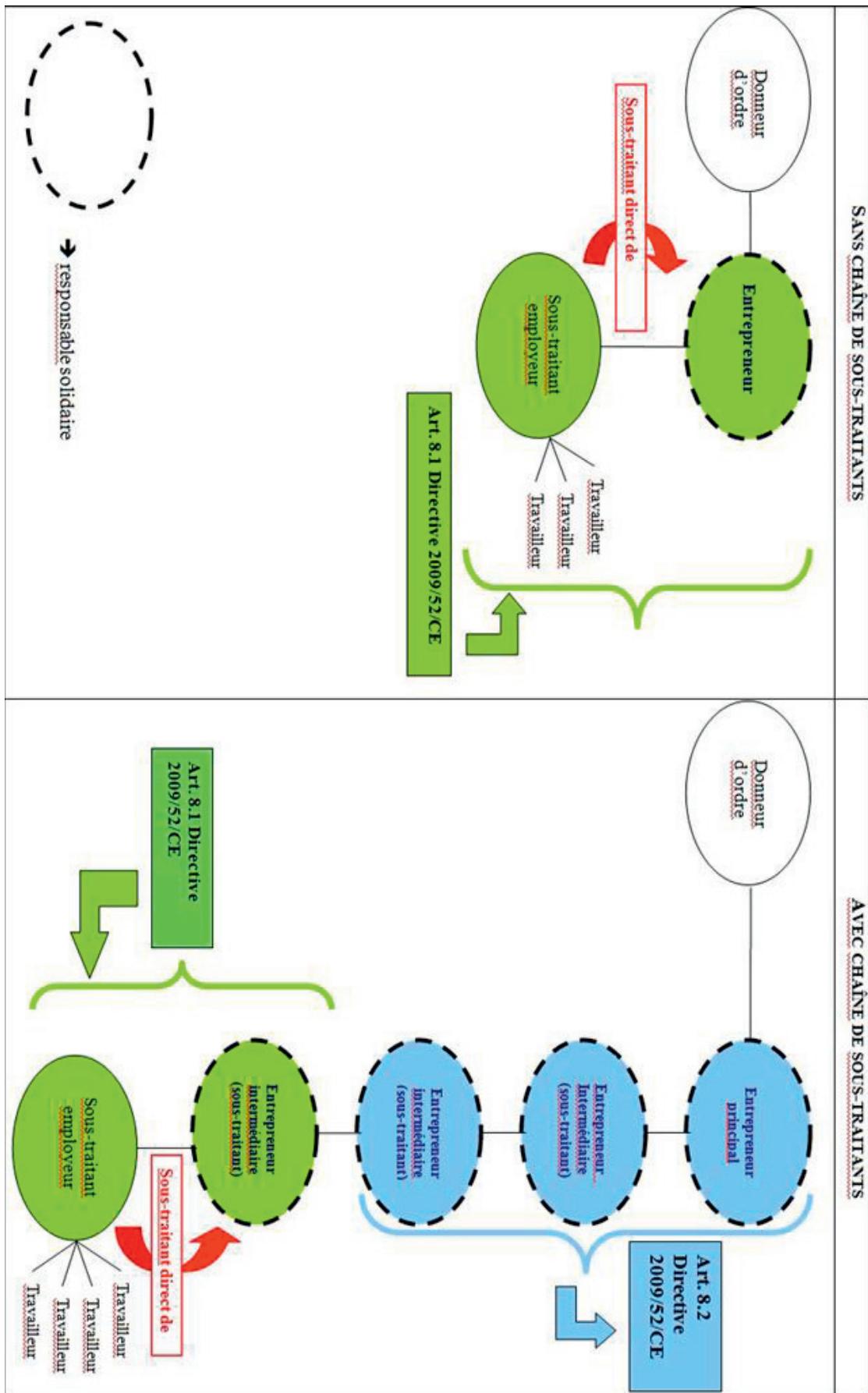
Zij viseert inderdaad slechts het geval waarin de hoofdaannemer en de intermediaire aannemer(s) (onderaannemer), geviseerd door dat artikel 8.2, kennis hadden van de tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen door de tewerkstellende onderaannemer.

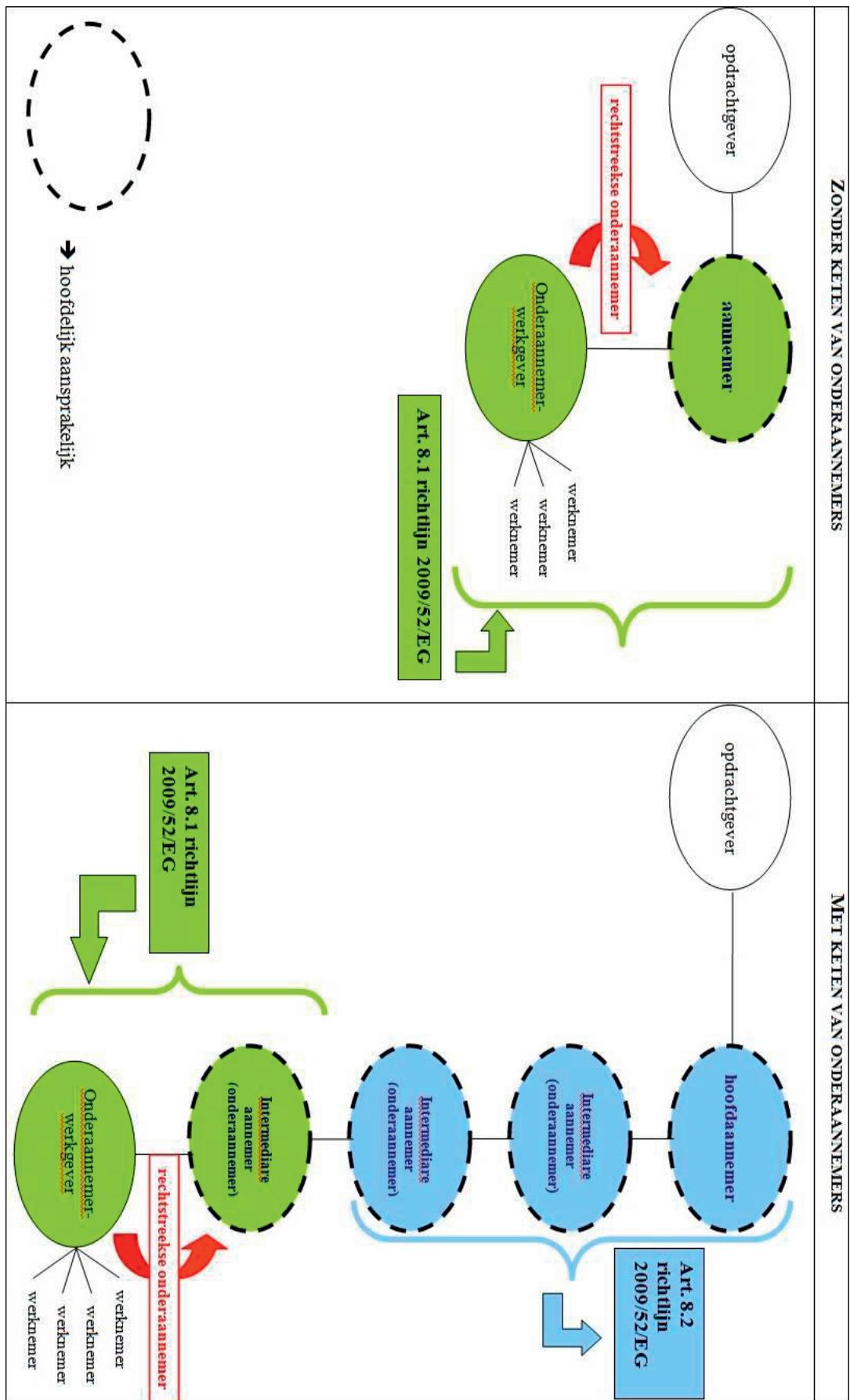
Met andere woorden, in het kader van hetzelfde artikel 8.2, komt het aan de illegaal verblijvende werknemer toe om deze aansprakelijkheid van de aannemer in te roepen en het bewijs van een dergelijke kennis in hoofde van deze laatste te leveren.

Artikel 8.2 van de richtlijn 2009/52/EG bepaalt niet vanaf wanneer de geviseerde personen, voor wat betreft het inroepen van hun hoofdelijke aansprakelijkheid in geval van tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen, geacht worden kennis te hebben van dergelijke tewerkstelling.

Een dergelijke kennis kan bijvoorbeeld worden aangetoond wanneer voormelde personen door een inspectiedienst werden op de hoogte gebracht van de tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen.

3. De relaties van onderaanneming vermeld door de artikelen 8.1 en 8.2 en de personen die hoofdelijk aansprakelijk zijn in de zin van deze artikelen kunnen op volgende wijze schematisch worden weergegeven:

4. L'article 8.3 permet cependant d'exonérer, selon le cas, l'entrepreneur, l'entrepreneur principal et les entrepreneurs (sous-traitants) intermédiaires visés par la responsabilité de l'article 8.1 ou 8.2 s'ils se sont acquittés des "obligations de diligence qui peuvent être déterminées par le droit national".

Une réglementation nationale prévoyant l'exonération de l'entrepreneur qui est en possession d'une déclaration délivrée par son sous-traitant direct et dans laquelle ce dernier certifie qu'il n'occupe pas de travailleurs en séjour illégal et s'engage à ne pas y recourir à l'avenir peut raisonnablement être considérée comme prévoyant l'accomplissement d'une "obligation de diligence" au sens de l'article 8.3 précité.

5. Conformément à l'article 8.4 de la directive les États membres peuvent prévoir des dispositions en matière de responsabilité plus sévères que celles résultant des articles 8.1 et 8.2 précités.

Dans ce cadre, une réglementation nationale prévoyant, en cas d'occupation de ressortissants de pays tiers en séjour illégal, une responsabilité solidaire du client (initial) intervenant en tant que donneur d'ordres et qui, en tant que telle n'est visée ni par l'article 8.1 ni par l'article 8.2 de la directive 2009/52/CE, constitue une disposition nationale "plus sévère" au sens de l'article 8.4 de la directive susmentionnée.

6. L'article 8 de la directive 2009/52/CE concerne tous les secteurs d'activités de l'économie.

Aux fins d'assurer une transposition complète et immédiate dudit article 8, sa transposition en droit belge concernera donc également tous les secteurs, à l'exclusion de tout mécanisme permettant des dérogations sectorielles.

7. Sous réserve des possibilités d'exonération résultant de l'accomplissement d'obligations de diligence au sens de l'article 8.3 de la directive 2009/52/CE, la responsabilité solidaire engagée conformément à ses articles 8.1 ou 8.2 s'applique immédiatement et sans limitation de durée.

8. En ce qui concerne le salaire visé par la responsabilité solidaire, la directive précise, en son article 2, j), que celui-ci doit être équivalent à ce dont auraient bénéficié des travailleurs comparables dans le cadre d'une relation de travail légale.

4. Artikel 8.3 laat toe om, naar gelang het geval, de aannemer, de hoofdaannemer en de intermediaire aannemers (onderaannemers) geviseerd door de aansprakelijkheid van artikel 8.1 of 8.2, vrij te stellen van hun aansprakelijkheid wanneer ze "een gepaste zorgvuldigheid hebben betracht overeenkomstig het nationale recht".

Een nationale wetgeving die voorziet in de vrijstelling van de aannemer die in het bezit is van een verklaring geleverd door zijn rechtstreekse onderaannemer waarin deze laatste bevestigt dat hij geen illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt en waarin hij er zich toe verbindt er geen te zullen tewerkstellen in de toekomst, kan redelijkerwijs worden beschouwd als de uitvoering van "een gepaste zorgvuldigheid" in de zin van voormeld artikel 8.3.

5. Overeenkomstig artikel 8.4 van de richtlijn kunnen de lidstaten in hun nationale wetgeving striktere aansprakelijkheidsregels vastleggen dan deze die voorvloeien uit voormalde artikelen 8.1 en 8.2.

In dat kader is de invoering, door een nationale wetgeving, in geval van tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen, van een hoofdelijke aansprakelijkheid van de (initiële) klant die als opdrachtgever tussenkomt, en die als dusdanig niet geviseerd wordt door artikel 8.1 of door artikel 8.2 van de richtlijn 2009/52/EG, te beschouwen als een "striktere" nationale bepaling in de zin van artikel 8.4 van bovenvermelde richtlijn.

6. Artikel 8 van de richtlijn 2009/52/EG heeft betrekking op alle sectoren van de economie.

Om een volledige en onmiddellijke omzetting van voormald artikel 8 te verzekeren, zal deze omzetting in Belgisch recht dus eveneens alle sectoren betreffen, met uitsluiting van elk mechanisme dat sectorale afwijkingen zou toelaten.

7. Onder voorbehoud van de mogelijkheden tot vrijstelling die voortvloeien uit de maatregel van gepaste zorgvuldigheid in de zin van artikel 8.3 van de richtlijn 2009/52/EG, is de hoofdelijke aansprakelijkheid overeenkomstig artikel 8.1 of 8.2 onmiddellijk van toepassing en zonder beperking qua duur.

8. Voor wat betreft het loon waarvoor men hoofdelijk aansprakelijk is, preciseert de richtlijn, in artikel 2, j), dat dit loon gelijkwaardig moet zijn aan wat vergelijkbare, in een legale arbeidsverhouding tewerkgestelde werknemers zouden hebben ontvangen.

De manière plus générale, il y a également lieu de rappeler que le régime prévu à l'article 8 de la directive 2009/52/CE précité s'applique tant aux travailleurs ressortissants d'un pays tiers en séjour irrégulier occupés par un employeur établi en Belgique qu'aux mêmes travailleurs en séjour irrégulier en Belgique mais qui y seraient détachés conformément à la directive 96/71/CE du parlement européen et du conseil du 16 décembre 1996 concernant le détachement de travailleurs effectué dans le cadre d'une prestation de services.

Afin de procurer un niveau de protection plus efficace, les organisations représentatives de travailleurs et des employeurs du secteur privé et les organisations représentatives du secteur public ainsi que certains établissements d'utilité publique et associations ont également la compétence d'ester en justice dans les litiges auxquels l'application du présent projet peut donner lieu, soit au nom d'un ressortissant de pays tiers soit en soutien à celui-ci.

La même compétence sera bien entendu également prévue en cas de procédure visant à l'engagement de la responsabilité solidaire salariale et fondée sur les nouvelles dispositions de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs dont l'insertion est envisagée par le présent projet.

Les services d'inspection compétents pour lutter contre le travail illégal, y compris les services d'inspections régionaux, exécuteront certains contrôles sur la base d'une analyse des risques. En outre ils communiqueront à la Commission des données sur les inspections qu'ils effectuent.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Art. 1er

L'article 1er se réfère à la répartition constitutionnelle des compétences.

En effet, cette disposition précise que la présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Cet article dispose que le projet de loi transpose la directive 2009/52/CE du Parlement européen et du Conseil du 18 juin 2009 prévoyant des normes minimales concernant les sanctions et les mesures à l'encontre des employeurs de ressortissants de pays tiers en séjour

Meer in het algemeen moet er ook aan herinnerd worden dat het regime voorzien door artikel 8 van de richtlijn 2009/52/EG zowel van toepassing is op de illegaal verblijvende onderdanen-werknemers van derde landen tewerkgesteld door een werkgever die in België is gevestigd, als dezelfde werknemers die illegaal in België verblijven maar die er gedetacheerd zijn overeenkomstig de richtlijn 96/71/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 1996 betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers met het oog op het verrichten van diensten.

Teneinde een effectiever beschermingsniveau te verschaffen, krijgen de representatieve werknemers- en werkgeversorganisaties van de privésector en de representatieve organisaties van de publieke sector, alsook bepaalde instellingen van openbaar nut en verenigingen, de bevoegdheid om namens of ten behoeve van onderdanen van derde landen in rechte op te treden in de rechtsgeschillen waartoe de toepassing van dit ontwerp aanleiding kan geven.

Dezelfde bevoegdheid zal eveneens worden voorzien in het kader van de hoofdelijke aansprakelijkheid voor de lonen en zal gebaseerd worden op de nieuwe bepalingen van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers waarvan de invoering wordt voorzien door dit ontwerp.

De inspectiediensten bevoegd voor de strijd tegen illegale tewerkstelling, met inbegrip van de gewestelijke inspectiediensten, zullen een aantal controles op basis van risicobeoordeling uitvoeren. Tevens zullen ze de Commissie inlichten over de verrichte inspecties.

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Art. 1

Artikel 1 verwijst naar de grondwettelijke bevoegdheidsverdeling.

In deze bepaling is immers nader bepaald dat deze wet een aangelegenheid regelt als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In dit artikel wordt bepaald dat via het ontwerp van wet omzetting wordt gegeven aan richtlijn 2009/52/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009 tot vaststelling van minimumnormen inzake sancties en maatregelen tegen werkgevers van illegaal verblijvende

irrégulier. Il s'agit d'une exigence de transparence imposée par les directives communautaires.

Étant donné que diverses dispositions de la directive ont déjà été transposées dans le droit interne, entre autres dans le Code pénal, le Code judiciaire et le Code pénal social, il ne s'agit d'une transposition partielle.

Art. 3

L'article 3 comporte les définitions. Les notions de ressortissant d'un pays tiers (1°) et de séjour illégal (2°) sont définies conformément à l'article 1er, 3e et 4° de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers. Pour rappel ces notions ont été précisées, lors de la transposition de la directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier en droit belge.

Les définitions de ressortissant d'un pays tiers et de séjour illégal s'inspirent de l'article 2 de la directive 2009/52/CE du Parlement européen et du Conseil du 18 juin 2009 prévoyant des normes minimales concernant les sanctions et les mesures à l'encontre des employeurs de ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier.

Un ressortissant d'un pays tiers est la personne qui n'est pas un citoyen de l'Union et qui ne jouit pas du droit communautaire à la libre circulation.

Conformément à l'article 17, alinéa 1er du Traité instituant la Communauté européenne, un citoyen de l'Union est toute personne ayant la nationalité d'un État membre.

Conformément à l'article 2, alinéa 5 du Règlement n° 562/2006 du Parlement européen et du Conseil du 15 mars 2006 établissant un code communautaire relatif au régime de franchissement des frontières par les personnes (code frontières Schengen), les personnes jouissant du droit communautaire à la libre circulation sont:

a) les citoyens de l'Union, au sens de l'article 17, alinéa 1er, du Traité, ainsi que les ressortissants de pays tiers membres de la famille d'un citoyen de l'Union exerçant son droit à la libre circulation, auxquels s'applique la directive 2004/38/CE du Parlement européen et du

onderdanen van derde landen. Het betreft een transparantievereiste opgelegd door de gemeenschapsrichtlijnen.

Aangezien diverse bepalingen van voornoemde richtlijn reeds in het interne recht werden omgezet, door onder meer het Strafwetboek, het Gerechtelijk Wetboek en het Sociaal Strafwetboek, betreft het slechts een partiële omzetting.

Art. 3

Artikel 3 bevat de definities. De begrippen onderdaan van een derde land (1°) en illegaal verblijf (2°) worden overeenkomstig artikel 1, 3° en 4° van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen gedefinieerd. Ter herinnering: deze begrippen werden gepreciseerd bij de omzetting van de richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven in het Belgisch recht.

De definities van onderdaan van een derde land en illegaal verblijf zijn geïnspireerd op artikel 2 van richtlijn 2009/52/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009 tot vaststelling van minimumnormen inzake sancties en maatregelen tegen werkgevers van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen.

Een onderdaan van een derde land is de persoon die geen burger van de Unie is en die niet onder het Gemeenschapsrecht inzake vrij verkeer valt.

Overeenkomstig artikel 17, lid 1 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap is een burger van de Unie eenieder die de nationaliteit van een lidstaat bezit.

Overeenkomstig artikel 2, lid 5 van verordening nr. 562/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 tot vaststelling van een communautaire code betreffende de overschrijding van de grenzen door personen (Schengen-grenscode) zijn de personen die onder het Gemeenschapsrecht inzake vrij verkeer vallen:

a) de burgers van de Unie in de zin van artikel 17, lid 1 van het Verdrag en de in Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de

Conseil du 29 avril 2004 relative au droit des citoyens de l'Union et des membres de leurs familles de circuler et de séjourner librement sur le territoire des États membres;

b) les ressortissants de pays tiers et les membres de leur famille qui, quelle que soit leur nationalité, en vertu d'accords conclus entre la Communauté et ses États membres d'une part, et ces pays tiers, d'autre part, jouissent de droits en matière de libre circulation, équivalents à ceux des citoyens de l'Union.

Art. 4

Cette disposition transpose l'article 6, 1er, a) de la directive 2009/52/CE.

Elle permet de garantir, comme requis par les dispositions précitées de la directive 2009/52/CE, un traitement équivalent du travailleur ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal en Belgique en matière de rémunération avec un travailleur occupé légalement dans une relation de travail comparable.

Par travailleur occupé légalement dans le cadre d'une relation de travail comparable, il faut comprendre le travailleur effectuant le même type de travail ou un type de travail similaire, soit dans la même entreprise que le travailleur ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal, soit, à défaut, dans la branche d'activités dont relève l'entreprise.

En ce qui concerne les sources de droit au sens de l'article 51 de la loi du 5 décembre 1968 sur les commissions paritaires et les conventions collectives qui entrent en ligne de compte pour le détermination de la rémunération précitée, une distinction doit être opérée selon que l'employeur concerné est ou n'est pas établi en Belgique.

Ainsi, dans le cas où l'employeur est établi en Belgique toutes les sources de droit au sens dudit article 51 doivent être prises en considération.

Par contre, dans le cas où l'employeur n'est pas établi en Belgique, les sources de droit à prendre en considération aux fins de détermination de la rémunération du travailleur ici visé seront celles qui sont applicables, en cas de détachement de travailleurs, en vertu de la loi du 5 mars 2002 concernant pareil détachement ou, en cas de situations relevant du droit international privé mais ne constituant pas des cas de détachement de travailleurs, en vertu de la loi du 14 juillet 1987 portant approbation de la Convention sur le loi applicable aux obligations contractuelle (pour les contrats de travail

Unie en hun familieleden bedoelde onderdanen van derde landen die familielid zijn van een burger van de Unie die zijn recht van vrij verkeer uitoefent;

b) de onderdanen van derde landen en hun familieleden die, ongeacht hun nationaliteit, uit hoofde van overeenkomsten tussen de Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds, en die landen anderzijds, rechten inzake vrij verkeer genieten die gelijkwaardig zijn aan die van de burgers van de Unie.

Art. 4

Deze bepaling zet artikel 6, 1, a) van de richtlijn 2009/52/EG om.

Zij laat toe, zoals vereist door de voormelde bepalingen van de richtlijn 2009/52/EG, om op het vlak van het loon een gelijkwaardige behandeling te garanderen van een illegaal in België verblijvende onderdaan van een derde land met een wettelijk tewerkgestelde werknemer in een vergelijkbare arbeidsverhouding.

Onder een wettelijk tewerkgestelde werknemer in een vergelijkbare arbeidsverhouding moet worden begrepen de werknemer die hetzelfde of soortgelijk werk verricht, ofwel in dezelfde onderneming als de illegaal verblijvende onderdaan van een derde land, ofwel, bij ontstentenis daarvan, in de bedrijfstak waaronder de onderneming ressorteert.

Voor wat betreft de rechtsbronnen in de zin van artikel 51 van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités die in aanmerking worden genomen voor de bepaling van het voormelde loon, moet een onderscheid worden gemaakt naargelang de betrokken werkgever al dan niet in België is gevestigd.

Op die manier moeten, in het geval waarin de werkgever in België is gevestigd, alle rechtsbronnen in de zin van voormeld artikel 51 in aanmerking worden genomen.

In het geval dat de werkgever niet in België gevestigd is, zullen deze rechtsbronnen in aanmerking worden genomen om het loon te bepalen van de hier bedoelde werknemer welke van toepassing zijn, in geval van detachering, krachtens de wet van 5 maart 2002 die betrekking heeft op dergelijke detachering of, in geval van situaties die vallen onder het internationaal privaatrecht maar die geen gevallen van detachering van werknemers betreffen, krachtens de wet van 14 juli 1987 houdende goedkeuring van het Verdrag inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst

conclus avant le 18 décembre 2009) ou du règlement 593/2008 du Parlement européen et du Conseil du 17 juin 2008 sur la loi applicable aux obligations contractuelles (pour les contrats de travail conclus à partir du 18 décembre 2009).

Il est ici rappelé que dans l'hypothèse où la nullité du contrat de travail conclu par le ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal en Belgique était prononcée par une juridiction, cette même personne en séjour illégal en Belgique bénéficierait alors de la protection prévue par l'article 14 de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail.

Conformément à cette dernière disposition, une telle nullité du contrat de travail ne pourrait pas être opposée aux droits du travailleur qui découlent de l'application de la loi du 3 juillet 1978 lorsque des prestations de travail sont fournies.

En d'autres termes, même après prononciation de la nullité du contrat de travail, le ressortissant d'un pays tiers précité maintiendra, à l'égard de l'employeur l'ayant occupé illégalement, son droit au paiement de sa rémunération.

Dans son avis 51 470/1, le Conseil d'État constate que, les articles 4, 7 et 18 du projet font référence au contrat de travail dans le chef du ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal et se pose la question de savoir pourquoi il n'a pas été recouru au critère, qu'il estime plus large, de la "relation de travail dans le cadre d'un emploi".

Par ailleurs, et plus généralement, le même Conseil d'État s'interroge également sur la question de savoir dans quelle mesure le recours au critère du contrat de travail correspond à l'objectif fondamental de la directive 2009/52/CE à savoir l'interdiction de l'emploi illégal.

En réponse à pareilles interrogations, et en complément aux explications déjà fournies antérieurement au Conseil d'État, il y a lieu d'ajouter que dans le cadre de la directive 2009/52/CE, la définition du terme "emploi" énoncée à son article 2, c) ("l'exercice d'activités comprenant toute forme de travail ou d'occupation réglementé par le droit national ou selon une pratique établie pour le compte ou sous la direction et/ou sous la surveillance d'un employeur.") doit être lue à la lumière de son considérant 7.

(voor de arbeidsovereenkomsten gesloten vóór 18 december 2009) of krachtens Verordening 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst (voor de arbeidsovereenkomsten gesloten vanaf 18 december 2009).

Er wordt hier aan herinnerd dat, in de hypothese waarin de nietigheid van de arbeidsovereenkomst, gesloten door de illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België, door een rechter wordt uitgesproken, deze illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België geniet van de bescherming voorzien door artikel 14 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten.

Overeenkomstig dat artikel, kan de nietigheid van de overeenkomst niet worden ingeroepen ten aanzien van de rechten van de werknemer die voortvloeien uit de toepassing van de wet van 3 juli 1978 wanneer arbeidsprestaties zijn geleverd.

Met andere woorden, zelfs nadat de nietigheid van de arbeidsovereenkomst werd uitgesproken, zal de voormalde onderdaan van een derde land, ten aanzien van de werkgever die hem illegaal heeft tewerkgesteld, zijn recht op de betaling van zijn loon blijven behouden.

In zijn advies 51 470/1 merkt de Raad van State op dat in de artikelen 4, 7 en 18 van het ontwerp gerefereerd wordt naar een arbeidsovereenkomst met de illegaal verblijvende onderdaan van een derde land en stelt zich de vraag waarom geen gebruik werd gemaakt van het criterium "arbeidsverhouding in het kader van tewerkstelling", dat ze ruimer acht.

Bovendien, en meer in het algemeen, stelt dezelfde Raad van State zich de vraag in welke mate het gebruik van het criterium van de arbeidsovereenkomst overeenstemt met het fundamentele objectief van de richtlijn 2009/52/EG, namelijk het verbod van illegale tewerkstelling.

In antwoord op dergelijke vragen en ter aanvulling op de antwoorden die voordien reeds werden verstrekt aan de Raad van State, is het nuttig er aan toe te voegen dat in het kader van de richtlijn 2009/52/EG, de definitie van het begrip "tewerkstelling", zoals vermeld in artikel 2, c) ("het verrichten van activiteiten die bestaan uit om het even welke vorm van arbeid of werk die door nationale wetgeving of overeenkomstig de gevestigde praktijk is geregeld, voor of onder leiding en/of toezicht van een werkgever"), gelezen moet worden in het licht van zijn overwegende 7.

Par conséquent, et même si la directive 2009/52/CE ne recourt en effet pas expressément au concept de contrat de travail, il résulte de la combinaison de la disposition et du considérant précités, que doit dès lors être considéré comme "emploi": l'exercice d'activités qui sont ou devraient être rémunérées comprenant toute forme de travail ou d'occupation réglementé par le droit national ou selon une pratique établie pour le compte ou sous la direction et/ou sous la surveillance d'un employeur, quel que soit le lien juridique.

La combinaison des deux textes fait apparaître quatre éléments relevant, à savoir un travail (travail ou occupation), une rémunération du travail effectué, un lien de subordination (direction et/ou surveillance) et un employeur.

Par ailleurs, la transposition de ces éléments dans les ordres juridiques des différents États membres impliquera le recours à des qualifications juridiques propres à chacun de ces ordres juridiques. Aucune restriction ne figure bien entendu à cet égard dans la directive 2009/52/CE.

En ce qui concerne particulièrement l'ordre juridique belge, la réunion de tels éléments renvoie à l'existence d'un contrat de travail au sens de la loi du 3 juillet 1978 (ou d'une autre loi spécifique régissant un contrat de travail particulier) liant le travailleur ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal à l'employeur qui l'y occupe.

Ni l'existence d'un tel contrat de travail dans le chef d'un ressortissant de pays tiers en séjour illégal en Belgique et qui y est occupé par un employeur, ni le maintien des droits de ce travailleur, conformément à l'article 14 de la loi du 3 juillet 1978, après le prononcé éventuel de la nullité de son contrat, n'ont en tant que tels une incidence sur l'application des sanctions applicables en raison de l'occupation en Belgique d'un tel travailleur.

L'application du concept de contrat de travail au sens du droit du travail belge à la relation liant le ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal en Belgique à son employeur n'est donc pas contradictoire avec l'objectif d'interdiction d'occupation d'illégaux au sens de la directive 2009/52/CE.

Les considérations qui précèdent valent bien entendu également en ce qui concerne les articles 7 et 18 du présent projet.

Bijgevolg, en zelfs wanneer de richtlijn 2009/52/EG niet uitdrukkelijk het concept van de arbeidsovereenkomst weerhoudt, dient derhalve, ten gevolge van de combinatie van voormelde bepaling en overwegende, als "tewerkstelling" worden beschouwd: het verrichten van activiteiten die worden of behoren te worden bezoldigd en die bestaan uit om het even welke vorm van arbeid of werk die door nationale wetgeving of overeenkomstig de gevestigde praktijk is geregeld, voor of onder leiding en/of toezicht van een werkgever, ongeacht de onderliggende rechtsverhouding.

De combinatie van de twee teksten vertonen vier relevante elementen. met name arbeid (arbeid of werk), een bezoldiging van de verrichte arbeid, een band van ondergeschiktheid (leiding en/of toezicht) en een werkgever.

Overigens houdt de omzetting van deze elementen in de rechtsorde van de verschillende lidstaten, in dat gebruik wordt gemaakt van de juridische kwalificaties eigen aan deze rechtsorde. In de richtlijn 2009/52/EG komen in dit opzicht geen beperkingen voor.

Wat in het bijzonder de Belgische rechtsorde betreft, verwijst de samenvoeging van dergelijke elementen naar het bestaan van een arbeidsovereenkomst in de zin van de wet van 3 juli 1978 (of van een andere specifieke wet die een speciale arbeidsovereenkomst regelt) die de illegaal verblijvende werknemer van een derde land verbindt met de werkgever die hem tewerkstelt.

Noch het bestaan van een dergelijke arbeidsovereenkomst in hoofde van de illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België, die hier wordt tewerkgesteld door een werkgever, noch het behoud van de rechten van deze werknemer, overeenkomstig artikel 14 van de wet van 3 juni 1978, hebben, na een eventuele nietigverklaring van de overeenkomst, geen weerslag als dusdanig op de toepassing van de sancties toepasselijk met het oog op de tewerkstelling in België van een dergelijke werknemer.

De toepassing van het concept arbeidsovereenkomst binnen het Belgische arbeidsrecht op de relatie die de illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België verbindt met zijn werkgever, is dus niet tegenstrijdig met de doelstelling van de richtlijn 2009/52/EG om illegale tewerkstelling te verbieden.

Deze voorgaande overwegingen zijn uiteraard ook van toepassing op de artikelen 7 en 18 van dit ontwerp

Art. 5

Cette disposition transpose l'article 6, 1, b de la directive 2009/52/CE. Il est exigé de la part de l'employeur qu'il paie à l'État belge les impôts et les cotisations de sécurité sociale encore dus. Il s'agit plus exactement des impôts et des cotisations de sécurité sociale que l'employeur aurait payés s'il avait occupé légalement le ressortissant d'un pays tiers. Ce montant comprend également les éventuelles pénalités de retard et les amendes administratives.

Art. 6

Cette disposition transpose l'article 6, 1er, c de la directive 2009/52/CE. L'employeur est également tenu de supporter les frais d'envoi de la rémunération encore due dans le pays dans lequel est rentré ou a été renvoyé le ressortissant d'un pays tiers qui a été occupé de manière illégale.

Art. 7

Cette disposition transpose l'article 6.3 de la directive 2009/52/CE et est liée à l'article 4 de cette loi. La présomption de trois mois relative à la durée des prestations effectuées en Belgique par le ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal dans le cadre de son occupation par un employeur sur base d'un contrat de travail peut bien entendu être renversée, par exemple par l'employeur, le travailleur et la personne responsable solidaire sur base de l'article 35/9, alinéa 1er nouveau, de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs dont l'insertion dans la même loi du 12 avril 1965 fait l'objet du présent projet. En d'autres termes, et pour répondre aux observations formulées par le Conseil d'État dans son avis 51 470/1, l'article 7 ici commenté peut par lui-même déterminer dans la mesure précitée la portée de la responsabilité solidaire salariale qui sera régie par les nouvelles dispositions de la loi de 1965.

Art. 8

Cet article reconnaît la compétence de certaines organisations, établissements d'utilité publique et associations d'ester en justice dans le cadre des litiges auxquels cette loi peut donner lieu.

Ces organisations, établissements d'utilité publique et associations disposent de cette compétence pour

Art. 5

Deze bepaling zet artikel 6, 1, b van de richtlijn 2009/52/EG om. Van de werkgever wordt geëist dat hij de nog verschuldigde belastingen en sociale zekerheidsbijdragen betaalt aan de Belgische Staat. Het betreft meer bepaald de belastingen en de sociale zekerheidsbijdragen die de werkgever zou hebben betaald indien hij de onderdaan van een derde land legaal had tewerkgesteld. Dit bedrag behelst eveneens de eventuele boetes wegens achterstallige betalingen en de administratieve boetes.

Art. 6

Deze bepaling zet artikel 6, 1, c van de richtlijn 2009/52/EG om. De werkgever wordt eveneens verplicht de kosten te dragen van het verzenden van het nog verschuldigde loon naar het land waarnaar de illegaal tewerkgestelde onderdaan van een derde land is teruggekeerd of teruggestuurd.

Art. 7

Deze bepaling zet artikel 6.3 van de richtlijn 2009/52/EG om en is verbonden met artikel 4 van deze wet. Het vermoeden van drie maanden met betrekking tot de duur van de geleverde prestaties in België door de illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in het kader van zijn tewerkstelling door een werkgever op basis van een arbeidsovereenkomst, kan weerlegd worden bijvoorbeeld door de werkgever, de werknemer en de persoon die hoofdelijk aansprakelijk is op basis van het nieuwe artikel 35/9, eerste lid van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers, waarvan de invoeging in dezelfde wet van 12 april 1965 het voorwerp uitmaakt van dit ontwerp. Met andere woorden, en om te antwoorden op de opmerkingen van de Raad van State in zijn advies 51 470/1, kan het hier besproken artikel 7 zelf de draagwijdte van de hoofdelijke aansprakelijkheid van het loon, dat zal geregeld worden door de nieuwe bepalingen van de wet van 1965, vaststellen.

Art. 8

Dit artikel kent de bevoegdheid toe aan bepaalde organisaties, instellingen van openbaar nut en verenigingen om in rechte op te treden in de geschillen waartoe deze wet aanleiding kan geven.

Deze organisaties, instellingen van openbaar nut en verenigingen beschikken over deze bevoegdheid ter

la défense des droits d'un ressortissant de pays tiers en séjour illégal qui est occupé en Belgique. Il s'agit des organisations, établissements d'utilité publique et associations suivantes:

- les organisations représentatives des travailleurs et des employeurs du secteur privé;
- les organisations syndicales représentatives du secteur public;
- le Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme, ainsi que tout établissement d'utilité publique ou association déterminés par le Roi et qui possèdent, au jour des faits, la personnalité juridique depuis au moins trois ans et qui prévoient dans leurs statuts la défense des intérêts des ressortissants d'un pays tiers.

Ce droit d'action collectif sera valable pour toutes les procédures juridictionnelles visant la mise en œuvre de cette loi.

L'action des organisations, établissements d'utilité publique et associations ne porte nullement atteinte au droit des travailleurs d'agir eux-mêmes, de se joindre à une action ou d'intervenir dans la cause.

Art. 9

Conformément à l'article 13, 2, de la directive 2009/52/CE, les organisations, établissements d'utilité publique et associations, prévues dans l'article 9 de cette loi, peuvent engager toute procédure administrative ou civile, soit au nom d'un ressortissant de pays tiers illégalement employé, soit en soutien à celui-ci, avec son consentement.

L'article 15 de la directive 2009/52/CE s'applique sans préjudice du droit des États membres d'adopter des dispositions plus favorables à l'égard des ressortissants de pays tiers, en ce qui concerne les articles 6 et 13, à condition que ces dispositions soient compatibles avec cette directive.

L'article 9 prévoit que ces organisations, établissements d'utilité publique et associations peuvent agir sans devoir disposer d'une autorisation quelconque de ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal.

L'article précité s'inspire de l'article 8ter de la loi du 5 mars 2002 transposant la directive 96/71 du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 1996 concernant le détachement de travailleurs effectué dans le cadre d'une prestation de services et instaurant un

verdediging van de rechten van de illegaal verblijvende onderdaan van een derde land, die in België wordt tewerkgesteld. Het betreft de volgende organisaties, instellingen van openbaar nut en verenigingen:

- de representatieve werknemers- en werkgeversorganisaties uit de private sector;
- de representatieve vakorganisaties uit de publieke sector;
- het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, alsook elke andere door de Koning bepaalde instelling van openbaar nut of vereniging die op de dag van de feiten tenminste drie jaar rechts-persoonlijkheid bezit en zich statutair tot doel stelt de belangen van de onderdanen van een derde land te verdedigen.

Dit collectieve actierecht zal geldig zijn voor alle gerechtelijke procedures die de uitvoering van deze wet waarborgen.

Het optreden van de organisaties, instellingen van openbaar nut en verenigingen laat het recht van de werknemers onverkort om zelf op te treden, zich bij een vordering aan te sluiten of in het geding tussen te komen.

Art. 9

Overeenkomstig artikel 13, 2, van de richtlijn 2009/52/EG dienen de organisaties, instellingen van openbaar nut en verenigingen, bedoeld in artikel 9 van deze wet, administratieve of burgerlijke procedures te kunnen aanspannen namens of ter ondersteuning van een illegaal tewerkgestelde onderdaan van een derde land met diens instemming.

Artikel 15 van de richtlijn 2009/52/EG laat evenwel onverkort dat de lidstaten bepalingen kunnen aannemen die gunstiger zijn voor de onderdanen van een derde land, in verband met de artikelen 6 en 13, mits deze bepalingen verenigbaar zijn met deze richtlijn.

Artikel 9 voorziet dat deze organisaties, instellingen van openbaar nut en verenigingen mogen optreden zonder over een vorm van machtiging te moeten beschikken van de illegaal verblijvende onderdaan.

Voormeld artikel is geïnspireerd op het reeds bestaande artikel 8ter van de wet van 5 maart 2002 tot omzetting van de richtlijn 96/71/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 1996 betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers met

régime simplifié pour la tenue de documents sociaux par les entreprises qui détachent des travailleurs en Belgique. Le droit d'agir sans autorisation du travailleur concerné existe par ailleurs également dans le cadre de l'article 4 de la loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires.

Art. 10

Conformément à l'article 77 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, l'aide au séjour illégal est punissable. Cet article 11 prévoit que l'aide apportée aux ressortissants de pays tiers pour qu'ils portent plainte n'est pas considérée comme une aide au séjour illégal.

Art. 11

Cet article transpose l'article 6, 1er, a) de la directive 2009/52/CE qui impose à l'employeur d'un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal de verser à ce dernier tout salaire impayé.

Dans ce cadre, il s'agit plus précisément de l'hypothèse dans laquelle l'employeur d'un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal est dans l'impossibilité de lui payer la rémunération non encore payée et ce tant de la main à la main qu'en monnaie scripturale (au sens de l'article 1er de l'arrêté du 5 mars 1986 déterminant les modalités relatives au paiement de la rémunération en monnaie scripturale et à la cession ou la saisie de l'avoir du compte bancaire ou de chèques postaux auquel la rémunération du travailleur est virée). Tel sera le cas, par exemple, en cas de retour forcé de la personne dans son pays d'origine alors que ledit employeur ne connaît ni l'adresse postale ni les données relatives au compte bancaire ou de chèques postaux de celle-ci.

En pareille hypothèse, il est dès lors prévu d'insérer un nouveau paragraphe 4/1 dans l'article 5 de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs, en vertu duquel ledit employeur devra verser pareille rémunération non encore payée au travailleur à la Caisse des Dépôts et Consignations.

La Caisse des Dépôts et Consignations conserve l'argent pendant trente ans. Au plus tard six mois avant l'échéance, la Caisse des Dépôts et Consigna-

het oog op het verrichten van diensten en tot invoering van een vereenvoudigd stelsel betreffende het bijhouden van sociale documenten door ondernemingen die in België werknemers ter beschikking stellen. Het optreden zonder machtiging van de betrokken werknemer bestaat overigens ook in het kader van artikel 4 van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités.

Art. 10

Overeenkomstig artikel 77 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen is hulpverlening bij illegaal verblijf strafbaar. Dit artikel 11 bepaalt dat het helpen van onderdaanen van derde landen met het indienen van een klacht niet wordt beschouwd als hulpverlening bij illegaal verblijf.

Art. 11

Dit artikel zet het artikel 6, 1, a) van de richtlijn 2009/52/EG om dat aan de werkgever van een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land de verplichting oplegt om aan deze laatste het loon, dat nog niet werd betaald, te betalen.

In dat kader gaat het meer precies over de hypothese waarin de werkgever van een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in de onmogelijkheid verkeert om aan deze laatste het loon, dat nog niet werd betaald, te betalen, noch door betaling van hand tot hand noch in giraal geld (in de zin van artikel 1 van het koninklijk besluit van 5 maart 1986 houdende nadere regelen betreffende de uitbetaling van het loon in giraal geld en de overdracht van of het beslag op het tegoed van de bank- of de postcheckrekening waarop het loon van de werknemer wordt overgeschreven). Dit zal bijvoorbeeld het geval zijn bij een gedwongen terugkeer van de persoon naar zijn land van oorsprong, wanneer de werkgever zijn adres en gegevens betreffende zijn bank- of postchequerekening niet kent.

Met het oog op een dergelijk geval wordt een nieuwe paragraaf 4/1 in artikel 5 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers ingevoegd, op basis waarvan voormalde werkgever het loon, dat nog niet werd betaald aan de werknemer, zal moeten overmaken aan de Deposito- en Consignatiekas.

De Deposito- en Consignatiekas bewaart de gelden gedurende dertig jaar. Ten laatste zes maanden voor de vervaldag geeft de Deposito- en Consignatiekas aan de

tions avertit par courrier recommandé les ayants-droit connus de l'extinction possible. Cet avis est envoyé au domicile indiqué dans les actes et pièces que possède la Caisse des Dépôts et Consignations ou, à défaut de connaissance d'un domicile, au Procureur du lieu où le dépôt s'est réalisé.

Si, dans un délai de deux mois à compter de cet envoi recommandé, les ayants-droit n'ont pas introduit de demande de restitution, leurs noms, prénoms et adresses, ainsi que la date et le lieu du dépôt en Belgique seront publiés au *Moniteur belge*.

Par ailleurs, et comme conséquence d'une telle insertion législative, un arrêté royal devra également modifier l'arrêté royal d'exécution du 5 mars 1986 déterminant les modalités relatives au paiement de la rémunération en monnaie scripturale et à la cession ou la saisie de l'avoir du compte bancaire ou de chèques postaux auquel la rémunération du travailleur est virée.

En effet, il conviendra de déterminer à quel moment l'employeur est censé avoir effectué le paiement de la rémunération due au ressortissant d'un pays tiers précité par le biais d'un tel versement à la Caisse des Dépôts et Consignations et est donc libéré de son obligation de payer cette rémunération.

À cette fin, il est donc envisagé d'insérer dans l'arrêté royal précité un nouvel article 2, 5° précisant que la rémunération aura censée été payée le jour où le compte de chèques postaux de la Caisse des dépôts et consignations aura été ainsi crédité.

Art. 12

La définition de "ressortissant d'un pays tiers" telle qu'elle est prévue dans l'article 2, a) de la Directive 2009/52/CE est ajoutée à la liste des définitions prévues dans la loi du 30 avril 1999 relative à l'occupation des travailleurs étrangers.

Art. 13

Cet article transpose l'article 4 de la directive 2009/52/CE. Il prévoit les obligations des employeurs. Pour éviter l'emploi de ressortissants de pays tiers en séjour illégal, les employeurs sont tenus de vérifier, avant de recruter un ressortissant de pays tiers, que

gekende rechthebbenden per aangetekende brief, bericht van het mogelijke verval. Dit bericht wordt verstuurd naar de woonplaats aangeduid in de akten en stukken die in het bezit van de Deposito- en Consignatiekas zijn of, bij het ontbreken van een gekende woonplaats, naar de procureur des Konings van de plaats waar het deposito werd gedaan.

Hebben de belanghebbenden geen aanvraag tot teruggave ingediend binnen een termijn van twee maanden na dit aangetekend schrijven, dan worden hun namen, voornamen en adressen, alsmede de datum en de plaats van het deposito in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt.

Bovendien, en als gevolg van een dergelijke wettelijke invoeging, zal een koninklijk besluit eveneens het koninklijk besluit van 5 maart 1986 houdende nadere regelen betreffende de uitbetaling van het loon in giraal geld en de overdracht van of het beslag op het tegoed van de bank- of de postcheckrekening waarop het loon van de werknemer wordt overgeschreven, moeten aanpassen.

Het zal immers nodig zijn om te bepalen op welk ogenblik de werkgever geacht wordt het loon te hebben betaald dat verschuldigd is aan voormalde onderdaan van een derde land wanneer hij gestort heeft aan de Deposito- en Consignatiekas, en hij dus bevrijdt is van zijn verplichting om dat loon te betalen.

Hiertoe wordt voorzien in de invoering van een nieuw artikel 2, 5° in voormeld koninklijk besluit dat zal voorzien dat het loon zal geacht worden te zijn betaald op de dag waarop de postchequerekening van de Deposito- en Consignatiekas zal gecrediteerd zijn.

Art. 12

De definitie van onderdaan van een derde land, zoals wordt voorzien in artikel 2, a) van de Richtlijn 2009/52/EG wordt toegevoegd aan de lijst van definities voorzien in de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers

Art. 13

Dit artikel zet artikel 4 van de richtlijn 2009/52/EG om. Het bepaalt de verplichtingen van de werkgevers. Om de tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen te voorkomen, wordt van de werkgevers geëist dat ze vóór de indienstneming van

ce ressortissant dispose d'un titre de séjour ou d'une autre autorisation de séjour valable.

En outre, ils doivent tenir, au moins pendant la durée de la période d'emploi, une copie ou les données du titre de séjour ou d'un document de séjour valable, à la disposition des services d'inspections compétents.

Enfin, l'article 4, point 1, c), de la directive 2009/52/CE prévoit que les États membres imposent une notification du début de la période d'emploi du ressortissant de pays tiers.

La réglementation belge prévoit déjà une obligation similaire à charge de tout employeur établit en Belgique, au moment de l'engagement d'un travailleur, appelée "DIMONA" et prévue par l'arrêté royal du 5 novembre 2002 instaurant une déclaration immédiate de l'emploi, en application de l'article 38 de la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux de pensions.

Un tel système de déclaration existe également à charge des employeurs établis à l'étranger qui détachent des travailleurs sur le territoire belge. Cette déclaration, baptisée "LIMOSA", est prévue par l'arrêté royal du 20 mars 2007 pris en exécution du Chapitre 8, du Titre IV, de la loi-programme du 27 décembre 2006 instaurant une déclaration préalable pour les travailleurs salariés et indépendants détachés, modifié par l'arrêté royal du 31 août 2007.

Art. 14

Cet article vise à ajouter les mots "et les fonctionnaires désignés par les autorités compétentes" dans l'article 11, alinéa 2 de la loi du 30 avril 1999 relative à l'occupation des travailleurs étrangers afin de supprimer d'éventuelles incertitudes quant à la compétence des services d'inspections régionaux.

Désormais il est bien précisé que non seulement les inspecteurs sociaux mais également les fonctionnaires désignés par les autorités compétentes disposent des pouvoirs visés aux articles 23 à 39 du Code pénal social lorsqu'ils agissent d'initiative ou sur demande dans le cadre de leur mission d'information, de conseil et de surveillance relative au respect des dispositions de la loi précitée du 30 avril 1999 et de ses arrêtés d'exécution.

een onderdaan van een derde land nagaan of deze onderdaan over een geldige verblijfsvergunning of een andere verblijfsmachtiging beschikt.

Daarnaast moeten ze, ten minste voor de duur van de tewerkstelling, een afschrift of de gegevens van de verblijfsvergunning of het geldige verblijfsdocument beschikbaar houden voor de bevoegde inspectiediensten.

Tenslotte bepaalt artikel 4, punt1, c), van de richtlijn 2009/52/EG dat de Lidstaten een verplichting opleggen tot melding van de aanvang van de tewerkstellingsperiode van de onderdaan van een derde land.

De Belgische reglementering voorziet al in een gelijkaardige verplichting ten laste van elke werkgever op het ogenblik van de aanwerving van een werknemer, genoemd "DIMONA" en bepaald bij koninklijk besluit van 5 november 2002 tot invoering van een onmiddellijke aangifte van tewerkstelling, in toepassing van artikel 38 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels.

Een dergelijk systeem van aangifte bestaat eveneens voor werkgevers die in het buitenland gevestigd zijn en die werknemers detacheren naar België. Deze aangifte, "LIMOSA" genaamd, werd voorzien door het koninklijk besluit van 20 maart 2007 tot uitvoering van het Hoofdstuk 8 van Titel IV van de programmatief van 27 december 2006 tot voorafgaande melding voor gedetacheerde werknemers en zelfstandigen, gewijzigd bij koninklijk besluit van 31 augustus 2007.

Art. 14

Dit artikel heeft tot doel de woorden "en de door de bevoegde overheden aangewezen ambtenaren" in te voegen in artikel 11, tweede lid van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers, teneinde eventuele onzekerheden aangaande de bevoegdheid van de regionale inspectiediensten weg te nemen.

Zodoende wordt verduidelijkt dat niet alleen de sociale inspecteurs maar ook de door de bevoegde overheden aangewezen ambtenaren over de in de artikelen 23 tot 39 van het Sociaal Strafwetboek bedoelde bevoegdheden beschikken, wanneer zij, ambtshalve of op verzoek, optreden in het kader van hun opdracht tot informatie, bemiddeling en toezicht inzake de naleving van voormelde wet van 30 april 1999 en de uitvoeringsbesluiten ervan.

Art. 15

L'article 13, alinéa 1er de la loi du 30 avril 1999 relative à l'occupation des travailleurs étrangers dispose que quiconque a commis une infraction visée à l'article 175 du Code pénal social, est solidairement responsable du paiement d'une indemnité forfaitaire pour les frais de rapatriement, ainsi que d'une indemnité forfaitaire pour les frais d'hébergement, de séjour et de soins de santé des travailleurs étrangers concernés et des membres de leur famille qui séjournent illégalement en Belgique.

La transposition de l'article 5, § 2, b de la directive 2009/52/CE du Parlement européen et du Conseil du 18 juin 2009 prévoyant des normes minimales concernant les sanctions et les mesures à l'encontre des employeurs de ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier sera faite par l'arrêté royal modifiant l'arrêté royal du 14 janvier 1993 déterminant les modalités du remboursement des frais d'hébergement, de séjour et de soins de santé visés à l'article 74/4, §§ 3 et 4, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers et l'arrêté royal du 8 octobre 1981 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers et fixant des modalités relatives aux indemnités forfaitaires visées à l'article 13, alinéa 2, de la loi du 30 avril 1999 relative à l'occupation des travailleurs étrangers.

Le Conseil d'État, section de législation, a estimé dans son avis n° 49 050/4 du 12 janvier 2011 qu'il n'y a pas de base légale suffisante pour transposer l'article 5, § 2, b de la directive 2009/52/CE par arrêté royal. Vu que le but de la directive est d'infliger une sanction financière à l'employeur, les mots "d'une indemnité forfaitaire" en ce qui concerne les frais de rapatriement doivent être supprimés dans l'article 13 pour devenir une base légale suffisante.

Art. 16

L'article 13 a inséré des obligations à charge de l'employeur dans la loi du 30 avril 1999 relative à l'occupation des travailleurs étrangers. Le présent article prévoit les sanctions lorsque l'employeur ne respecte pas ces obligations. Ces sanctions sont insérées dans l'article 175 du Code pénal social.

Il est opté pour une sanction de niveau 4. En vertu de l'article 101 du Code précité, la sanction de niveau 4

Art. 15

Artikel 13, eerste lid van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers bepaalt dat al wie zich schuldig maakt aan een misdrijf bedoeld in artikel 175 van het Sociaal Strafwetboek, hoofdelijk aansprakelijk is voor de betaling van een forfaitaire vergoeding voor de kosten van repatriëring, alsmede een forfaitaire vergoeding voor de kosten van huisvesting, verblijf en gezondheidszorg van de betrokken buitenlandse werknemers en van de leden van hun gezin die onwettig in België verblijven.

De omzetting van artikel 5, § 2, b van richtlijn 2009/52/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009 tot vaststelling van minimumnormen inzake sancties en maatregelen tegen werkgevers van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen zal gebeuren door een koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 januari 1993 tot bepaling van de nadere regels voor de teugbetaling van de kosten van huisvesting, verblijf en gezondheidszorgen bedoeld in artikel 74/4, §§ 3 en 4, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, en tot vastlegging van de modaliteiten inzake de forfaitaire vergoedingen bedoeld in artikel 13, tweede lid van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers.

De Raad van State, afdeling Wetgeving, heeft in zijn advies nr. 49 050/4 van 12 januari 2011 geoordeeld dat er geen afdoende rechtsgrond bestaat voor de omzetting van artikel 5, § 2, b van de richtlijn 2009/52/EG door een koninklijk besluit. Gezien het de bedoeling van deze richtlijn is om een financiële sanctie op te leggen aan de werkgever, dient in artikel 13 de woorden "van een forfaitaire vergoeding" wat de kosten van repatriëring betreft te worden geschrapt om een afdoende rechtsgrond te zijn.

Art. 16

Artikel 13 heeft de verplichtingen voor de werkgever ingevoerd in de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers. Dit artikel voorziet de sancties wanneer de werkgever deze verplichtingen niet nakomt. Deze sancties worden ingevoerd in artikel 175 van het Sociaal Strafwetboek.

Er wordt geopteerd voor een sanctie van niveau 4. Overeenkomstig artikel 101 van het voormelde

consiste soit en un emprisonnement de six mois à trois ans et une amende pénale de 600 à 6 000 euros ou en une de ces peines seulement, soit en une amende administrative de 300 à 3 000 euros.

Les décimes additionnels visés à l'article 1er, alinéa 1er, de la loi du 5 mars 1952 relative aux décimes additionnels sur les amendes pénales sont également applicables aux amendes administratives.

La sanction n'est pas applicable lorsque le titre de séjour ou le document de séjour présenté par le ressortissant étranger est un faux. Lorsqu'il peut être démontré que l'employeur était au courant du fait que le document est un faux, la sanction reste toutefois applicable.

L'amende de la sanction précitée de niveau 4 — tant la pénale que l'administrative — est multipliée par le nombre de travailleurs concernés.

Outre cette sanction, le juge peut interdire au condamné d'exploiter, pour une période d'un mois à trois ans, soit par lui-même, soit par personne interposée, tout ou partie de l'entreprise ou de l'établissement où l'infraction a été commise, ou d'y être employé à quelque titre que ce soit.

Le juge peut, en condamnant le titulaire d'une profession consistant à conseiller ou à aider un ou plusieurs employeurs ou travailleurs dans l'exécution des obligations sanctionnées par le Code pénal social, que ce soit pour compte propre ou comme dirigeant, comme membre ou comme employé de société, association, groupement ou entreprise quelconque, lui interdire, pour une durée d'un mois à trois ans, d'exercer directement ou indirectement, à quelque titre que ce soit, la profession susvisée.

Le juge peut, en outre, en motivant sa décision sur ce point, ordonner la fermeture, pour une durée d'un mois à trois ans, de tout ou partie de l'entreprise ou des établissements de la société, association, groupement ou entreprise du condamné ou dont le condamné est dirigeant.

Art. 17

Cette disposition qui s'inscrit dans le processus de transposition de l'article 8 de la directive 2009/52/CE,

Wetboek bestaat de sanctie van niveau 4 uit hetzij een gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en een strafrechtelijke geldboete van 600 tot 6 000 euro of uit een van die straffen alleen, hetzij een administratieve geldboete van 300 tot 3 000 euro.

De opdeciemen bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de wet van 5 maart 1952 betreffende de opdeciemen op strafrechtelijke geldboeten zijn eveneens van toepassing op de administratieve geldboeten.

De sanctie is niet van toepassing wanneer de verblijfsvergunning of het verblijfsdocument dat door de buitenlandse onderdaan wordt voorgelegd een vervalsing is. Wanneer kan worden aangetoond dat de werkgever op de hoogte was van het feit dat het document een vervalsing is, blijft de sanctie wel toepasselijk.

De geldboete van de voormelde sanctie van niveau 4 — zowel de strafrechtelijke als de administratieve — wordt vermenigvuldigd met het aantal betrokken werknemers.

Naast deze sanctie, kan de rechter de veroordeelde het verbod opleggen om gedurende een periode van één maand tot drie jaar, zelf of via een tussenpersoon, de onderneming of inrichting waar de inbreuk werd begaan geheel of gedeeltelijk uit te baten of er onder gelijk welke hoedanigheid dan ook in dienst te worden genomen.

De rechter kan, bij de veroordeling van de beoefenaar van een beroep dat bestaat uit de verstrekking van raad of hulp aan een of meer werkgevers of werknemers bij het uitvoeren van de door het Sociaal Strafwetboek gesanctioneerde verplichtingen, zij het voor eigen rekening of als bestuurder, lid of bediende van een of andere vennootschap, vereniging, organisatie of onderneming, die beroepsbeoefenaar verbieden gedurende een periode van één maand tot drie jaar voormeld beroep rechtstreeks of onrechtstreeks en in welke hoedanigheid ook uit te oefenen.

De rechter kan bovendien, mits hij zijn beslissing ter zake met redenen omkleedt, de gehele of gedeeltelijke sluiting van de onderneming of van de vestigingen van de vennootschap, vereniging, organisatie of onderneming van de veroordeelde of waarvan de veroordeelde bestuurder is, bevelen voor een duur van één maand tot drie jaar.

Art. 17

Deze bepaling heeft een dubbel doel en kadert in de omzetting van artikel 8 van de richtlijn 2009/52/EG, net

au même titre que les articles 35/7 à 35/12 nouveaux de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs à insérer sur base du présent projet, a un double objet.

D'une part, elle regroupe les articles 35/1 à 35/6 concernant la responsabilité solidaire salariale, récemment insérés dans le chapitre VI/1 de la même loi du 12 avril 1965 par la loi-programme (I) du 29 mars 2012, en une section 1re intitulée "Régime général".

D'autre part, cette disposition crée une section 2 intitulée "Régime particulier en cas d'occupation d'un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal en Belgique" au sein de laquelle seront regroupés les nouveaux articles 35/7 à 35/13 insérés par les articles 16 à 23 du présent projet.

Cette disposition doit être lue conjointement avec l'alinéa 1er du nouvel article 35/8 de la même loi du 12 avril 1965, dont l'insertion est prévue par l'article 18 du présent projet.

En effet, par l'effet de ce même alinéa 1er, la responsabilité solidaire salariale en cas d'occupation d'un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal en Belgique est dorénavant régie uniquement par la section 2 du chapitre VI/1.

En d'autres termes, les mêmes ressortissants de pays tiers en séjour illégal ne seront donc pas concernés par les articles 35/1 à 35/6 regroupés au sein de la nouvelle section 1re.

La création d'un régime spécifique de responsabilité solidaire salariale en cas d'occupation de ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal s'impose en fait en raison des différences existant entre le régime de responsabilité solidaire salariale actuellement prévu par les articles 35/1 à 35/6 de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs et les principes sur lesquels repose le régime de responsabilité salariale prévu par l'article 8 de la directive 2009/52/CE.

Une première différence réside dans les finalités spécifiques, d'une part, des articles 35/1 à 35/6 précités et, d'autre part, de la directive 2009/52/CE.

Les articles 35/1 à 35/6 ont ainsi pour finalité l'instauration d'un mécanisme de responsabilité solidaire salariale en cas de non-paiement correct du salaire par un entrepreneur ou un sous-traitant.

zoals de nieuwe artikelen 35/7 tot 35/12 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers die door dit ontwerp worden ingevoerd.

Enerzijds groepeert deze bepaling de artikelen 35/1 tot 35/6 betreffende de hoofdelijke aansprakelijkheid voor lonen, die recent ingevoerd werden in hoofdstuk VI/1 van dezelfde wet van 12 april 1965 door de programmawet (I) van 29 maart 2012, in een eerste afdeling met als titel "Algemene regeling".

Anderzijds voert deze bepaling een nieuwe afdeling 2 in met als titel "Bijzondere regeling in geval van tewerkstelling van een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België" waarin de nieuwe artikelen 35/7 tot 35/13, ingevoerd door de artikelen 16 tot 23 van dit ontwerp, zullen worden gegroepeerd.

Deze bepaling moet gezamenlijk worden gelezen met het eerste lid van het nieuwe artikel 35/8 van dezelfde wet van 12 april 1965, waarvan de invoering is voorzien door artikel 18 van dit ontwerp.

Datzelfde eerste lid zal tot gevolg hebben dat de hoofdelijke aansprakelijkheid voor de lonen in geval van tewerkstelling van een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België enkel zal worden geregeld door de afdeling 2 van hoofdstuk VI/1.

Met andere woorden, dezelfde illegaal verblijvende onderdanen van derde landen zullen dus niet worden geviseerd door de artikelen 35/1 tot 35/6 die gegroepeerd zijn in de nieuwe eerste afdeling.

De creatie van een specifieke regeling van hoofdelijke aansprakelijkheid voor lonen in geval van tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen dringt zich immers op omwille van de verschillen die bestaan tussen de regeling van de hoofdelijke aansprakelijkheid voor lonen die actueel voorzien is door de artikelen 35/1 tot 35/6 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers en de principes waarop de regeling van de hoofdelijke aansprakelijkheid voorzien door artikel 8 van de richtlijn 2009/52/EG is gesteund.

Een eerste verschil ligt in de verschillende finaliteit van de voormelde artikelen 35/1 tot 35/6 en de richtlijn 2009/52/EG.

De artikelen 35/1 tot 35/6 hebben tot doel een mechanisme van hoofdelijke aansprakelijkheid voor lonen in te voeren in geval van niet correcte betaling van het loon door een aannemer of een ondernemer.

La directive 2009/52/CE, quant à elle, a pour finalité principale l'interdiction de l'emploi de ressortissants de pays tiers en séjour illégal. La responsabilité solidaire prévue par son article 8 n'a qu'un caractère accessoire par rapport à pareille finalité principale.

Par ailleurs, et en vue d'assurer une transposition complète et immédiate de l'article 8 de la directive 2009/52/CE qui, comme déjà énoncé, vise tous les secteurs d'activité, la transposition de cet article en droit belge concerne donc également tous les secteurs, à l'exclusion de tout mécanisme permettant des dérogations sectorielles.

Il y a là une seconde différence avec le régime de responsabilité solidaire salariale visé par les articles 35/1 à 35/6, de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs insérés par la loi-programme (I) du 29 mars 2012, lequel prévoit que la portée de pareil régime sera déterminée par secteur sur base d'un arrêté royal.

Enfin, et sous réserve des possibilités d'exonération résultant de l'accomplissement d'obligations de diligence au sens de l'article 8.3 de la directive 2009/52/CE (voir exposé ci-dessus), la responsabilité solidaire engagée conformément à ses articles 8.1 ou 8.2 est d'application immédiate et sans limitation de durée.

Par contre, la responsabilité solidaire salariale visée par les articles 35/1 à 35/6 de la loi du 12 avril 1965 ne pourra être d'application qu'après un délai de 14 jours ouvrables après la notification par l'inspection du travail conformément à l'article 49/1 du Code pénal social et aura une durée maximale d'un an.

Une telle limitation quant au point de départ et à la durée de la responsabilité solidaire dans le cadre des articles 35/1 à 35/6 ne correspond dès lors pas aux principes prévus par la directive comme énoncé ci-dessus.

Compte tenu de l'existence des différences précitées et aux fins d'une transposition correcte de l'article 8 de la directive 2009/52/CE, il y a donc lieu de prévoir dans le chapitre VI/1 de la loi du 12 avril 1965 un régime de responsabilité solidaire salariale spécifique dans le cas où les travailleurs concernés par une telle responsabilité solidaire sont des ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal.

Richtlijn 2009/52/EG heeft tot doel het principiële verbod van tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen. De hoofdelijke aansprakelijkheid voor de lonen voorzien in artikel 8 heeft slechts een accessoir karakter in vergelijking met dergelijk hoofddoel.

Bovendien, en met het oog op de volledige en onmiddellijke omzetting van artikel 8 van de richtlijn 2009/52/EG die, zoals gesteld, alle sectoren betreft, zal de omzetting in Belgisch recht van dat artikel dus eveneens alle sectoren betreffen, met uitsluiting van elk mechanisme dat sectorale afwijkingen zou toelaten.

Dat betreft dan ook een tweede verschil met de regeling van de hoofdelijke aansprakelijkheid voor de lonen geviseerd door de artikelen 35/1 tot 35/6 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers ingevoerd door de programmawet (I) van 29 maart 2012, waar voorzien wordt dat de draagwijdte van de regeling zal bepaald worden per sector op basis van een koninklijk besluit.

Ten slotte, en onder voorbehoud van de mogelijkheden tot vrijstelling die voortvloeien uit de maatregel van gepaste zorgvuldigheid in de zin van artikel 8.3 van de richtlijn 2009/52/EG (zie hierboven), is de hoofdelijke aansprakelijkheid overeenkomstig artikel 8.1 of 8.2 onmiddellijk van toepassing en zonder beperking qua duur.

De hoofdelijke aansprakelijkheid geviseerd door de artikelen 35/1 tot 35/6 van de wet van 12 april 1965 is daarentegen slechts van toepassing na een termijn van 14 werkdagen na de kennisgeving door de inspectie verricht overeenkomstig artikel 49/1 van het Sociaal Strafwetboek en ze zal maximaal een jaar gelden.

Een dergelijke beperking op het vlak van de aanvang en de duur van de hoofdelijke aansprakelijkheid in het kader van de artikelen 35/1 tot 35/6 komt niet overeen met de principes voorzien door de richtlijn zoals hierboven uiteengezet.

Rekening houdende met voormelde verschillen en teneinde over te gaan tot een correcte omzetting van artikel 8 van de richtlijn 2009/52/EG, is het dan ook nodig om in hoofdstuk VI/1 van de wet van 12 april 1965 een specifieke regeling van hoofdelijke aansprakelijkheid voor de lonen te voorzien voor het geval waarin de betrokken werknemers illegaal verblijvende onderdanen van derde landen zijn.

Art. 18

Cette disposition insère un article 35/7 dans la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs et définit les notions énoncées dans la nouvelle section 2 en projet du chapitre VI/I de la loi du 12 avril 1965.

Il est également précisé ce qu'il faut entendre par "rémunération encore due" au sens de la nouvelle section ici commentée.

Une telle notion vise "la rémunération qui est due au ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal par son employeur mais qui n'a pas encore été payée par cet employeur, à l'exception des indemnités auxquelles ce ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal a droit à la suite de la rupture du contrat de travail".

On précise ainsi le caractère subsidiaire de la responsabilité solidaire envisagée, une telle rémunération ne devant être payée par le responsable solidaire que si l'employeur du ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal au sens du présent projet n'a lui-même pas rempli son obligation de payer la rémunération due à ce travailleur.

Par ailleurs, on vise également à délimiter l'objet de la responsabilité salariale ici envisagée en excluant de son objet les indemnités dues en raison de la rupture par l'employeur du contrat de travail d'un pays tiers en séjour illégal.

À cet égard, par indemnité il y a bien entendu lieu d'entendre celle due par l'employeur en cas de rupture tant d'un contrat de travail à durée indéterminée que d'un contrat de travail à durée déterminée ou portant sur un travail nettement défini.

Art. 19

Cette disposition insère un article 35/8 dans la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs.

En ce qui concerne son premier alinéa et comme déjà mentionné ci-dessus, cette disposition doit être lue conjointement avec l'article 16 du présent projet.

Relativement à ce premier alinéa, il est donc renvoyé aux commentaires de ce même article 16.

Art. 18

Deze bepaling voegt een artikel 35/7 in de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers in en definieert de begrippen gebruikt in de nieuwe afdeling 2 van hoofdstuk VI/1 van de wet van 12 april 1965.

Er wordt o.a. gepreciseerd wat men moet verstaan onder "nog verschuldigd loon" in de zin van de nieuwe afdeling hier besproken.

Een dergelijk begrip viseert "het loon dat verschuldigd is aan de illegaal verblijvende onderdaan van een derde land door zijn werkgever maar die nog niet door deze werkgever werd betaald, met uitzondering van de vergoedingen waarop deze illegaal verblijvende onderdaan van een derde land recht heeft ingevolge de beëindiging van de arbeidsovereenkomst".

Op die manier wordt het subsidiaire karakter van de hoofdelijke aansprakelijkheid verduidelijkt: de hoofdelijk aansprakelijke kan slechts tussenkomsten in betrekking hebben op de arbeidsovereenkomst als de arbeidsovereenkomst voor een derde land in de zin van dit ontwerp zelf zijn verplichting tot betrekking heeft van dit loon aan deze werknemer niet voldaan.

Men beperkt overigens ook het voorwerp van de hoofdelijke aansprakelijkheid hier geviseerd, door de vergoedingen waarop de illegaal verblijvende onderdaan van derde landen recht hebben ingevolge de beëindiging van de arbeidsovereenkomst uit te sluiten van het voorwerp van de hoofdelijke aansprakelijkheid.

In dat verband moet onder die vergoeding ingevolge de beëindiging van de arbeidsovereenkomst zowel worden begrepen de vergoedingen ingevolge beëindiging van een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd, als deze verschuldigd ingevolge beëindiging van een arbeidsovereenkomst voor een bepaalde tijd of voor een duidelijk omschreven werk.

Art. 19

Deze bepaling voegt een artikel 35/8 in de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers in.

Wat betreft het eerste lid van dat artikel moet, zoals hierboven reeds uiteengezet, deze bepaling worden gelezen in samenhang met artikel 16 van dit ontwerp.

Voor wat betreft dit eerste lid kan dus worden verwezen naar de commentaar van datzelfde artikel 16.

Le deuxième alinéa du nouvel article 35/8 de la loi du 12 avril 1965 précise explicitement que les articles 1200 à 1216 du Code civil sont applicables à la responsabilité solidaire visée par la section 2 du chapitre VI/1 de la loi du 12 avril 1965. Les articles 1200 à 1216 réglementent les conséquences de la responsabilité solidaire en termes de droit privé.

Le troisième alinéa du nouvel article 35/8 de la loi du 12 avril 1965 précise quels articles de cette loi sont d'application relativement à l'obligation de paiement du responsable solidaire. De cette manière, il est notamment garanti que le paiement ait lieu dans une monnaie ayant cours légal en Belgique, qu'il n'y ait pas de retenues illégalement effectuées sur le paiement, qu'un décompte de paie soit transmis par le responsable solidaire après chaque paiement définitif. Par ailleurs, le responsable solidaire est également assimilé à l'employeur en ce qui concerne le paiement des intérêts sur base de l'article 10 de la loi du 12 avril 1965. De ce fait, lorsque le paiement est demandé au responsable solidaire, ce dernier sera également tenu de payer les intérêts sur la rémunération demandée qui seront dus de plein droit, sur base de l'article 10 précité, à partir du moment où elle devenue exigible dans le chef de l'employeur.

Enfin, le quatrième alinéa de l'article 35/8 nouveau précise que la taxe postale ou bancaire ne peut être déduite de la rémunération encore due par le responsable solidaire au sens de la section 2 à insérer par le présent projet.

Un tel alinéa constitue la transposition de l'article 8.1, b), de la directive 2009/52/CE en application duquel la personne responsable solidaire au sens de l'article 8 de la directive est notamment redevable de tous frais résultant de l'envoi des rémunérations impayées dans le pays dans lequel est rentré ou a été renvoyé le ressortissant d'un pays tiers.

Art. 20

Cet article transpose l'article 8.1.b de la directive 2009/52/CE en insérant un nouvel article 35/9 dans la loi du 12 avril 1965.

Deux hypothèses de sous-traitance peuvent être distinguées dans l'article 8.1. de la directive 2009/52/CE. Soit on se trouve en présence d'un seul sous-traitant, soit on se trouve en présence d'une chaîne de sous-traitants (un ou plusieurs entrepreneurs intermédiaires).

Het tweede lid van het nieuwe artikel 35/8 van de wet van 12 april 1965 bepaalt expliciet dat de artikelen 1200 tot 1216 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing zijn op de door afdeling 2 van hoofdstuk VI/1 van de wet van 12 april 1965 bedoelde hoofdelijke aansprakelijkheid. De artikelen 1200 tot 1216 van het Burgerlijk Wetboek regelen de privaatrechtelijke gevolgen van de hoofdelijke aansprakelijkheid.

Het derde lid van het nieuwe artikel 35/8 van de wet van 12 april 1965 bepaalt welke artikelen van deze wet van toepassing zijn op de betalingsplicht van de hoofdelijk aansprakelijke. Zo wordt o.a. verzekerd dat de betaling door de hoofdelijk aansprakelijke gebeurt in een munt die in België wettelijk gangbaar is, dat er geen onterechte inhoudingen gebeuren op de betaling, dat een loonafrekening door de hoofdelijke aansprakelijke na elke definitieve betaling wordt overhandigd. Ook wat betreft de betaling van de interessen op basis van artikel 10 van de wet van 12 april 1965, wordt de hoofdelijk aansprakelijke gelijkgesteld met de werkgever. Hierdoor zal de hoofdelijk aansprakelijke, wanneer hij tot betaling wordt aangesproken, op het gevraagde loon ook de interessen dienen te betalen die op basis van artikel 10 van de wet van 12 april 1965 van rechtswege verschuldigd zijn met ingang van het tijdstip waarop het eisbaar is geworden ten aanzien van de eigenlijke werkgever.

Het vierde lid van het nieuwe artikel 35/8 preciseert ten slotte dat de post- of banktaks door de hoofdelijke aansprakelijke bedoeld in afdeling 2, ingevoerd door dit ontwerp, niet mag worden afgetrokken van het nog verschuldigd loon.

Een dergelijk lid betreft de omzetting van artikel 8.1, b), van de richtlijn 2009/52/EG in toepassing waarvan de hoofdelijk aansprakelijke persoon in de zin van artikel 8 van de richtlijn ook aansprakelijk is voor de betaling van alle kosten die samenhangen met de verzending van nabetalingen naar het land waarnaar de onderdaan van een derde land is teruggekeerd of teruggestuurd.

Art. 20

Dit artikel zet artikel 8.1.b van de richtlijn 2009/52/EG om, door een nieuw artikel 35/9 in de wet van 12 april 1965 in te voegen.

Twee hypotheses van onderaanneming kunnen in artikel 8.1 van de richtlijn 2009/52/EG worden onderscheiden. Ofwel heeft men te maken met één enkele onderaannemer, ofwel is er sprake van een keten van onderaannemers (één of meerdere intermediaire aanbidders).

Dans la première hypothèse, un donneur d'ordre a conclu un contrat avec un entrepreneur qui fait lui-même appel à un sous-traitant et ce dernier ne fait, quant à lui, pas appel à un sous-traitant intervenant à sa suite aux fins d'effectuer le travail ou le service qui lui a été confié par l'entrepreneur. Autrement dit, il y a un et un seul sous-traitant. En pareil cas, l'entrepreneur est solidairement responsable du paiement de la rémunération encore due par le sous-traitant employeur aux ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal que ce dernier occupe et auquel l'entrepreneur précité a fait appel aux fins d'exécuter les travaux ou services (qui lui ont été confiés par son donneur d'ordre).

Dans la seconde hypothèse, qui a trait à une chaîne de sous-traitants (un ou plusieurs entrepreneurs intermédiaires), un donneur d'ordre a conclu un contrat avec un entrepreneur qui fait appel à un sous-traitant qui fait également lui-même appel à un sous-traitant intervenant à sa suite. Bien entendu un ou des sous-traitants successifs peuvent également éventuellement encore intervenir après ce dernier. Autrement dit, on se trouve en présence de plusieurs sous-traitants (un ou plusieurs entrepreneurs intermédiaires) intervenant dans la chaîne. En pareil cas, l'entrepreneur intermédiaire (qui est donc lui-même un sous-traitant de la chaîne) est solidairement responsable du paiement de la rémunération dont le sous-traitant employeur, avec qui il a conclu un contrat, est encore redevable aux ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal qu'il occupe (en tant que sous-traitant employeur). Autrement dit, dans cette seconde hypothèse, l'entrepreneur intermédiaire solidairement responsable est l'avant-dernier sous-traitant de la chaîne.

Conformément au deuxième alinéa du nouvel article 35/9 de la loi du 12 avril 1965, l'entrepreneur susmentionné, dans l'hypothèse 1 et l'entrepreneur intermédiaire susmentionné, dans l'hypothèse 2, ne sont cependant pas solidairement responsables quand ils sont en possession d'une déclaration écrite dans laquelle leur sous-traitant (le sous-traitant employeur) certifie qu'il n'occupe pas et n'occupera pas de ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal. Une telle exonération de la responsabilité solidaire sur base de pareille déclaration est permise sur base de l'article 8.3 de la directive 2009/52/CE.

Il est ici précisé que la déclaration précitée ne doit pas nécessairement constituer un document spécifique mais peut bien entendu également consister en une clause du contrat par laquelle le sous-traitant employeur

In de eerste hypothese heeft een opdrachtgever een overeenkomst gesloten met een aannemer die zelf beroep doet op een onderaannemer en heeft deze laatste zelf geen beroep gedaan op een na hem komende onderaannemer om het aan hem, door de aannemer, toevertrouwde werk of dienst uit te voeren. Er is m.a.w. slechts één onderaannemer. In dat geval is het zo dat de aannemer hoofdelijk aansprakelijk is voor de betaling van het loon dat de tewerkstellende onderaannemer, waarop hij (aannemer) zelf een beroep doet voor de uitvoering van de werken of diensten die aan hem werden toevertrouwd door zijn opdrachtgever, nog verschuldigd is aan de illegaal verblijvende onderdanen van derde landen die hij (tewerkstellende onderaannemer) tewerkstelt.

In de tweede hypothese, dat wil zeggen in geval van een keten van onderaannemers (één of meerdere intermediaire aannemers), heeft een opdrachtgever een overeenkomst gesloten met een aannemer die zelf beroep doet op een onderaannemer die vervolgens zelf beroep doet op een na hem komende onderaannemer, waarbij deze laatste eventueel kan worden opgevolgd door nakomende onderaannemer(s). Er zijn m.a.w. meerdere onderaannemers (één of meerdere intermediaire aannemers). In dat geval is de intermediaire aannemer (die zelf een onderaannemer is in de keten) hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van het loon dat de tewerkstellende onderaannemer, met wie hij een overeenkomst van onderaanneming heeft gesloten, nog verschuldigd is aan de illegaal verblijvende onderdanen die hij (tewerkstellende onderaannemer) tewerkstelt. Met andere woorden, in deze tweede hypothese is de intermediaire aannemer die hoofdelijk aansprakelijk is, de voorlaatste onderaannemer in de keten.

Overeenkomstig het tweede lid van het nieuwe artikel 35/9 van de wet van 12 april 1965 zijn bovenvermelde aannemer, in hypothese 1, en de bovenvermelde intermediaire aannemer, in hypothese 2, echter niet hoofdelijke aansprakelijk wanneer zij in het bezit zijn van een schriftelijke verklaring waarin hun onderaannemer (de tewerkstellende onderaannemer) bevestigt dat hij geen illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt en zal tewerkstellen. Deze vrijstelling van de hoofdelijke aansprakelijkheid op basis van het bezit van een dergelijke verklaring is toegelaten op basis van artikel 8.3 van de richtlijn 2009/52/EG.

Er wordt hier verduidelijkt dat voormelde schriftelijke verklaring niet noodzakelijk als afzonderlijk document moet bestaan, maar eventueel ook een clausule in een geschreven overeenkomst kan uitmaken waarin

y déclare en tant que partie contractante qu'il n'occupe pas et n'occupera pas de ressortissant de pays tiers en séjour illégal.

Il est également précisé que la demande de déclaration exonératoire faite par l'entrepreneur et l'entrepreneur intermédiaire à leur sous-traitant direct consiste bien entendu en une faculté et non en une obligation.

L'entrepreneur ou l'entrepreneur intermédiaire peuvent en effet parfaitement être d'avis qu'une telle charge administrative peut être évitée dans le cas où la relation de sous-traitance concernée ne présenterait à leur estime aucun risque d'irrégularité dans le chef du sous-traitant concerné (ex.: relation de sous-traitance entre un entrepreneur et son sous-traitant direct, tous deux établis dans une même ville belge et ayant des relations contractuelles fréquentes depuis vingt ans). Tout reposera sur l'appréciation qu'auront l'entrepreneur et l'entrepreneur intermédiaire de la situation les concernant en l'espèce.

Cependant, aux fins d'éviter que l'entrepreneur, dans l'hypothèse 1, ou l'entrepreneur intermédiaire, dans l'hypothèse 2, ne puisse être exonéré, sur base d'une telle déclaration, de toute responsabilité solidaire alors qu'il était au courant du fait que son sous-traitant (sous-traitant employeur), avec qui il a conclu le contrat, occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal, une telle responsabilité solidaire est cependant quand même prévue en pareil cas par le troisième alinéa du nouvel article 35/9 et ce pour la période à partir de laquelle cet entrepreneur (dans l'hypothèse 1) ou cet entrepreneur intermédiaire (dans l'hypothèse 2) a connaissance d'une telle occupation par le sous-traitant précité. Une telle connaissance est, par exemple, prouvée quand il est informé par l'inspection que son sous-traitant occupe un ou plusieurs ressortissants de pays tiers en séjour illégal conformément au nouvel article 49/2 du Code pénal social. Par ailleurs, la preuve d'une telle connaissance peut également être apportée par toutes voies de droit.

En pareil cas, l'entrepreneur, dans l'hypothèse 1, et l'entrepreneur intermédiaire, dans l'hypothèse 2, sont solidairement responsables pour le paiement de la rémunération encore due par leur sous-traitant avec qui ils ont conclu un contrat (sous-traitant employeur) et relative aux prestations de travail effectuées à partir du moment où ils avaient connaissance de l'occupation illégale et accomplies dans le cadre du contrat précité de sous-traitance. Il ne serait en effet pas justifiable de prévoir une exonération de la responsabilité solidaire alors que l'on sait que son sous-traitant occupe des

de tewerkstellende onderaannemer als contractpartij verklaart dat hij geen illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt en zal tewerkstellen.

Er wordt eveneens verduidelijkt dat de vraag van de aannemer en de intermediaire aannemer om een vrijstellende verklaring te krijgen van hun rechtstreekse onderaannemer, natuurlijk een mogelijkheid is en geen verplichting.

De aannemer of de intermediaire aannemer kunnen perfect van oordeel zijn dat een dergelijke administratieve last kan worden vermeden in het geval dat de betrokken relatie van onderaanneming naar hun oordeel geen enkel risico op onregelmatigheid inhoudt (bv.: relatie van onderaanneming tussen een aannemer en zijn rechtstreekse onderaannemer, beiden gevestigd in eenzelfde Belgische stad en met frequente contractuele relaties sinds twintig jaar). Alles zal afhangen van de appreciatie die de aannemer en de intermediaire aannemer zullen hebben inzake de situatie die *in casu* op hen betrekking heeft.

Om echter te vermijden dat de aannemer, in hypothese 1, of de intermediaire aannemer, in hypothese 2, op basis van een dergelijk verklaring in het geheel niet hoofdelijk aansprakelijk zou zijn in de situatie waarin hij op de hoogte was van het feit dat zijn onderaannemer (tewerkstellende onderaannemer), met wie hij de overeenkomst van onderaanneming heeft gesloten, één of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt, wordt in dergelijk geval, in het derde lid van het nieuwe artikel 35/9 van de wet van 12 april 1965, toch voorzien in een hoofdelijke aansprakelijkheid die geldt voor de periode vanaf wanneer hij (de aannemer, in hypothese 1, of de intermediaire aannemer, in hypothese 2) op de hoogte was van voormeld feit. Dergelijke kennis is bijvoorbeeld bewezen wanneer hij door de inspectie in kennis is gesteld van het feit dat zijn onderaannemer één of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt, overeenkomstig het nieuwe artikel 49/2 van het Sociaal Strafwetboek. Het bewijs van dergelijke kennis kan echter door alle middelen van recht worden geleverd.

In dat geval zijn de aannemer, in hypothese 1, en de intermediaire aannemer, in hypothese 2, hoofdelijk aansprakelijk voor het door hun onderaannemer (tewerkstellende onderaannemer), met wie ze een overeenkomst van onderaanneming hebben gesloten, nog verschuldigd loon dat betrekking heeft op de arbeidsprestaties verricht vanaf het ogenblik dat zij op de hoogte waren van de illegale tewerkstelling en gepresteerd in het kader van voormelde overeenkomst van onderaanneming. Het zou immers niet rechtvaardig zijn om in een vrijstelling van hoofdelijke aansprakelijkheid op basis

ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal. Quand l'entrepreneur, dans l'hypothèse 1, ou l'entrepreneur intermédiaire, dans l'hypothèse 2, maintient par la suite sa relation contractuelle avec ce sous-traitant et que ce dernier continue à occuper des ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal, il sera alors également sanctionné en ce sens que cet entrepreneur (dans l'hypothèse 1) ou cet entrepreneur intermédiaire (dans l'hypothèse 2) devient solidiairement responsable à partir du moment où il a eu connaissance d'une telle occupation. En pareil cas, la responsabilité solidaire est limitée à la rémunération à laquelle les ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal ont droit pour les prestations de travail qu'ils ont accomplies à partir du moment où ils (l'entrepreneur ou l'entrepreneur intermédiaire) avaient connaissance de l'occupation illégale et qui ont été effectuées dans le cadre du contrat conclu entre, d'une part, l'entrepreneur, dans l'hypothèse 1, ou l'entrepreneur intermédiaire, dans l'hypothèse 2, et, d'autre part, le sous-traitant (sous-traitant employeur), avec qui cet entrepreneur ou cet entrepreneur intermédiaire ont conclu un contrat de sous-traitance.

Art. 21

Cet article transpose l'article 8.2. de la directive 2009/52/CE en insérant un article 35/10 nouveau dans la loi du 12 avril 1965.

Une telle disposition vise uniquement l'hypothèse d'une chaîne de sous-traitants (un ou plusieurs entrepreneurs intermédiaires), pour laquelle est prévue une responsabilité solidaire de l'entrepreneur principal et du ou des entrepreneurs intermédiaires en ce qui concerne la rémunération des ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal qui sont occupés par leur sous-traitant indirect.

En pareil cas, au même titre que pour l'hypothèse 2 de l'article 35/9 susmentionné, un donneur d'ordre a conclu un contrat avec un entrepreneur qui fait appel lui-même à un sous-traitant qui fait lui-même également appel à un sous-traitant intervenant à sa suite. Bien entendu, un ou des sous-traitants successifs peuvent également éventuellement encore intervenir après ce dernier. En d'autres termes, plusieurs sous-traitants interviennent donc dans la chaîne (un ou plusieurs entrepreneurs intermédiaires). En pareille hypothèse, l'entrepreneur principal est donc la personne qui a conclu le contrat avec le donneur d'ordre initial. Le ou les entrepreneurs intermédiaires sont le ou les sous-traitants intervenant, dans la chaîne, après l'entrepreneur principal. Après ce ou ces entrepreneurs intermédiaires interviendra selon le cas directement ou non le sous-traitant qui occupe

van een verklaring te voorzien, ook al weet men dat zijn onderaannemer illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt. Wanneer de aannemer, in hypothese 1, of de intermediaire aannemer, in hypothese 2, verder een beroep blijft doen op deze onderaannemer en deze laatste illegaal verblijvende onderdanen van derde landen blijft tewerkstellen, zal hij dan ook worden gesanctioneerd in de zin dat hij (de aannemer, in hypothese 1, of intermediaire aannemer, in hypothese 2) hoofdelijk aansprakelijk wordt vanaf het ogenblik dat hij van dergelijke tewerkstelling op de hoogte was. De hoofdelijke aansprakelijkheid is in dat geval beperkt tot het loon waarop de illegaal verblijvende onderdanen van derde landen recht hebben voor de arbeidsprestaties die door hen werden verricht vanaf het ogenblik dat zij (de aannemer of de intermediaire aannemer) op de hoogte waren van de illegale tewerkstelling en die door hen (de illegaal verblijvende onderdanen) werden geleverd in het kader van de overeenkomst tussen de aannemer, in hypothese 1, of de intermediaire aannemer, in hypothese 2, en de onderaannemer (tewerkstellende onderaannemer), met wie deze aannemer of intermediaire aannemer een overeenkomst van onderaanneming heeft gesloten.

Art. 21

Dit artikel zet artikel 8.2 van de richtlijn 2009/52/EG om, door een nieuw artikel 35/10 in de wet van 12 april 1965 in te voegen.

Hier wordt enkel de situatie van een keten van onderaannemers geviseerd (één of meerdere intermediaire aannemers), waarbij de hoofdelijke aansprakelijkheid van de hoofdaannemer en de intermediaire aannemer(s) wordt bepaald voor het loon van de illegaal verblijvende onderdanen van derde landen die tewerkgesteld worden door hun onrechtstreekse onderaannemer.

In een dergelijk geval heeft, net zoals in hypothese 2 van bovenvermeld artikel 35/9, een opdrachtgever een overeenkomst gesloten met een aannemer die een beroep doet op een onderaannemer die vervolgens zelf beroep doet op een na hem komende onderaannemer, waarbij deze laatste eventueel kan worden opgevolgd door nakomende onderaannemer(s). Er zijn m.a.w. meerdere onderaannemers (één of meerdere intermediaire aannemers). De hoofdaannemer is in dergelijk geval de persoon die de overeenkomst met de initiële opdrachtgever heeft gesloten. De intermediaire aannemer(s) zijn in dergelijk geval de na de hoofdaannemer komende onderaannemer(s) die zelf, al dan niet rechtstreeks, gevuld worden door een nakomende onderaannemer die illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt. Met onrechtstreekse

des ressortissants de pays tiers en séjour illégal. Ce sous-traitant occupant des ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal, qui est donc qualifié par le texte de sous-traitant indirect, est donc le dernier sous-traitant de la chaîne qui occupe, comme précité, ces ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal. L'adjectif "indirect" est utilisé en pareil cas pour montrer clairement que le nouvel article 35/10 concerne la responsabilité solidaire de l'entrepreneur principal et de l'entrepreneur intermédiaire qui n'ont pas de relations contractuelles (par définition directes) avec le sous-traitant qui occupe les ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal (et qui se situe donc, puisqu'il est l'employeur des travailleurs en séjour illégal, en dernier lieu dans la chaîne).

Conformément au nouvel article 35/10, l'entrepreneur principal et le ou les entrepreneurs intermédiaires précités sont solidiairement responsables, à partir du moment où ils avaient connaissance du fait que leur sous-traitant indirect occupe des ressortissants de pays tiers en séjour illégal, du paiement de la rémunération à laquelle ont droit les ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal occupés par ce même sous-traitant indirect et ce relativement aux prestations de travail, effectuées à partir de ce moment et ce, dans la mesure où ces prestations de travail ont été accomplies au bénéfice de l'entrepreneur principal et du ou des entrepreneurs intermédiaires.

En ce qui concerne la "connaissance", renvoi est fait, *mutatis mutandis*, aux commentaires effectués à ce sujet relativement à l'article 35/9. L'utilisation des mots "effectuées à leur bénéfice" a pour but de montrer que l'entrepreneur principal et le ou les entrepreneurs intermédiaires sont uniquement solidiairement responsables pour le paiement de la rémunération due pour les prestations de travail qui ont été effectuées dans le cadre d'une seule et même chaîne, autrement dit pour les prestations de travail effectuées dans le cadre du contrat conclu entre le sous-traitant indirect (employeur) et l'entrepreneur intermédiaire (sous-traitant) précité qui le précède dans le cadre d'une seule et même chaîne. On vise ainsi la chaîne dont font en même temps partie l'entrepreneur principal et le ou les entrepreneurs intermédiaires précités.

Art. 22

Cet article insère un nouvel article 35/11 dans la loi du 12 avril 1965 par lequel le donneur initial est également tenu solidiairement responsable. Conformément à l'article 8.4 de ladite directive, les États membres peuvent prévoir des dispositions plus sévères en matière de responsabilité dans le cadre de leur droit national. Une telle responsabilité solidaire est introduite en ce

onderaannemer wordt deze laatste bedoeld, met name de ondераannemer die, op het einde van de keten, de illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt. Het adjetief "onrechtstreeks" wordt gebruikt om duidelijk te maken dat het nieuwe artikel artikel 35/10 de hoofdelijke aansprakelijkheid viseert van de hoofdaannemer en de intermediaire aannemer die geen (per definitie rechtstreekse) contractuele band hebben met de ondераannemer die, op het einde van de keten, de illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt.

Voormalde hoofdaannemer en intermediaire aannemer(s) zijn, vanaf het ogenblik dat zij op de hoogte waren van het feit dat hun onrechtstreekse ondераannemer illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt, op basis van het nieuwe artikel 35/10, hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van het loon waarop de illegaal verblijvende onderdanen van derde landen, tewerkgesteld door deze onrechtstreekse ondераannemer, recht hebben voor de arbeidsprestaties die door hen werden verricht vanaf dat ogenblik en die door hen werden verricht in het voordeel van voormalde hoofdaannemer en intermediaire aannemer(s).

Wat betreft het "op de hoogte zijn", kan, *mutatis mutandis*, verwezen worden naar de commentaren omtrent dit onderwerp bij artikel 35/9. Met de woorden "verricht in hun voordeel" wordt bedoeld dat de hoofdaannemer en intermediaire aannemer(s) enkel hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de betaling van het loon verschuldigd voor de arbeidsprestaties die werden geleverd in het kader van één en dezelfde keten, met andere woorden voor de arbeidsprestaties geleverd in het kader van de overeenkomst tussen voormalde onrechtstreekse ondераannemer en de intermediaire aannemer (ondераannemer) die hem in één en dezelfde keten voorafgaat. Met één en dezelfde keten wordt hier bedoeld de keten waartoe ook voormalde hoofdaannemer en intermediaire aannemer(s) deel van uitmaken.

Art. 22

Dit artikel voegt een nieuw artikel 35/11 in de wet van 12 april 1965 in, waardoor ook de initiële opdrachtgever hoofdelijk aansprakelijk wordt gesteld. Op basis van artikel 8.4 van de richtlijn kunnen de lidstaten immers in hun nationale wetgeving strengere aansprakelijkheidsregels vastleggen. Deze aansprakelijkheid voor opdrachtgevers wordt ingevoerd, omdat er geen reden

qui concerne les donneurs d'ordre dans la mesure où il n'y a pas de raison qu'une personne ne soit pas solidairement responsable en tant que donneur d'ordre initial de travaux ou de services à partir du moment où elle avait connaissance du fait que son entrepreneur ou le ou les sous-traitants intervenant après lui en cas de relation de sous-traitance occupent des ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal.

Deux hypothèses peuvent être distinguées.

Soit il n'y a aucune relation de sous-traitance: autrement dit, le donneur d'ordre fait appel à un entrepreneur qui lui-même ne fait pas appel à un sous-traitant. Cette première hypothèse est visée par le nouvel article 35/11, § 1er, premier alinéa, de la loi du 12 avril 1965.

Soit il y a relation de sous-traitance: en pareil cas, le donneur d'ordre fait appel à un entrepreneur qui fait lui-même appel à un sous-traitant et un ou des sous-traitants peuvent également intervenir directement ou indirectement après ce dernier. Cette deuxième hypothèse est visée par le nouvel article 35/11, § 1er, deuxième alinéa de la loi du 12 avril 1965.

Dans le cadre de la première hypothèse, le donneur d'ordre, qui avait connaissance du fait que son entrepreneur occupe un ou plusieurs ressortissants de pays tiers en séjour illégal, est solidairement responsable du paiement de la rémunération à laquelle ont droit les ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal occupés par l'entrepreneur et ce pour les prestations de travail qu'ils ont effectuées à partir du moment où il (le donneur d'ordre) avait connaissance du fait précité et qu'ils ont accomplies dans le cadre du contrat conclu entre ce donneur d'ordre et cet entrepreneur.

Dans le cadre de la seconde hypothèse, il y a relation de sous-traitance. Deux cas de figure doivent alors être distingués en pareil cas. Le premier de ces deux cas de figure est celui où il n'y a seulement qu'un sous-traitant. Le deuxième cas de figure est celui dans lequel existe une chaîne de sous-traitants. Dans ces deux cas de figure, conformément au nouvel article 35/11, § 1er, deuxième alinéa, le donneur d'ordre, qui avait connaissance du fait que le sous-traitant, intervenant directement ou indirectement après son entrepreneur, occupe un ou plusieurs ressortissants de pays tiers en séjour illégal, est solidairement responsable du paiement de la rémunération encore due par le sous-traitant précité aux ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal qu'il (le même sous-traitant) occupe et qui concerne les prestations de travail effectuées à son (le donneur d'ordre) bénéfice à partir du moment où il (le donneur d'ordre) avait connaissance du fait précité.

is waarom een persoon, louter omwille van het feit van dat hij initiële opdrachtgever is van werken of diensten, niet hoofdelijk aansprakelijk zou kunnen worden gesteld vanaf het ogenblik dat hij op de hoogte was van het feit dat zijn aannemer of de na hem komende onderaannemer(s) illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt.

Twee situaties kunnen worden onderscheiden.

Ofwel is er geen sprake van onderaanneming: de opdrachtgever doet m.a.w. beroep op een aannemer die zelf geen beroep doet op een onderaannemer. Deze eerste situatie wordt geviseerd in het nieuwe artikel 35/11, § 1, eerste lid van de wet van 12 april 1965.

Ofwel is er sprake van onderaanneming: de opdrachtgever doet in dat geval wel beroep op een aannemer die zelf beroep doet op een onderaannemer, waarbij deze laatste eventueel kan worden opgevolgd door nakomende onderaannemer(s). Deze tweede situatie wordt geviseerd in het nieuwe artikel 35/11, § 1, tweede lid van de wet van 12 april 1965.

In de eerste situatie is opdrachtgever die op de hoogte was van het feit dat zijn aannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt, hoofdelijk aansprakelijk voor het loon waarop deze illegaal verblijvende onderdanen van derde landen recht hebben voor de arbeidsprestaties die zij hebben verricht vanaf het ogenblik dat hij (opdrachtgever) op de hoogte was van voormeld feit en die zij hebben geleverd in het kader van de overeenkomst tussen de opdrachtgever en de aannemer.

In de tweede situatie is er wel sprake van onderaanneming. In deze tweede situatie kunnen twee sub-hypotheses worden onderscheiden. In een eerste sub-hypothese is er slechts sprake van één onderaannemer. In een tweede sub-hypothese is er een keten van onderaannemers. In beide sub-hypotheses is de opdrachtgever, die op de hoogte was van het feit dat de na zijn aannemer rechtstreeks of onrechtstreeks komende onderaannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt, hoofdelijk aansprakelijk, overeenkomstig het nieuwe artikel 35/11, § 1, tweede lid, voor het door voormelde onderaannemer aan de illegaal verblijvende onderdanen van derde landen die hij (voormalde onderaannemer) tewerkstelt nog verschuldigd loon dat betrekking heeft op de arbeidsprestaties verricht in zijn (opdrachtgever) voordeel vanaf het ogenblik dat hij (opdrachtgever) op de hoogte was van voormeld feit.

En ce qui concerne la “connaissance”, renvoi est fait, *mutatis mutandis*, aux commentaires effectués à ce sujet relativement à l’article 35/9.

Par le biais des mots “le sous-traitant intervenant directement ou indirectement après son entrepreneur”, on vise donc tant le sous-traitant (direct) unique (du premier cas de figure) que le sous-traitant (indirect) dans le cadre de la chaîne (du deuxième cas de figure) qui occupe des ressortissants de pays tiers en séjour illégal.

Par le biais des mots “effectuées à son bénéfice” on entend préciser que le donneur d’ordre est uniquement solidairement responsable pour le paiement de la rémunération due, en raison des prestations de travail effectuées dans le cadre du contrat conclu entre son entrepreneur et le sous-traitant intervenant après celui-ci (premier cas de figure) ou dans le cadre d’une seule et même chaîne (deuxième cas de figure). En utilisant dans le présent exposé, cette notion d’une seule et même chaîne, on vise la chaîne à laquelle appartient également l’entrepreneur principal avec qui le donneur d’ordre précité a conclu un contrat d’entreprise.

Le deuxième paragraphe du nouvel article 35/11 précise que le régime de responsabilité solidaire précité des donneurs d’ordre ne concerne pas le donneur d’ordre personne physique (client) qui fait effectuer des travaux ou des services à des fins exclusivement privées.

Conformément à la définition de la notion de “rémunération encore due”, la responsabilité solidaire concerne donc seulement la rémunération qui est due aux ressortissants d’un pays tiers en séjour illégal par l’employeur (entrepreneur ou sous-traitant) mais qui n’a pas encore été payée, à l’exception des indemnités auxquelles les ressortissants d’un pays tiers en séjour illégal ont droit en raison de la rupture de leur contrat de travail

Art. 23

Cette disposition insère un nouvel article 35/12 dans la loi du 12 avril 1965. Cette disposition prévoit que l’employeur, qui est concerné par la notification écrite de l’inspection (autrement dit, l’employeur occupant les ressortissants d’un pays tiers en séjour illégal), est tenu d’afficher une copie de ladite notification, dont il a reçu copie par l’inspection, sur les lieux où la même inspection a constaté qu’il a occupé des ressortissants d’un pays tiers en séjour illégal. Si l’employeur précité ne procède pas à un tel affichage, le responsable solidaire, à qui la notification a été envoyée par l’inspection, doit se charger de l’affichage de la notification reçue au

Wat betreft het “op de hoogte zijn”, kan, *mutatis mutandis*, verwezen worden naar de commentaren omtrent dit onderwerp bij artikel 35/9

Met “de na zijn aannemer rechtstreeks of onrechtstreeks komende onderaannemer” wordt dus zowel de enige (rechtstreekse) onderaannemer (in sub-hypothese 1) als de (onrechtstreekse) onderaannemer in de keten (in sub-hypothese 2) bedoeld die de illegaal verblijvende onderdanen van derde landen heeft tewerkgesteld.

Met de woorden “verricht in zijn voordeel” wordt bedoeld dat de opdrachtgever enkel hoofdelijk aansprakelijk is voor het loon verschuldigd voor de arbeidsprestaties die werden geleverd in het kader van de overeenkomst tussen zijn aannemer en de na hem komende onderaannemer (subhypothese 1), dan wel in het kader van één en dezelfde keten (subhypothese 2). Met één en dezelfde keten wordt hier bedoeld de keten waartoe ook de hoofdaannemer behoort met wie voormalde opdrachtgever een overeenkomst van aanname heeft gesloten.

De tweede paragraaf van het nieuwe artikel 35/11 bepaalt dat voormalde regeling van hoofdelijke aansprakelijkheid voor opdrachtgevers niet van toepassing is op de opdrachtgever-natuurlijke persoon (klant) die werken of diensten uitsluitend voor privédoeleinden laat uitvoeren.

Overeenkomstig de definitie van het begrip “nog verschuldigd loon”, heeft de hoofdelijke aansprakelijkheid dus telkens slechts betrekking op het loon dat door de werkgever (tewerkstellende onderaannemer of aannemer) aan de illegaal verblijvende onderdaan van een derde land verschuldigd is, maar nog niet werd betaald, met uitzondering van de vergoedingen waarop deze illegaal verblijvende onderdaan van een derde land recht heeft ingevolge de beëindiging van de arbeidsovereenkomst.

Art. 23

Dit artikel voegt een nieuw artikel 35/12 in de wet van 12 april 1965 in. Deze bepaling voorziet dat de werkgever waarop de schriftelijke kennisgeving van de inspectie betrekking heeft (m.a.w. de werkgever die de illegaal verblijvende onderdanen van derde landen heeft tewerkgesteld), gehouden is om een afschrift van de kennisgeving, die hij in kopie vanwege de inspectie ontvangt, aan te plakken op de plaats waar deze inspectie heeft vastgesteld dat hij illegaal verblijvende onderdanen van derde landen heeft tewerkgesteld. Indien voormalde werkgever dit niet doet, dient de hoofdelijk aansprakelijke aan wie de kennisgeving door de inspectie werd

même endroit. De cette façon, il est garanti que tous les travailleurs qui sont occupés sur le lieu où l'inspection a constaté que des ressortissants de pays tiers en séjour illégal étaient également occupés, ainsi que leurs représentants, sont informés de l'infraction et de l'identité de la personne solidairement responsable.

Art. 24

Cet article insère un article 35/13 dans la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs et transpose l'article 13.2 de la directive 2009/52/CE.

Une telle disposition vise à permettre aux organisations représentatives des travailleurs et des employeurs du secteur privé, aux organisations syndicales représentatives du secteur public ainsi qu'à certains établissements d'utilité publique et associations d'ester en justice dans le cadre des litiges auxquels pourrait donner lieu l'application des dispositions insérées par le présent projet dans la loi du 12 avril 1965 et ce relativement à l'engagement de la responsabilité solidaire salariale en cas d'occupation en Belgique de travailleurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal.

Dans le cadre d'une telle action en justice, les organisations précitées pourront agir sans devoir disposer d'une autorisation quelconque de ce même travailleur. À cet égard, il est renvoyé pour le surplus aux commentaires de l'article 9 du présent projet.

Ce droit d'action collectif sera valable pour toutes les procédures juridictionnelles visant la mise en œuvre de cette loi.

Art. 25

Cette disposition apporte une série d'adaptations purement techniques aux articles 35/1, § 1er, phrase introductory, 35/2, § 2, première phrase, et 35/5 de la loi du 12 avril 1965 afin de limiter le champ d'application de ces articles à la seule section 1re du chapitre VI de la loi précitée.

Art. 26

Cette disposition insère un nouveau point 4e/2 dans l'article 21 du Code pénal social. Par ce biais, la compétence de l'inspection de procéder à la notification

verzonden, deze verplichting tot aanplakking op zich te nemen door de ontvangen kennisgeving aan te plakken op dezelfde plaats. Op die manier wordt verzekerd dat op de plaats waar de inspectie heeft vastgesteld dat er illegaal verblijvende onderdanen van derde landen werden tewerkgesteld, alle werknemers die daar werkzaam zijn, alsook hun vertegenwoordigers, in kennis worden gesteld van de inbreuk en de identiteit van de hoofdelijk aansprakelijke persoon.

Art. 24

Dit artikel voegt een artikel 35/13 in de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers in en zet artikel 13.2 van de richtlijn 2009/52/EG om.

Een dergelijke bepaling laat de representatieve werknemers- en werkgeversorganisaties van zowel de privésector als de representatieve vakorganisaties van de publieke sector, als bepaalde instellingen van openbaar nut en verenigingen toe om in rechte op te treden in het kader van rechtsgeschillen waartoe de toepassing van de bepalingen met betrekking tot de hoofdelijke aansprakelijkheid voor lonen in geval van tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen in België, door dit ontwerp ingevoegd in de wet van 12 april 1965, aanleiding zou kunnen geven.

In het kader van een dergelijke rechtsvordering kunnen voormelde organisaties optreden zonder over een vorm van machtiging te moeten beschikken van deze werknemer. In dat verband wordt voor meer toelichting verwezen naar de commentaar op artikel 9 van dit ontwerp.

Dit collectieve actierecht zal geldig zijn voor alle gerechtelijke procedures die de uitvoering van deze wet waarborgen.

Art. 25

Dit artikel bevat een aantal louter technische aanpassingen in de artikelen 35/1, § 1, inleidende zin, 35/2, § 2, eerste zin, en 35/5 van de wet van 12 april 1965, zodat het toepassingsgebied van deze artikelen beperkt blijft tot afdeling 1 van hoofdstuk VI/1 van voormelde wet.

Art. 26

Dit artikel voegt een nieuw punt 4e/2 in artikel 21 van het Sociaal Strafwetboek in. Hierdoor wordt de bevoegdheid voor de inspectie om voormelde schriftelijke kennis-

précitée est ajoutée aux mesures que celle-ci peut prendre en vertu de ce même article 21. Dans le cadre de cet article, les services d'inspection disposent d'un pouvoir d'appréciation en ce qui concerne les mesures à prendre.

Art. 27

Cette disposition insère l'intitulé de la nouvelle section 3/2 dans le Livre premier, Titre 2, chapitre 2, du Code pénal social: "La compétence spéciale des inspecteurs sociaux en ce qui concerne l'occupation d'un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal en Belgique".

Art. 28

Cet article vise à offrir une base et un encadrement légal à la notification visée aux articles 35/7 à 35/12, à laquelle l'inspection compétente peut procéder, après qu'elle ait constaté l'occupation d'un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal. Il est précisé que cette notification doit comporter un certain nombre de mentions obligatoires de sorte que celui qui reçoit celle-ci sait quelle est l'importance de l'infraction qui a été constatée (plus précisément l'occupation de ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal), auprès de quel employeur et en quel lieu cette infraction a été constatée. La personne qui reçoit pareille notification conformément aux articles 35/9 à 35/11 est donc solidairement responsable. Une copie de chaque notification est transmise par l'inspection à l'employeur chez qui l'infraction a été constatée.

Art. 29

Cette disposition apporte une adaptation purement technique à l'article 171/1 du Code pénal social afin de limiter son champ d'application à la section 1re du chapitre VI/1 de la loi du 12 avril 1965.

Art. 30

Cette disposition a pour objectif d'élargir le champ d'application de l'article 171/2 du Code pénal social en ce sens que la sanction prévue par cet article peut également être appliquée en cas de méconnaissance de l'obligation d'affichage prévue par l'article 35/12 de la loi du 12 avril 1965.

geving te verrichten toegevoegd aan de maatregelen die de inspectie reeds kan nemen krachtens artikel 21 van het Sociaal Strafwetboek. In het raam van dit artikel beschikken de inspectiediensten over een beoorde-lingsbevoegdheid betreffende de te nemen maatregel.

Art. 27

Dit artikel voegt de titel van een nieuwe afdeling 3/2 in Boek 1, Titel 2, Hoofdstuk 2 van het Sociaal Strafwetboek in, luidende "Bijzondere bevoegdheid van de sociaal inspecteurs op het vlak van de tewerkstelling van een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België".

Art. 28

Dit artikel strekt ertoe een wettelijke basis en omkadering te geven betreffende de in de artikelen 35/7 tot 35/12 bedoelde kennisgeving die de inspectie kan verrichten, nadat zij de tewerkstelling van een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land heeft vastgesteld. Bepaald wordt dat deze kennisgeving een aantal verplichte vermeldingen dient te bevatten zodat degene die de kennisgeving ontvangt weet welke de omvang is van de inbreuk die werd vastgesteld (met name de tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen), bij welke werkgever en op welke plaats deze inbreuk werd vastgesteld. De persoon die deze kennisgeving ontvangt wordt overeenkomstig de artikelen 35/9 tot 35/11 aldus hoofdelijk aansprakelijk. Een kopie van elke kennisgeving wordt door de inspectie verstuurd naar de werkgever bij wie voormelde inbreuk werd vastgesteld.

Art. 29

Dit artikel bevat een louter technische aanpassing in artikel 171/1 van het Sociaal Strafwetboek zodat het toepassingsgebied van dat artikel beperkt blijft tot afde-ling 1 van hoofdstuk VI/1 van de wet van 12 april 1965.

Art. 30

Dit artikel heeft tot doel het toepassingsgebied van artikel 171/2 van het Sociaal Strafwetboek uit te breiden in die zin dat de sanctie voorzien in dat artikel ook kan worden toegepast bij miskenning van de aanplakkings-verplichting voorzien door artikel 35/12 van de wet van 12 april 1965.

Art. 31

Cette disposition insère dans le livre 2, chapitre 3, section 2, du Code pénal social, un nouvel article 171/3.

Conformément à cet article, est puni d'une sanction de niveau 2, le responsable solidaire visé par la nouvelle section 2 du chapitre VI/1 de la loi du 12 avril 1965, qui n'a pas payé la rémunération encore due pour laquelle il est solidiairement responsable conformément à cette même section. Quand les ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal, visés par la même section 2, n'ont pas reçu de leur employeur la rémunération à laquelle ils ont droit, la personne solidiairement responsable, devra payer cette rémunération ou le solde resté impayé de celle-ci dans les limites de sa responsabilité solidaire, autrement dit, spontanément. Dans le cas où elle ne le ferait pas, elle serait alors pénalement responsable.

Sur base de la description précitée de l'infraction, un dédommagement peut également être demandé dans le cadre d'une procédure pénale par une partie civile en ce qui concerne le dommage qui résulte de l'infraction, et ce indépendamment du fait que ladite partie civile avait mis en demeure le solidiairement responsable de payer un certain montant en dehors du cadre de cette procédure pénale.

Art. 32

Cet article transpose l'article 8.1.a de la directive 2009/52/CE en insérant un nouveau paragraphe 3/1 dans l'article 175 du Code pénal social.

Comme déjà mentionné dans le commentaire de l'article 19, deux hypothèses de sous-traitance peuvent être distinguées dans l'article 8.1 de la directive.

Dans la 1re hypothèse, on se trouve en présence d'un seul sous-traitant. Un donneur d'ordre a conclu un contrat avec un entrepreneur qui fait lui-même appel à un sous-traitant. Cet entrepreneur peut être sanctionné quand son sous-traitant commet une des infractions visées à l'article 175, § 1er/1 du Code social pénal. Cet article 175, § 1er/1 est inséré par l'article 15 du présent projet de loi.

Dans la seconde hypothèse, il est question d'une chaîne de sous-traitants (un ou plusieurs entrepreneurs intermédiaires). Un donneur d'ordre a conclu un contrat avec un entrepreneur qui fait appel à un sous-traitant qui fait également lui-même appel à un sous-traitant intervenant après lui. Des sous-traitants successifs peuvent également éventuellement encore intervenir après ce

Art. 31

Deze bepaling voegt in Boek 2, Hoofdstuk 3, Afdeeling 2, van het Sociaal Strafwetboek een nieuw artikel 171/3 in.

Overeenkomstig dat artikel wordt met een sanctie van niveau 2 bestraft, de hoofdelijk aansprakelijke, bedoeld in de nieuwe afdeling 2 van hoofdstuk VI/1 van de wet van 12 april 1965, die het nog verschuldigd loon waarvoor hij hoofdelijk aansprakelijk is overeenkomstig dezelfde afdeling, niet heeft betaald. Wanneer de illegaal verblijvende onderdanen van derde landen, bedoeld in dezelfde afdeling 2, van hun werkgever niet het loon hebben ontvangen waarop ze recht hebben, zal de hoofdelijk aansprakelijke persoon, binnen de grenzen van zijn hoofdelijke aansprakelijkheid, met andere woorden spontaan het loon moeten betalen of bijpassen. Doet hij dit niet, dan is hij strafrechtelijk aansprakelijk.

Door de voormelde omschrijving van het misdrijf, kan in het kader van een strafrechtelijke procedure, door een burgerlijke partij ook vergoeding worden gevraagd voor de schade die voortvloeit uit het misdrijf, dit los van het feit of de burgerlijke partij, buiten het kader van een strafprocedure, eerder de hoofdelijk aansprakelijke persoon had aangemaand om een bepaald bedrag te betalen.

Art. 32

Dit artikel zet artikel 8.1.a van de richtlijn 2009/52/EG om, door een nieuwe paragraaf 3/1 in artikel 175 van het Sociaal Strafwetboek in te voegen.

Zoals reeds werd aangehaald in de commentaar bij artikel 19, kunnen er twee hypotheses van onderaanneming in artikel 8.1 van de richtlijn worden onderscheiden.

In de eerste hypothese heeft men te maken met één enkele onderaannemer. Een opdrachtgever heeft een overeenkomst gesloten met een aannemer die zelf beroep doet op een onderaannemer. Deze aannemer kan worden bestraft wanneer zijn onderaannemer één van de in artikel 175, § 1/1 van het Sociaal Strafwetboek bedoelde inbreuken pleegt. Dit artikel 175, § 1/1 wordt ingevoegd door artikel 15 van dit wetsontwerp.

In de tweede hypothese is er sprake van een keten van onderaannemers (één of meerdere intermediaire aannemers). Een opdrachtgever heeft een overeenkomst gesloten met een aannemer die zelf beroep doet op een onderaannemer die vervolgens zelf beroep doet op een na hem komende onderaannemer. Deze laatste kan eventueel nog worden opgevolgd door nakomende

dernier. En pareil cas, l'entrepreneur intermédiaire (qui est donc lui-même un sous-traitant de la chaîne) est sanctionné quand le sous-traitant employeur, avec qui il a conclu un contrat de sous-traitance, commet une des infractions visées à l'article 175, § 1er/1 du Code social pénal.

Il est opté pour une sanction de niveau 4. En vertu de l'article 101 du Code pénal social, la sanction de niveau 4 consiste soit en un emprisonnement de six mois à trois ans et une amende pénale de 600 à 6 000 euros ou en une de ces peines seulement, soit en une amende administrative de 300 à 3 000 euros.

Les décimes additionnels visés à l'article 1er, alinéa 1er, de la loi du 5 mars 1952 relative aux décimes additionnels sur les amendes pénales sont également applicables aux amendes administratives en vertu de l'article 102 du Code pénal social.

L'amende relative à la sanction précitée de niveau 4 — tant la pénale que l'administrative — est multipliée par le nombre de travailleurs concernés. Il ne s'agit bien entendu que des travailleurs qui sont occupés dans le cadre du contrat conclu entre l'entrepreneur (intermédiaire) et son sous-traitant direct.

Conformément au deuxième alinéa de l'article 175, § 3/1 du Code pénal social, l'entrepreneur susmentionné, dans la première hypothèse, et l'entrepreneur intermédiaire susmentionné, dans la deuxième hypothèse, ne sont pas punis s'ils sont en possession d'une déclaration écrite dans laquelle leur sous-traitant (le sous-traitant employeur) certifie qu'il n'occupe pas et n'occupera pas de ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal. Une telle exonération sur base de pareille déclaration est permise sur base de l'article 8.3 de la directive 2009/52/CE.

Il est également précisé que la demande de l'entrepreneur et de l'entrepreneur intermédiaire d'obtention d'une déclaration exonératoire à leur sous-traitant direct consiste bien entendu en une faculté et non en une obligation.

Cependant, afin d'éviter que l'entrepreneur, dans la première hypothèse, ou l'entrepreneur intermédiaire, dans la deuxième hypothèse, ne puisse être exonéré, sur base d'une telle déclaration de toute sanction alors qu'il était au courant du fait que son sous-traitant (sous-traitant employeur), avec qui il a conclu le contrat de sous-traitance, occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal, une telle sanction est cependant quand même prévue en pareil cas dans le

onderaannemers. In dat geval kan de intermediaire aannemer (die zelf een onderaannemer is in de keten) bestraft worden wanneer de tewerkstellende onderaannemer, met wie hij een overeenkomst van onderaanneming heeft gesloten, één van de in artikel 175, § 1/1 van het Sociaal Strafwetboek bedoelde inbreuken pleegt.

Er wordt geopteerd voor een sanctie van niveau 4. Overeenkomstig artikel 101 van het Sociaal Strafwetboek bestaat de sanctie van niveau 4 uit hetzij een gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en een strafrechtelijke geldboete van 600 tot 6 000 euro of uit een van die straffen alleen, hetzij een administratieve geldboete van 300 tot 3 000 euro.

Overeenkomstig artikel 102 van het Sociaal Strafwetboek zijn de opdeciemen bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de wet van 5 maart 1952 betreffende de opdeciemen op strafrechtelijke geldboeten eveneens van toepassing op de administratieve geldboeten.

De geldboete van de voormelde sanctie van niveau 4 — zowel de strafrechtelijke als de administratieve — wordt vermenigvuldigd met het aantal betrokken werknenmers. Het betreft uiteraard enkel de werknenmers die worden tewerkgesteld in het kader van de overeenkomst tussen de (intermediaire) aannemer en zijn directe onderaannemer.

Overeenkomstig het tweede lid van artikel 175, § 3/1 van het Sociaal Strafwetboek worden bovenvermelde aannemer, in hypothese 1, en de bovenvermelde intermediaire aannemer, in hypothese 2, echter niet bestraft wanneer zij in het bezit zijn van een schriftelijke verklaring waarin hun onderaannemer (de tewerkstellende onderaannemer) bevestigt dat hij geen illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt en zal tewerkstellen. Deze vrijstelling op basis van een dergelijke verklaring is toegelezen op basis van artikel 8.3 van de richtlijn 2009/52/EG.

Er wordt eveneens verduidelijkt dat de vraag van de aannemer en de intermediaire aannemer om een vrijstellende verklaring te krijgen van hun rechtstreekse onderaannemer, natuurlijk een mogelijkheid is en geen verplichting.

Om echter te vermijden dat de aannemer, in hypothese 1, of de intermediaire aannemer, in hypothese 2, op basis van een dergelijk verklaring in het geheel niet strafbaar zou zijn in de situatie waarin hij op de hoogte was van het feit dat zijn onderaannemer (tewerkstellende onderaannemer), met wie hij de overeenkomst van onderaanneming heeft gesloten, één of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt, wordt in dergelijk geval, in het derde lid van artikel 175,

troisième alinéa de l'article 175, § 3/1 du Code pénal social quand il (l'entrepreneur dans l'hypothèse 1re ou l'entrepreneur intermédiaire dans l'hypothèse 2) a connaissance d'une telle occupation par le sous-traitant précité. Une telle connaissance est, par exemple, prouvée quand il est informé par l'inspection que son sous-traitant occupe un ou plusieurs ressortissants de pays tiers en séjour illégal conformément au nouvel article 49/2 du Code pénal social. Par ailleurs, la preuve d'une telle connaissance peut également être apportée par toutes voies de droit.

En pareil cas, l'entrepreneur informé par l'inspection, dans l'hypothèse 1re, et l'entrepreneur intermédiaire informé de la même manière, dans l'hypothèse 2, sont punissables si l'infraction dans le chef du sous-traitant (sous-traitant employeur) avec qui ils ont conclu un contrat de sous-traitance se poursuit après qu'ils avaient connaissance de l'occupation illégale. Il ne serait en effet pas légitime de prévoir une exonération de sanction sur base d'une déclaration alors qu'on sait que son sous-traitant occupe des ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal. Quand l'entrepreneur, dans la première hypothèse, ou l'entrepreneur intermédiaire, dans la deuxième hypothèse, continue à faire appel à ce sous-traitant et que ce dernier continue d'occuper des ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal, il sera alors également sanctionné.

Art. 33

Cet article transpose l'article 8.2 de la directive concernant les sanctions financières.

Une telle disposition vise uniquement l'hypothèse d'une chaîne de sous-traitants (un ou plusieurs entrepreneurs intermédiaires), dans laquelle l'entrepreneur principal et l'(les) entrepreneur(s) intermédiaire(s) sont punissables quand leur sous-traitant indirect commet une des infractions visées à l'article 175, § 1er/1 du Code pénal social.

Dans un tel cas, au même titre que pour l'hypothèse 2 de l'article précédent, un donneur d'ordre a conclu un contrat avec un entrepreneur qui fait appel lui-même à un sous-traitant qui fait lui-même également appel à un sous-traitant intervenant après lui, et ce dernier peut éventuellement être suivi par un/des sous-traitant(s) ultérieur(s). Il y a en d'autres termes plusieurs sous-traitants (un ou plusieurs entrepreneurs intermédiaires). En pareille hypothèse, l'entrepreneur principal est donc la personne qui a conclu le contrat avec le donneur d'ordre initial. Le(s) entrepreneur(s) intermédiaire(s) est/sont dans un tel cas le(s) sous-traitant(s) intervenant après l'entrepreneur principal qui lui-même, peut être suivi,

§ 3/1 van het Sociaal Strafwetboek, toch voorzien in een sanctie wanneer hij (de aannemer, in hypothese 1, of de intermediaire aannemer, in hypothese 2) op de hoogte was van voormeld feit. Dergelijke kennis is bijvoorbeeld bewezen wanneer hij door de inspectie in kennis is gesteld van het feit dat zijn onderaannemer één of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt, overeenkomstig het nieuwe artikel 49/2 van het Sociaal Strafwetboek. Het bewijs van dergelijke kennis kan echter door alle middelen van recht worden geleverd.

In dat geval zijn de aannemer, in hypothese 1, en de intermediaire aannemer, in hypothese 2, strafbaar wanneer de inbreuk in hoofde van hun onderaannemer (tewerkstellende onderaannemer), met wie ze een overeenkomst van onderaanneming hebben gesloten, blijft voort bestaan nadat ze op de hoogte waren van de illegale tewerkstelling. Het zou immers niet rechtvaardig zijn om in een vrijstelling van sanctie op basis van een verklaring te voorzien, ook al weet men dat zijn onderaannemer illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt. Wanneer de aannemer, in hypothese 1, of de intermediaire aannemer, in hypothese 2, verder een beroep blijft doen op deze onderaannemer en deze laatste illegaal verblijvende onderdanen van derde landen blijft tewerkstellen, zal hij dan ook worden gesanctioneerd.

Art. 33

Dit artikel zet artikel 8.2 van de richtlijn inzake de financiële sancties om.

Hier wordt enkel de situatie van een keten van onderaannemers geviseerd (één of meerdere intermediaire aannemers), waarbij de hoofdaannemer en de intermediaire aannemer(s) strafbaar zijn wanneer hun onrechtstreekse onderaannemer één van de in artikel 175, § 1/1 van het Sociaal Strafwetboek bedoelde inbreuken pleegt.

In een dergelijk geval heeft, net zoals in hypothese 2 van vorig artikel, een opdrachtgever een overeenkomst gesloten met een aannemer die een beroep doet op een onderaannemer die vervolgens zelf beroep doet op een na hem komende onderaannemer, waarbij deze laatste eventueel kan worden opgevolgd door nakomende onderaannemer(s). Er zijn m.a.w. meerdere onderaannemers (één of meerdere intermediaire aannemers). De hoofdaannemer is in dergelijk geval de persoon die de overeenkomst met de initiële opdrachtgever heeft gesloten. De intermediaire aannemer(s) zijn in dergelijk geval de na de hoofdaannemer komende onderaannemer(s) die zelf, al dan niet rechtstreeks, gevuld worden door

directement ou pas, par un sous-traitant suivant qui occupe des ressortissants de pays tiers en séjour illégal. Ce dernier est désigné comme "sous-traitant indirect", à savoir le sous-traitant qui, à la fin de la chaîne, occupe des ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal. L'adjectif "indirect" est utilisé en pareil cas pour montrer clairement que le nouvel article 175, § 3/2 du Code social pénal punit l'entrepreneur principal et l'entrepreneur intermédiaire qui n'ont pas de relations contractuelles (par définition directes) avec le sous-traitant qui, à la fin de la chaîne, occupe les ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal.

L'entrepreneur principal et le(s) entrepreneur(s) intermédiaire(s) sont punissables, à partir du moment où ils avaient connaissance du fait que leur sous-traitant indirect occupe des ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal, quand l'infraction commise par leur sous-traitant indirect (sous-traitant employeur) se poursuit après la connaissance.

Il est opté aussi ici pour une sanction de niveau 4 (voir le commentaire de l'article 31).

L'amende relative à la sanction précitée de niveau 4 — tant la pénale que l'administrative — est multipliée par le nombre de travailleurs concernés. Il ne s'agit bien entendu que des travailleurs qui effectuent des prestations de travail au bénéfice de l'entrepreneur principal ou l'entrepreneur intermédiaire.

Art. 34

Cet article insère un nouveau paragraphe 3/3 dans l'article 175 du Code social pénal par lequel le donneur d'ordre initial est également punissable. Sur base de l'article 8.4 de la directive, les États membres peuvent en effet prévoir des dispositions plus sévères en matière de responsabilité dans leur droit national. Une telle responsabilité est instaurée pour les donneurs d'ordre car il n'y a aucune raison qu'une personne, uniquement parce qu'elle est le donneur d'ordre initial des travaux ou des services, ne puisse pas être punissable à partir du moment où elle a été informée par l'inspection que son entrepreneur ou le(s) sous-traitant(s) intervenant après lui en cas de relation de sous-traitance occupe(nt) des ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal.

Deux hypothèses peuvent être distinguées.

Soit il n'y a aucune relation de sous-traitance: autrement dit, le donneur d'ordre fait appel à un entrepreneur qui lui-même ne fait pas appel à un sous-traitant. Soit il

een nakomende onderaannemer die illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt. Met onrechtstreekse onderaannemer wordt deze laatste bedoeld, met name de onderaannemer die, op het einde van de keten, de illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt. Het adjetief "onrechtstreeks" wordt gebruikt om duidelijk te maken dat het nieuwe artikel 175, § 3/2 van het Sociaal Strafwetboek de hoofdaannemer en de intermediaire aannemer sanctioneren die geen (per definitie rechtstreekse) contractuele band hebben met de onderaannemer die, op het einde van de keten, de illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt.

Voormalde hoofdaannemer en intermediaire aannemer(s) zijn strafbaar, vanaf het ogenblik dat zij op de hoogte waren van het feit dat hun onrechtstreekse onderaannemer illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt, wanneer de inbreuk in hoofde van hun onrechtstreekse onderaannemer (tewerkstellende onderaannemer), blijft voort bestaan na deze kennis.

Ook hier wordt geopteerd voor een sanctie van niveau 4 (zie commentaar bij artikel 31).

De geldboete van de voormalde sanctie van niveau 4 — zowel de strafrechtelijke als de administratieve — wordt vermenigvuldigd met het aantal betrokken werknemers. Het betreft uiteraard enkel de werknemers die arbeidsprestaties verrichten in het voordeel van de hoofdaannemer of intermediaire aannemer.

Art. 34

Dit artikel voegt een nieuwe paragraaf 3/3 in in artikel 175 van het Sociaal Strafwetboek, waardoor ook de initiële opdrachtgever strafbaar wordt. Op basis van artikel 8.4 van de richtlijn kunnen de lidstaten immers in hun nationale wetgeving strengere aansprakelijkheidsregels vastleggen. Deze aansprakelijkheid voor opdrachtgevers wordt ingevoerd, omdat er geen reden is waarom een persoon, louter omwille van het feit van dat hij initiële opdrachtgever is van werken of diensten, niet strafbaar zou kunnen worden gesteld vanaf het ogenblik dat hij door de inspectie wordt ingelicht dat zijn aannemer of de na hem komende onderaannemer(s) illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt.

Twee situaties kunnen worden onderscheiden.

Ofwel is er geen sprake van onderaanneming: de opdrachtgever doet m.a.w. beroep op een aannemer die zelf geen beroep doet op een onderaannemer. Ofwel

est question d'une relation de sous-traitance: dans un tel cas, le donneur d'ordre fait appel à un entrepreneur qui fait lui-même appel à un sous-traitant et un ou des sous-traitants peuvent également intervenir directement ou indirectement après ce dernier.

Dans le cadre de la première hypothèse, le donneur d'ordre est punissable à partir du moment où il avait connaissance du fait que son entrepreneur occupe des ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal, quand l'infraction dans le chef de l'entrepreneur continue après cette connaissance.

Dans la seconde hypothèse, il est bien question de relation de sous-traitance. Deux cas de figure peuvent alors être distingués dans ce cas. Le premier de ces deux cas de figure est celui où il n'y a seulement qu'un sous-traitant. Le deuxième cas de figure est celui dans lequel il existe une chaîne de sous-traitants. Dans ces deux cas de figure, le donneur d'ordre est punissable, à partir du moment où il avait connaissance du fait que le sous-traitant,- intervenant directement ou indirectement après son entrepreneur occupe des ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal, quand l'infraction par le sous-traitant continue après cette connaissance.

Par le biais des mots "le sous-traitant intervenant directement ou indirectement après son entrepreneur", on vise donc tant le sous-traitant (direct) unique (du premier cas de figure) que le sous-traitant (indirect) dans le cadre de la chaîne (du deuxième cas de figure) qui occupe des ressortissants de pays tiers en séjour illégal.

Il est aussi opté ici pour une sanction de niveau 4 (voir commentaire de l'article 31).

L'amende relative à la sanction précitée de niveau 4 — tant la pénale que l'administrative — est multipliée par le nombre de travailleurs concernés. Il ne s'agit bien entendu que des travailleurs qui effectuent des prestations de travail au bénéfice du donneur d'ordre.

Art. 35

Un plan stratégique sur l'approche de la fraude aux cotisations, de la fraude aux allocations sociales et du travail illégal est élaboré chaque année par le Service d'information et de Recherche sociale. Après approbation de ce plan stratégique par le Conseil des ministres, un plan opérationnel est établi. Il fixe les actions à entreprendre, les projets informatiques à développer, les moyens à mettre en œuvre, les objectifs à réaliser, qui sont déterminés sur la base d'indicateurs mesurables et les produits budgétaires qui seront réalisés dans le cadre des missions du Bureau fédéral d'orientation.

is er sprake van onderaanneming: de opdrachtgever doet in dat geval wel beroep op een aannemer die zelf beroep doet op een onderaannemer, waarbij deze laatste eventueel kan worden opgevolgd door nakomende onderaannemer(s).

In de eerste situatie is de opdrachtgever strafbaar vanaf het ogenblik dat hij op de hoogte was van het feit dat zijn aannemer illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt, wanneer de inbreuk in hoofde van deze aannemer, blijft voort bestaan na deze kennis.

In de tweede situatie is er wel sprake van onderaanneming. In deze tweede situatie kunnen twee subhypotheses worden onderscheiden. In een eerste subhypothese is er slechts sprake van één onderaannemer. In een tweede subhypothese is er een keten van onderaannemers. In beide subhypotheses is de opdrachtgever strafbaar vanaf het ogenblik dat hij op de hoogte was van het feit dat de na zijn aannemer rechtstreeks of onrechtstreeks komende onderaannemer illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt, wanneer de inbreuk in hoofde van deze onderaannemer, blijft voort bestaan na deze kennis.

Met "de na zijn aannemer rechtstreeks of onrechtstreeks komende onderaannemer" wordt dus zowel de enige (rechtstreekse) onderaannemer (in sub-hypothese 1) als de (onrechtstreekse) onderaannemer in de keten (in sub-hypothese 2) bedoeld die de illegaal verblijvende onderdanen van derde landen heeft tewerkgesteld.

Ook hier wordt geopteerd voor een sanctie van niveau 4 (zie commentaar bij artikel 31).

De geldboete van de voormelde sanctie van niveau 4 — zowel de strafrechtelijke als de administratieve — wordt vermenigvuldigd met het aantal betrokken werknemers. Het betreft uiteraard enkel de werknemers die arbeidsprestaties verrichten in het voordeel van de opdrachtgever.

Art. 35

Jaarlijks stelt de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst een beleidsplan op met betrekking tot de aanpak van bijdragefraude, uitkeringsfraude en illegale arbeid. Na goedkeuring door de Ministerraad van dit beleidsplan, wordt een operationeel plan opgesteld. Dit bepaalt de te ondernemen acties, de te ontwikkelen informaticaprojecten, de in te zetten middelen, de te realiseren doelstellingen die bepaald worden op basis van meetbare indicatoren en de budgettaire opbrengsten die zullen worden gerealiseerd in het kader van het Federaal Aansturingsbureau.

Cet article prévoit que parmi ces indicateurs, figurent les secteurs d'activité dans lesquels l'occupation de ressortissants de pays tiers en séjour illégal est principalement constatée au regard des autres secteurs.

Art. 36

L'article 7 du Code pénal social prévoit les missions du Bureau fédéral d'orientation du Service d'information et de Recherche sociale.

En exécution de l'article 14 de la directive 2009/52/CE du Parlement européen et du Conseil du 18 juin 2009 prévoyant des normes minimales concernant les sanctions et les mesures à l'encontre des employeurs de ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier, les services d'inspection compétents pour lutter contre le travail illégal doivent communiquer chaque année, avant le 1er avril, au Service d'information et de Recherche sociale, le nombre d'enquêtes effectuées au cours de l'année précédente, tant en chiffres absolus, qu'en pourcentage d'employeurs pour chaque secteur, ainsi que le résultat de ces enquêtes.

Dit artikel bepaalt dat onder deze indicatoren de bedrijfstakken zullen worden vermeld waarin de tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen voornamelijk voorkomt, in vergelijking met andere sectoren.

Art. 36

Artikel 7 van het Sociaal Strafwetboek bepaalt de taken van het Federaal Aansturingsbureau van de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst.

Ter uitvoering van artikel 14 van richtlijn 2009/52/EG van het Europese Parlement en de Raad van 18 juni 2009 tot vaststelling van minimumnormen inzake sancties en maatregelen tegen werkgevers van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen, moeten de inspectiediensten die bevoegd zijn voor de strijd tegen de illegale tewerkstelling, de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst jaarlijks, voor 1 april, op de hoogte stellen van het aantal inspecties die in het voorgaande jaar zijn uitgevoerd, zowel in absolute cijfers, alsook als percentage van het aantal werkgevers in elke sector, evenals van het resultaat van deze inspecties.

Le Bureau fédéral d'orientation coordonnera ces informations et fera rapport chaque année, avant le 1er juillet, à la Commission européenne.

Le premier ministre,

Elio DI RUPO

Le ministre des Finances,

Steven VANACKERE

La ministre de l'Intérieur,

Joëlle MILQUET

*La ministre des Affaires sociales
et de la Santé publique,*

Laurette ONKELINX

La ministre de la Justice,

Annemie TURTELBOOM

La ministre de l'Emploi,

Monica DE CONINCK

La secrétaire d'État à l'Asile et la Migration,

Maggie DE BLOCK

*Le secrétaire d'État à la Lutte
contre la fraude sociale et fiscale,*

John CROMBEZ

Het Federaal Aansturingsbureau zal deze informatie coördineren en jaarlijks, voor 1 juli, verslag uitbrengen aan de Europese Commissie.

De eerste minister,

Elio DI RUPO

De minister van Financiën,

Steven VANACKERE

De minister van Binnenlandse Zaken,

Joëlle MILQUET

*De minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,*

Laurette ONKELINX

De minister van Justitie,

Annemie TURTELBOOM

De minister van Werk,

Monica DE CONINCK

De staatssecretaris voor Asiel en Migratie,

Maggie DE BLOCK

*De staatssecretaris voor de Bestrijding
van sociale en fiscale fraude,*

John CROMBEZ

<p>AVANT-PROJET DE LOI</p> <p>soumis à l'avis du Conseil d'État</p> <p>Avant-projet de loi prévoyant des sanctions et des mesures à l'encontre des employeurs de ressortissants de pays tiers en séjour illégal</p>	<p>VOORONTWERP VAN WET</p> <p>onderworpen aan het advies van de Raad van State</p> <p>Voorontwerp van wet tot vaststelling van sancties en maatregelen voor werkgevers van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen</p>
<p>CHAPITRE 1ER</p> <p>DISPOSITIONS INTRODUCTIVES</p> <p>Article 1er</p> <p>La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.</p> <p>Art. 2</p> <p>La présente loi transpose la Directive 2009/52/CE du Parlement Européen et du Conseil du 18 juin 2009 prévoyant des normes minimales concernant les sanctions et les mesures à l'encontre des employeurs de ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier.</p> <p>Art. 3</p> <p>La présente loi a pour objectif d'interdire l'emploi de ressortissants de pays tiers en séjour illégal.</p>	<p>HOOFDSTUK 1</p> <p>Inleidende bepalingen</p> <p>Artikel 1</p> <p>Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.</p> <p>Art. 2</p> <p>Bij deze wet wordt Richtlijn 2009/52/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009 tot vaststelling van minimumnormen inzake sancties en maatregelen tegen werkgevers van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen omgezet.</p> <p>Art. 3</p> <p>Deze wet heeft tot doel de tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen te verbieden.</p>
<p>CHAPITRE 2</p> <p>Définitions</p> <p>Art. 4</p> <p>Pour l'application de la présente loi, on entend par:</p> <p>1° ressortissant d'un pays tiers: toute personne qui n'est ni un citoyen de l'Union, ni une personne jouissant du droit communautaire à la libre circulation, telle que définie à l'article 2, point 5, du Code frontières Schengen;</p> <p>2° séjour illégal: la présence sur le territoire d'un étranger qui ne remplit pas ou ne remplit plus les conditions d'accès au territoire ou de séjour;</p>	<p>HOOFDSTUK 2</p> <p>Definities</p> <p>Art. 4</p> <p>Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder:</p> <p>1° onderdaan van een derde land: eenieder die geen burger van de Unie is en die geen persoon is die onder het Gemeenschapsrecht inzake vrij verkeer valt, als bepaald in artikel 2, punt 5, van de Schengengrenscode;</p> <p>2° illegaal verblijf: de aanwezigheid op het grondgebied van een vreemdeling die niet of niet langer voldoet aan de voorwaarden voor de toegang tot en het verblijf op het grondgebied;</p>
<p>CHAPITRE 3</p> <p>Paiement des arriérés par les employeurs</p> <p>Art. 5</p> <p>§ 1er. L'employeur établi en Belgique et qui, dans le cadre d'un contrat de travail y occupe un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal est tenu de lui payer une rémunération</p>	<p>HOOFDSTUK 3</p> <p>Nabetalingen door werkgevers</p> <p>Art. 5</p> <p>§ 1. De in België gevestigde werkgever die, op basis van een arbeidsovereenkomst, er een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land tewerkstelt, moet aan deze een loon</p>

équivalente à celle qu'il est tenu ou serait tenu de payer à un travailleur occupé légalement dans le cadre d'une relation de travail comparable en vertu d'une ou des sources des obligations dans les relations de travail entre employeurs et travailleurs visées à l'article 51 de la loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires.

§ 2. L'employeur qui n'est pas établi en Belgique mais qui y occupe, dans le cadre d'un contrat de travail, un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal est tenu de lui payer une rémunération équivalente à celle qu'il est tenu ou serait tenu de payer à un travailleur occupé légalement dans le cadre d'une relation de travail comparable en vertu d'une ou des sources des obligations dans les relations de travail entre employeurs et travailleurs visées à l'article 51 de la loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires, et qui sont applicables en vertu soit de la loi du 5 mars 2002 transposant la directive 96/71 du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 1996 concernant le détachement de travailleurs effectué dans le cadre d'une prestation de services et instaurant un régime simplifié pour la tenue de documents sociaux par les entreprises qui détachent des travailleurs en Belgique, soit de la loi du 14 juillet 1987 portant approbation de la Convention sur la loi applicable aux obligations contractuelles, du Protocole et de deux Déclarations communes, faits à Rome le 19 juin 1980, soit du règlement 593/2008 du Parlement européen et du Conseil du 17 juin 2008 sur la loi applicable aux obligations contractuelles.

Art. 6

L'employeur qui occupe en Belgique un ressortissant d'un pays tiers séjournant de manière illégale est tenu de payer aux services compétents un montant égal aux impôts et aux cotisations de sécurité sociale qu'il aurait payés si ce ressortissant d'un pays tiers avait été occupé légalement, y compris les pénalités de retard et les éventuelles amendes administratives.

Art. 7

L'employeur qui a occupé en Belgique un ressortissant d'un pays tiers séjournant illégalement, est tenu, le cas échéant, de payer les frais résultant de l'envoi des rémunérations encore dues dans le pays dans lequel est rentré ou a été renvoyé le ressortissant d'un pays tiers.

Art. 8

Lorsque le ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal a été occupé en Belgique dans les liens d'un contrat de travail,

betalen dat gelijkwaardig is aan het loon dat hij moet of zou moeten betalen aan een wettelijk tewerkgestelde werknemer in een vergelijkbare arbeidsverhouding krachtens één of meerdere bronnen van de verbintenissen in de arbeidsbetrekkingen tussen werkgevers en werknemers, zoals voorzien in artikel 51 van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités.

§ 2. De werkgever die niet in België gevestigd is maar die, op basis van een arbeidsovereenkomst, er een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land tewerkstelt, moet aan deze een loon betalen dat gelijkwaardig is aan het loon dat hij moet of zou moeten betalen aan een wettelijk tewerkgestelde werknemer in een vergelijkbare arbeidsverhouding krachtens één of meerdere bronnen van de verbintenissen in de arbeidsbetrekkingen tussen werkgevers en werknemers, zoals voorzien in artikel 51 van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités en die toepasselijk zijn krachtens, hetzij de wet van 5 maart 2002 tot omzetting van de richtlijn 96/71/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 1996 betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers met het oog op het verrichten van diensten en tot invoering van een vereenvoudigd stelsel betreffende het bijhouden van sociale documenten door ondernemingen die in België werknemers ter beschikking stellen, hetzij de wet van 14 juli 1987 houdende goedkeuring van het Verdrag inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst, van het Protocol en van twee Gemeenschappelijke Verklaringen, opgemaakt te Rome op 19 juni 1980, hetzij Verordening 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst.

Art. 6

De werkgever die een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land tewerkstelt in België, is verplicht aan de bevoegde diensten een bedrag te betalen dat gelijk is aan de belastingen en sociale zekerheidsbijdragen die hij zou hebben betaald als deze onderdaan van een derde land legaal was tewerkgesteld, met inbegrip van boetes wegens achterstallige betalingen en eventuele administratieve boetes.

Art. 7

De werkgever die een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land heeft tewerkgesteld in België, is verplicht, indien van toepassing, de kosten te betalen die samenhangen met de verzending van nabetalingen naar het land waarnaar de onderdaan van een derde land is teruggekeerd of is teruggestuurd.

Art. 8

Wanneer de illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België werd tewerkgesteld op basis van een

il est présumé, jusqu'à preuve du contraire, y avoir effectué des prestations pendant au moins une durée de trois mois.

CHAPITRE 4

Facilitation des plaintes

Art. 9

Peuvent ester en justice dans les litiges auxquels l'application de la présente loi peut donner lieu pour la défense des droits d'un ressortissant de pays tiers en séjour illégal en Belgique qui y est ou qui y était occupé:

1° les organisations représentatives des travailleurs et des employeurs, visées à l'article 3 de la loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires;

2° les organisations représentatives au sens de la loi du 19 décembre 1974 organisant les relations entre les autorités publiques et les syndicats des agents relevant de ces autorités;

3° les organisations syndicales représentatives au sein de l'organe de concertation syndicale désigné pour les administrations, services ou institutions pour lesquels la loi du 19 décembre 1974 réglant les relations entre les autorités publiques et les syndicats des agents relevant de ces autorités n'est pas d'application;

4° le Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme, ainsi que tout établissement d'utilité publique et toute association déterminés par le Roi qui possèdent, au jour des faits, la personnalité juridique depuis au moins trois ans et qui prévoient dans leurs statuts la défense des intérêts des ressortissants d'un pays tiers.

L'action de ces organisations, établissements d'utilité publique et associations ne porte pas atteinte au droit du ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal d'agir personnellement, de se joindre à l'action ou d'intervenir dans l'instance.

Art. 10

Les organisations, établissements d'utilité publique et associations visés à l'article 9 peuvent agir sans devoir disposer d'une autorisation quelconque du ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal.

Art. 11

L'aide apportée aux ressortissants de pays tiers pour qu'ils portent plainte n'est pas considérée comme une aide au séjour illégal, visée à l'article 77 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers.

arbeidsovereenkomst, wordt hij geacht er prestaties te hebben verricht gedurende een duur van minstens drie maanden, behoudens het bewijs van het tegendeel.

HOOFDSTUK 4

Faciliteren van klachten

Art. 9

Kunnen in de rechtsgeschillen waartoe de toepassing van deze wet aanleiding kan geven, in rechte optreden ter verdediging van de rechten van de in België illegaal verblijvende onderdaan van een derde land die er tewerkgesteld is of was:

1° de representatieve werknemers- en werkgeversorganisaties, bedoeld bij artikel 3 van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités;

2° de representatieve vakorganisaties in de zin van de wet van 19 december 1974 tot de regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel;

3° de representatieve vakorganisaties in het aangewezen orgaan van vakbondsoverleg voor de administraties, diensten of instellingen waarop de wet van 19 december 1974 tot de regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel niet van toepassing is;

4° het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, alsook elke andere door de Koning bepaalde instelling van openbaar nut en vereniging die op de dag van de feiten tenminste drie jaar rechtspersoonlijkheid bezit en zich statutair tot doel stelt de belangen van de onderdanen van een derde land te verdedigen.

Het optreden van deze organisaties, instellingen van openbaar nut en verenigingen laat het recht van de illegaal verblijvende onderdaan van een derde land onverkort om zelf op te treden, zich bij een vordering aan te sluiten of in het geding tussen te komen.

Art. 10

De organisaties, instellingen van openbaar nut en verenigingen bedoeld in artikel 9 mogen optreden zonder over een vorm van machtiging te moeten beschikken van de illegaal verblijvende onderdaan.

Art. 11

Onderdanen van derde landen helpen met het indienen van een klacht wordt niet beschouwd als hulpverlening bij illegaal verblijf, zoals bedoeld in artikel 77 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

<p style="text-align: center;">CHAPITRE 5</p> <p>Dispositions modificatives</p> <p style="text-align: center;">Section 1e</p> <p><i>Caisse des dépôts et consignations</i></p> <p style="text-align: center;">Art. 12</p> <p>Dans l'article 5 de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs, il est inséré un paragraphe 4/1, rédigé comme suit:</p> <p>“§ 4/1. Lorsque le travailleur est un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal visé par la loi du ... prévoyant des sanctions et des mesures à l'encontre des employeurs de ressortissants de pays tiers en séjour illégal et que son adresse postale et les données relatives à son compte bancaire ou de chèques postaux sont inconnues de l'employeur, ce dernier verse, par virement, la rémunération qu'il n'a pas encore payée, au compte de chèque postaux de la Caisse des Dépôts et Consignations.”.</p> <p style="text-align: center;">Section 2</p> <p><i>Obligations incombant aux employeurs</i></p> <p style="text-align: center;">Art. 13</p> <p>Dans le chapitre III de la loi du 30 avril 1999 relative à l'occupation des travailleurs étrangers, il est inséré un article 4/1, rédigé comme suit:</p> <p>“Art. 4/1, § 1er. L'employeur qui souhaite occuper un travailleur étranger doit, au préalable:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1° vérifier que le travailleur étranger dispose d'un titre de séjour ou d'une autre autorisation de séjour valable; 2° tenir, au moins pendant la durée de la période d'emploi, une copie ou les données du titre de séjour ou d'un document de séjour valable, à la disposition des services d'inspections compétents; 3° notifier le début de la période d'emploi du travailleur étranger. <p>§ 2. Le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, l'autorité compétente auprès de laquelle la notification doit être faite, ainsi que la procédure à suivre.”</p> <p style="text-align: center;">Art. 14</p> <p>Dans l'article 13 de la même loi, les alinéas 1er et 2 sont remplacés par ce qui suit:</p> <p>“Quiconque a commis une infraction visée à l'article 175 du Code pénal social, est solidairement responsable du paiement</p>	<p style="text-align: center;">HOOFDSTUK 5</p> <p>Wijzigingsbepalingen</p> <p style="text-align: center;">Afdeling 1</p> <p><i>Deposito- en Consignatiekas</i></p> <p style="text-align: center;">Art. 12</p> <p>In artikel 5 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers wordt een paragraaf 4/1 ingevoegd, luidende:</p> <p>“§ 4/1. Als de werknemer een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land is, zoals voorzien in de wet van ... tot vaststelling van sancties en maatregelen voor werkgevers van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen en zijn adres en gegevens betreffende zijn bank- of postchequerekening zijn onbekend voor de werkgever, zal laatstgenoemde, door middel van een overschrijving, het loon dat hij nog niet heeft betaald, overmaken op de postchequerekening van de Deposito- en Consignatiekas.”.</p> <p style="text-align: center;">Afdeling 2</p> <p><i>Verplichtingen opgelegd aan de werkgever</i></p> <p style="text-align: center;">Art. 13</p> <p>In hoofdstuk III van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers wordt een artikel 4/1 ingevoegd, luidende:</p> <p>“Art. 4/1, § 1. De werkgever die een buitenlandse werknemer wenst tewerk te stellen moet voorafgaand:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1° nagaan of de buitenlandse werknemer beschikt over een geldige verblijfsvergunning of een andere machtiging tot verblijf; 2° ten minste voor de duur van de tewerkstelling een afschrift of de gegevens van de verblijfsvergunning of een ander geldig verblijfsdocument beschikbaar houden voor de bevoegde inspectiediensten; 3° de aanvang van de tewerkstelling van de buitenlandse werknemer bekendmaken. <p>§ 2 De Koning bepaalt, bij een in Ministerraad overlegd besluit, de bevoegde overheid waarbij de bekendmaking dient te gebeuren, alsook de te volgen procedure.”</p> <p style="text-align: center;">Art. 14</p> <p>In artikel 13 van dezelfde wet worden het eerste en tweede lid vervangen als volgt:</p> <p>“Al wie zich schuldig maakt aan een misdrijf bedoeld in artikel 175 van het Sociaal Strafwetboek, is hoofdelijk</p>
--	--

des frais de rapatriement, ainsi que d'une indemnité forfaitaire pour les frais d'hébergement, de séjour et de soins de santé des travailleurs étrangers concernés et de ceux des membres de leur famille qui séjournent illégalement en Belgique.

Le Roi fixe annuellement cette indemnité sur la base du coût moyen tel qu'il s'établissait deux ans auparavant, adapté en fonction de l'indice des prix à la consommation.”.

Art. 15

Dans l'article 175 du Code pénal social, il est inséré un paragraphe 1er/1, rédigé comme suit:

“§ 1er/1. Est puni d'une sanction de niveau 4, l'employeur, ses préposés ou ses mandataires qui, en contravention à la loi du 30 avril 1999 relative à l'occupation des travailleurs étrangers, n'a pas, préalablement à l'occupation d'un ressortissant étranger:

1° vérifié que celui-ci dispose d'un titre de séjour ou d'une autre autorisation de séjour valable;

2° tenu, au moins pendant la durée de la période d'emploi, une copie ou les données du titre de séjour ou du document de séjour valable de ce ressortissant étranger, à la disposition des services d'inspections compétents;

3° notifié le début de la période d'emploi de ce ressortissant étranger.

Dans le cas où, le titre de séjour ou le document de séjour présenté par le ressortissant étranger est un faux, la sanction prévue à l'alinéa 1er est uniquement applicable s'il est prouvé que l'employeur savait que ce document était un faux.

L'amende est multipliée par le nombre de travailleurs concernés.

Le juge peut en outre prononcer les peines prévues aux articles 106 et 107.”

Section 3

Règles en matière de responsabilité

Sous-section 1re

Responsabilité solidaire pour la rémunération encore due

Art. 16

Dans le chapitre VI/1 de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs, dont le texte actuel formera la section 1re intitulée “Régime général”, il est inséré une section 2 intitulée “Régime particulier en cas d'occupation d'un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal en Belgique”.

aansprakelijk voor de betaling van de kosten van repatriëring, alsmede van een forfaitaire vergoeding voor de kosten van huisvesting, verblijf en gezondheidszorg van de betrokken buitenlandse werknemers en van de leden van hun gezin die onwettig in België verblijven.

De Koning bepaalt jaarlijks deze vergoeding op basis van de gemiddelde kostprijs van twee jaar voordien aangepast aan het indexcijfer der consumptieprijzen.”.

Art. 15

In artikel 175 van het Sociaal Strafwetboek wordt een paragraaf 1/1 ingevoegd, luidende:

“§ 1/1. Met een sanctie van niveau 4 wordt bestraft, de werkgever, zijn aangestelden of zijn lasthebbers die, in strijd met de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers, niet voorafgaand aan de tewerkstelling van een buitenlandse onderdaan:

1° nagegaan heeft of deze over een geldige verblijfsvergunning of een andere machtiging tot verblijf beschikt;

2° ten minste voor de duur van de tewerkstelling, een afschrift of de gegevens van de verblijfsvergunning of een ander geldig verblijfsdocument beschikbaar gehouden heeft voor de bevoegde inspectiediensten;

3° de aanvang van de tewerkstelling van de buitenlandse werknemer heeft bekendgemaakt.

In het geval dat de verblijfsvergunning of het verblijfsdocument dat door de buitenlandse onderdaan wordt voorgelegd een vervalsing is, is de sanctie, voorzien in het eerste lid, enkel van toepassing wanneer het bewezen is dat de werkgever op de hoogte was dat dit document een vervalsing was.

De geldboete wordt vermenigvuldigd met het aantal betrokken werknemers.

De rechter kan bovendien de straffen bepaald in de artikelen 106 en 107 uitspreken.”

Afdeling 3

Aansprakelijkheidsregeling

Onderafdeling 1

Hoofdelijke aansprakelijkheid voor het nog verschuldigde loon

Art. 16

In hoofdstuk VI/1 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers, waarvan de bestaande tekst een afdeling 1, luidende “Algemene regeling” zal vormen, wordt een afdeling 2 ingevoegd, luidende “Bijzondere regeling in geval van tewerkstelling van een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België”.

Art. 17

Dans la section 2, insérée par l'article 16, il est inséré un article 35/7, rédigé comme suit:

"Art. 35/7. Pour l'application du présent chapitre, on entend par:

1° ressortissant d'un pays tiers: toute personne qui n'est ni un citoyen de l'Union, ni une personne jouissant du droit communautaire à la libre circulation, telle que définie à l'article 2, point 5, du Code frontières Schengen;

2° séjour illégal: la présence sur le territoire d'un étranger qui ne remplit pas ou ne remplit plus les conditions d'accès au territoire ou de séjour;

3° donneur d'ordre: toute personne physique ou morale qui donne ordre, pour un prix d'exécuter ou de faire exécuter des travaux ou de préster ou de faire préster des services;

4° entrepreneur: toute personne physique ou morale qui s'engage, pour un prix, à exécuter ou à faire exécuter des travaux ou à préster ou à faire préster des services pour un donneur d'ordre;

5° entrepreneur principal: l'entrepreneur qui, en cas d'existence d'une chaîne de sous-traitants, n'est pas un entrepreneur intermédiaire;

6° entrepreneur intermédiaire: chaque sous-traitant par rapport aux sous-traitants suivants;

7° sous-traitant: toute personne physique ou morale qui s'engage, pour un prix, soit directement, soit indirectement, à quelque stade que ce soit, à exécuter ou à faire exécuter le travail confié à l'entrepreneur ou à préster ou à faire préster le service confié à ce dernier;

8° inspection: les fonctionnaires désignés par le Roi, en exécution de l'article 17 du Code pénal social, pour surveiller le respect de la présente loi;

9° employeur signalé: l'entrepreneur employeur ou le sous-traitant employeur, concerné par la notification écrite au sens de l'article 49/2 du Code pénal social;

10° la rémunération encore due: la rémunération qui est due au ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal par son employeur mais qui n'a pas encore été payée par cet employeur, à l'exception des indemnités auxquelles ce ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal a droit en raison de la rupture du contrat de travail".

Art. 17

In afdeling 2, ingevoegd bij artikel 16, wordt een artikel 35/7 ingevoegd, luidende:

"Art. 35/7. Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

1° onderdaan van een derde land: eenieder die geen burger van de Unie is en die geen persoon is die onder het Gemeenschapsrecht inzake vrij verkeer valt, als bepaald in artikel 2, punt 5, van de Schengengrenscode;

2° illegaal verblijf: de aanwezigheid op het grondgebied van een vreemdeling die niet of niet langer voldoet aan de voorwaarden voor de toegang tot en het verblijf op het grondgebied;

3° opdrachtgever: elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die tegen een prijs opdracht geeft om werken uit te voeren of te laten uitvoeren of diensten te verlenen of te laten verlenen;

4° aannemer: elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die er zich toe verbindt om tegen een prijs voor een opdrachtgever werken uit te voeren of te laten uitvoeren of diensten te verlenen of te laten verlenen;

5° hoofdaannemer: de aannemer die, in een keten van onderaannemers, geen intermediaire aannemer is;

6° intermediaire aannemer: iedere onderaannemer ten overstaan van de na hem komende ondераannemers;

7° ondераannemer: elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die er zich tegen een prijs toe verbindt, hetzij rechtstreeks, hetzij onrechtstreeks, in welk stadium ook, het aan de aannemer toevertrouwde werk uit te voeren of te laten uitvoeren of de aan deze laatste toevertrouwde dienst te verlenen of te laten verlenen;

8° inspectie: de ambtenaren die, in uitvoering van artikel 17 van het Sociaal Strafwetboek, door de Koning zijn aangezeten om toezicht te houden op de naleving van deze wet;

9° gemelde werkgever: de tewerkstellende aannemer of ondераannemer, waarop de schriftelijke kennisgeving in de zin van artikel 49/2 van het Sociaal Strafwetboek betrekking heeft;

10° het nog verschuldigd loon: het loon dat verschuldigd is aan de illegaal verblijvende onderdaan van een derde land door zijn werkgever maar die nog niet door deze werkgever werd betaald, met uitzondering van de vergoedingen waarop deze illegaal verblijvende onderdaan van een derde land recht heeft ingevolge de beëindiging van de arbeidsovereenkomst".

Art. 18

Dans la même section 2, il est inséré un article 35/8, rédigé comme suit:

"Art. 35/8. Par dérogation à la section 1re du présent chapitre, la responsabilité solidaire en cas d'occupation d'un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal en Belgique est régie par la présente section.

Les articles 1200 à 1216 du Code civil sont d'application à la responsabilité solidaire visée par cette section.

Pour l'application des articles 3 à 6 inclus, 10, 13 à 16, 18 et 23, le responsable solidaire au sens de la présente section est assimilé à l'employeur.

La taxe postale ou bancaire ne peut être déduite de la rémunération encore due par le responsable solidaire au sens de la présente section."

Art. 19

Dans la même section 2, il est inséré un article 35/9, rédigé comme suit:

"Art. 35/9. L'entrepreneur, en l'absence de chaîne de sous-traitants, ou l'entrepreneur intermédiaire, en cas d'existence d'une telle chaîne, sont solairemement responsables du paiement de la rémunération encore due par leur sous-traitant direct.

L'entrepreneur et l'entrepreneur intermédiaire ne sont pas solairemment responsables conformément au premier alinéa s'ils sont en possession d'une déclaration écrite dans laquelle leur sous-traitant direct certifie qu'il n'occupe pas et n'occupera pas de ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal.

L'entrepreneur et l'entrepreneur intermédiaire qui sont en possession de la déclaration ne sont pas exonérés de la responsabilité solidaire conformément à l'alinéa 2 s'ils ont connaissance du fait que leur sous-traitant direct occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal. En pareil cas, par dérogation au premier alinéa, l'entrepreneur et l'entrepreneur intermédiaire sont solairemment responsables du paiement de la rémunération encore due par leur sous-traitant direct et relative aux prestations de travail effectuées, dans le cadre du contrat qu'ils ont conclu avec ce même sous-traitant direct, à partir d'une telle connaissance. Une telle connaissance est, par exemple, prouvée quand ils sont informés par l'inspection conformément à l'article 49/2 du Code pénal social que leur sous-traitant direct occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal".

Art. 18

In dezelfde afdeling 2 wordt een artikel 35/8 ingevoegd, luidende:

"Art. 35/8. In afwijking van afdeling 1 van dit hoofdstuk, wordt de hoofdelijke aansprakelijkheid in geval van tewerkstelling van een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België door deze afdeling geregeld.

De artikelen 1200 tot 1216 van het Burgerlijk Wetboek zijn van toepassing op de door deze afdeling bedoelde hoofdelijke aansprakelijkheid.

Voor de toepassing van de artikelen 3 tot en met 6, 10, 13 tot 16, 18 en 23 wordt de hoofdelijk aansprakelijke bedoeld in deze afdeling gelijkgesteld met de werkgever.

De post- of banktaks mag door de hoofdelijk aansprakelijke bedoeld in deze afdeling niet worden agetrokken van het nog verschuldigd loon."

Art. 19

In dezelfde afdeling 2 wordt een artikel 35/9 ingevoegd, luidende:

"Art. 35/9. De aannemer, buiten het kader van een keten van ondelaannemers, of de intermediaire aannemer, in het kader van dergelijke keten, zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van het door hun rechtstreekse ondelaannemer nog verschuldigd loon.

De aannemer en de intermediaire aannemer zijn niet hoofdelijk aansprakelijk overeenkomstig het eerste lid, indien zij in het bezit zijn van een schriftelijke verklaring waarin hun rechtstreekse ondelaannemer bevestigt dat hij geen illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt en zal tewerkstellen.

De aannemer en de intermediaire aannemer die in het bezit zijn van de schriftelijke verklaring zijn niet vrijgesteld van de hoofdelijke aansprakelijkheid overeenkomstig het tweede lid, indien zij op de hoogte zijn van het feit dat hun rechtstreekse ondelaannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt. In dat geval zijn de aannemer en de intermediaire aannemer, in afwijking van het eerste lid, hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van het door hun rechtstreekse ondelaannemer nog verschuldigd loon dat betrekking heeft op de arbeidsprestaties verricht vanaf het ogenblik dat zij op de hoogte waren van voormeld feit en gepresteerd in het kader van hun overeenkomst met deze rechtstreekse ondelaannemer. Dergelijke kennis is bijvoorbeeld bewezen wanneer zij door de inspectie overeenkomstig artikel 49/2 van het Sociaal Strafwetboek schriftelijk in kennis werden gesteld dat hun rechtstreekse ondelaannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt".

Art. 20

Dans la même section 2, il est inséré un article 35/10, rédigé comme suit:

"Art. 35/10. En cas d'existence d'une chaîne de sous-traitants, l'entrepreneur principal et l'entrepreneur intermédiaire, qui ont connaissance du fait que leur sous-traitant indirect occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal, sont solidairement responsables du paiement de la rémunération encore due par ce sous-traitant indirect et qui concerne les prestations de travail effectuées à leur bénéfice à partir d'une telle connaissance. Une telle connaissance est, par exemple, prouvée quand ils sont informés par l'inspection conformément à l'article 49/2 du Code pénal social que leur sous-traitant indirect occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal".

Art. 21

Dans la même section 2, il est inséré un article 35/11, rédigé comme suit:

"Art. 35/11. § 1er. Le donneur d'ordre qui a connaissance du fait que son entrepreneur occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal, en l'absence d'une relation de sous-traitance, est solidairement responsable du paiement de la rémunération encore due par son entrepreneur en ce qui concerne les prestations de travail effectuées, à partir d'une telle connaissance, dans le cadre du contrat qu'il a conclu avec cet entrepreneur. Une telle connaissance est, par exemple, prouvée quand il est informé par l'inspection conformément à l'article 49/2 du Code pénal social que son entrepreneur occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal.

Le donneur d'ordre qui a connaissance du fait que le sous-traitant intervenant directement ou indirectement après son entrepreneur occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal, est, en cas d'existence d'une relation de sous-traitance, solidairement responsable du paiement de la rémunération encore due par ce sous-traitant en ce qui concerne les prestations de travail effectuées, à son bénéfice, à partir d'une telle connaissance. Une telle connaissance est, par exemple, prouvée quand il est informé par l'inspection conformément à l'article 49/2 du Code pénal social que le sous-traitant précité occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal.

§ 2. Le paragraphe 1er ne s'applique pas au donneur d'ordre personne physique qui fait effectuer des travaux ou des services à des fins exclusivement privées".

Art. 20

In dezelfde afdeling 2 wordt een artikel 35/10 ingevoegd, luidende:

"Art. 35/10. In een keten van onderaannemers zijn de hoofdaannemer en intermediaire aannemer die op de hoogte zijn van het feit dat hun onrechtstreekse onderaannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt, hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van het door hun onrechtstreekse onderaannemer nog verschuldigd loon dat betrekking heeft op de arbeidsprestaties verricht in hun voordeel vanaf het ogenblik dat zij op de hoogte waren van voormeld feit. Dergelijke kennis is bijvoorbeeld bewezen wanneer zij door de inspectie overeenkomstig artikel 49/2 van het Sociaal Strafwetboek schriftelijk in kennis zijn gesteld dat hun onrechtsrekeke onderaannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt".

Art. 21

In dezelfde afdeling 2 wordt een artikel 35/11 ingevoegd, luidende:

"Art. 35/11. § 1. De opdrachtgever die op de hoogte is van het feit dat zijn aannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt, is, buiten het kader van een onderaanneming, hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van het door zijn aannemer nog verschuldigd loon dat betrekking heeft op de arbeidsprestaties verricht vanaf het ogenblik dat hij op de hoogte was van voormeld feit en gepresteerd in het kader van zijn overeenkomst met deze aannemer. Dergelijke kennis is bijvoorbeeld bewezen wanneer hij door de inspectie overeenkomstig artikel 49/2 van het Sociaal Strafwetboek schriftelijk in kennis is gesteld dat zijn aannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt.

De opdrachtgever die op de hoogte is van het feit dat de na zijn aannemer rechtstreeks of onrechtstreeks komende onderaannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt, is, in het kader van een onderaanneming, hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van het door voormelde onderaannemer nog verschuldigd loon dat betrekking heeft op de arbeidsprestaties verricht in zijn voordeel vanaf het ogenblik dat hij op de hoogte was van voormeld feit. Dergelijke kennis is bijvoorbeeld bewezen wanneer hij door de inspectie overeenkomstig artikel 49/2 van het Sociaal Strafwetboek schriftelijk in kennis is gesteld dat voormelde onderaannemer illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt.

§ 2. De eerste paragraaf is niet van toepassing op de opdrachtgever — natuurlijke persoon die werken of diensten uitsluitend voor privédoeleinden laat uitvoeren".

Art. 22

Dans la même section 2, il est inséré un article 35/12, rédigé comme suit:

"Art. 35/12. L'employeur signalé affiche une copie de la notification écrite, effectuée conformément à l'article 49/2 du Code pénal social par l'inspection, au lieu visé par le point 3 de ce même article 49/2.

Le responsable solidaire visé par les articles 35/9 à 35/11 affiche au lieu visé à l'alinéa 1er une copie de la notification reçue si l'employeur signalé n'a pas effectué l'affichage visé au même alinéa 1er".

Art. 23

Dans la même section 2, il est inséré un article 35/13, rédigé comme suit:

"Art. 35/13. Peuvent ester en justice dans les litiges auxquels l'application de la présente section peut donner lieu pour la défense des droits d'un ressortissant de pays tiers en séjour illégal en Belgique qui y est ou qui y était occupé:

1° les organisations représentatives des travailleurs et les organisations représentatives des employeurs visées à l'article 3 de la loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires;

2° les organisations représentatives au sens de la loi du 19 décembre 1974 organisant les relations entre les autorités publiques et les syndicats des agents relevant de ces autorités;

3° les organisations syndicales représentatives au sein de l'organe de concertation syndicale désigné pour les administrations, services ou institutions pour lesquels la loi du 19 décembre 1974 réglant les relations entre les autorités publiques et les syndicats des agents relevant de ces autorités n'est pas d'application;

4° le Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme, ainsi que tout établissement d'utilité publique et toute association visés par ou en vertu de l'article 9, 4° de la loi du @ prévoyant des sanctions et des mesures à l'encontre des employeurs de ressortissants de pays tiers en séjour illégal.

L'action de ces organisations, établissements d'utilité publique et associations ne porte pas atteinte au droit du ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal d'agir personnellement, de se joindre à l'action ou d'intervenir dans l'instance.

Les organisations, établissements d'utilité publique et associations visés à l'alinéa 1er peuvent agir sans devoir disposer d'une autorisation quelconque du ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal visé à l'alinéa 1er.

Art. 22

In dezelfde afdeling 2 wordt een artikel 35/12 ingevoegd, luidende:

"Art. 35/12. De gemelde werkgever plakt een afschrift van de geschreven kennisgeving, die door de inspectie werd verricht overeenkomstig artikel 49/2 van het Sociaal Strafwetboek, aan op de plaats bedoeld in punt 3 van hetzelfde artikel 49/2.

De hoofdelijk aansprakelijke bedoeld in de artikelen 35/9 tot 35/11 plakt, op de plaats bedoeld in het eerste lid, een afschrift van de ontvangen kennisgeving aan, indien de gemelde werkgever de aanplakking bedoeld in het eerste lid niet heeft verricht".

Art. 23

In dezelfde afdeling 2 wordt een artikel 35/13 ingevoegd, luidende:

"Art. 35/13. Kunnen in de rechtsgeschillen waartoe de toepassing van deze afdeling aanleiding kan geven, in recht optreden ter verdediging van de rechten van de in België illegaal verblijvende onderdaan van een derde land die er tewerkgesteld is of was:

1° de representatieve werknemers- en werkgeversorganisaties, bedoeld bij artikel 3 van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités;

2° de representatieve vakorganisaties in de zin van de wet van 19 december 1974 tot de regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel;

3° de representatieve vakorganisaties in het aangewezen orgaan van vakbondsoverleg voor de administraties, diensten of instellingen waarop de wet van 19 december 1974 tot de regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel niet van toepassing is;

4° het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, alsook elke andere door de Koning bepaalde instelling van openbaar nut en vereniging bedoeld door of krachtens artikel 9, 4° van de wet van @ tot vaststelling van sancties en maatregelen voor werkgevers van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen.

Het optreden van de organisaties, instellingen van openbaar nut en verenigingen laat het recht van de illegaal verblijvende onderdaan, bedoeld in het eerste lid, onverkort om zelf op te treden, zich bij een vordering aan te sluiten of in het geding tussen te komen.

De organisaties, instellingen van openbaar nut en verenigingen, bedoeld in het eerste lid, mogen optreden zonder over een vorm van machtiging te moeten beschikken van de illegaal verblijvende onderdaan bedoeld in het eerste lid.

Art. 24

Dans les articles 35/1, phrase introductive, et 35/2, § 2, première phrase de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs, les mots "du présent chapitre" sont chaque fois remplacés par les mots "de la présente section".

Dans l'article 35/5 de la même loi, les mots "Le présent chapitre" sont remplacés par les mots "La présente section".

Art. 25

Dans l'article 21 du Code pénal social, il est inséré le 4°/2, rédigé comme suit:

"4°/2. transmettre aux entrepreneurs et aux donneurs d'ordre visés aux articles 35/9 à 35/11 de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs, une notification écrite telle que prévue à l'article 49/2 du présent Code pénal social".

Art. 26

Dans le Livre 1er, Titre 2, Chapitre 2 du même Code, il est inséré une section 3/2, intitulée:

"Section 3/2. La compétence spéciale des inspecteurs sociaux en ce qui concerne l'occupation d'un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal en Belgique".

Art. 27

Dans la section 3/2, insérée par l'article 26, il est inséré un article 49/2, rédigé comme suit:

"Art. 49/2. La notification écrite de l'occupation d'un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal en Belgique

Les inspecteurs sociaux peuvent informer par écrit les entrepreneurs visés aux articles 35/9 et 35/10 de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs que leur sous-traitant direct ou indirect occupe un ou des ressortissants de pays tiers en séjour illégal.

Les inspecteurs sociaux peuvent informer par écrit les donneurs d'ordre visés à l'article 35/11 de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs que leur entrepreneur ou leur sous-traitant occupe un ou des ressortissants de pays tiers en séjour illégal.

Cette notification mentionne:

1° le nombre et l'identité des ressortissants de pays tiers en séjour illégal dont l'inspection a constaté qu'ils ont fourni

Art. 24

In de artikelen 35/1, inleidende zin, en 35/2, § 2, eerste zin, van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werkemers, worden de woorden "dit hoofdstuk" vervangen door de woorden "deze afdeling".

In artikel 35/5 van dezelfde wet, worden de woorden "Dit hoofdstuk" vervangen door de woorden "Deze afdeling".

Art. 25

In artikel 21 van het Sociaal Strafwetboek wordt de bepaling onder 4°/2 ingevoegd, luidende:

"4°/2 aan de aannemers en opdrachtgevers zoals bedoeld in artikel 35/9 tot 35/11 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werkemers, een schriftelijke kennisgeving te verrichten zoals bepaald in artikel 49/2 van dit Sociaal Strafwetboek".

Art. 26

In Boek 1, Titel 2, Hoofdstuk 2 van hetzelfde Wetboek, wordt een afdeling 3/2 ingevoegd luidende:

"Afdeling 3/2. Bijzondere bevoegdheid van de sociaal inspecteurs op het vlak van de tewerkstelling van een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België".

Art. 27

In afdeling 3/2, ingevoegd bij artikel 26, wordt een artikel 49/2 ingevoegd, luidende:

"Art. 49/2. Schriftelijke kennisgeving van een tewerkstelling van een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België

De sociaal inspecteurs kunnen de aannemers zoals bedoeld in artikel 35/9 en 35/10 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werkemers, schriftelijk in kennis stellen dat hun rechtstreekse of onrechtstreekse onderraannemer, een of meer illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt.

De sociaal inspecteurs kunnen de opdrachtgevers zoals bedoeld in artikel 35/11 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werkemers, schriftelijk in kennis stellen dat hun aannemer of onderraannemer, een of meer illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt.

Deze kennisgeving vermeldt:

1° het aantal en de identiteit van de illegaal verblijvende onderdanen van derde landen waarvan de inspectie heeft

des prestations dans le cadre des travaux ou des services que le destinataire de la notification fait effectuer;

2° l'identité et l'adresse de l'employeur qui a occupé des ressortissants de pays tiers en séjour illégal visés au point 1°;

3° le lieu où les ressortissants de pays tiers en séjour illégal ont fourni les prestations visées au point 1°;

4° l'identité et l'adresse du destinataire de la notification.

Une copie de cette notification est transmise par l'inspection à l'employeur qui a occupé les ressortissants de pays tiers en séjour illégal visés au point 1°.”

Art. 28

Dans l'article 171/1 du même Code, les mots “de la section 1re” sont insérés entre les mots “au sens” et les mots “du chapitre VI/1”.

Art. 29

Dans l'article 171/2 du même Code, les mots “à l'article 35/4” sont remplacés par les mots “aux articles 35/4 et 35/12”.

Art. 30

Dans le Livre 2, Chapitre 3, Section 2 du même Code, il est inséré un article 171/3, rédigé comme suit:

“Art. 171/3. Le non-paiement de la rémunération par la personne solidairement responsable en cas d'occupation de ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal

Est puni d'une sanction de niveau 2, le responsable solidaire visé par la section 2 du chapitre VI/1 de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs qui n'a pas payé la rémunération encore due pour laquelle il est solidairement responsable conformément à la même section”.

vastgesteld dat zij prestaties hebben geleverd in het raam van de werken of diensten die de bestemming van de kennisgeving laat uitvoeren;

2° de identiteit en het adres van de werkgever die de illegaal verblijvende onderdanen van derde landen bedoeld in punt 1° heeft tewerkgesteld;

3° de plaats waar de illegaal verblijvende onderdanen van derde landen de prestaties bedoeld in punt 1° hebben geleverd;

4° de identiteit en het adres van de bestemming van de kennisgeving.

Een afschrift van deze kennisgeving wordt door de inspectie overgemaakt aan de werkgever die de illegaal verblijvende onderdanen van derde landen bedoeld in punt 1° heeft tewerkgesteld”.

Art. 28

In artikel 171/1 van hetzelfde wetboek worden de woorden “afdeling 1 van” ingevoegd tussen de woorden “in de zin van” en de woorden “hoofdstuk VI/1”.

Art. 29

In artikel 171/2 van hetzelfde Wetboek worden de woorden “in artikel 35/4” vervangen door de woorden “in artikel 35/4 en 35/12”.

Art. 30

In Boek 2, Hoofdstuk 3, Afdeling 2 van hetzelfde Wetboek wordt een artikel 171/3 ingevoegd luidende:

“Art. 171/3. De niet-betaling van het loon door de hoofdelijk aansprakelijke persoon in geval van tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen

Met een sanctie van niveau 2 wordt bestraft, de hoofdelijk aansprakelijke, bedoeld in afdeling 2 van hoofdstuk VI/1 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers, die het nog verschuldigd loon waarvoor hij hoofdelijk aansprakelijk is overeenkomstig dezelfde afdeling, niet heeft betaald”.

Sous-section 2

Sanction supplémentaire pour l'entrepreneur principal et les entrepreneurs intermédiaires lorsque l'employeur est sanctionné pour la violation de l'interdiction d'emploi d'un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal

Art. 31

Dans l'article 175 du Code pénal social, il est inséré un paragraphe 3/1 rédigé comme suit:

“§ 3/1. Est puni d'une sanction de niveau 4, l'entrepreneur, en l'absence d'une chaîne de sous-traitants, ou l'entrepreneur intermédiaire, en cas d'existence d'une telle chaîne, quand leur sous-traitant direct commet une des infractions visées au § 1er/1.

L'entrepreneur et l'entrepreneur intermédiaire ne sont pas punis conformément à l'alinéa 1er, s'ils sont en possession d'une déclaration écrite dans laquelle leur sous-traitant direct certifie qu'il n'occupe pas et n'occupera pas de ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal.

L'entrepreneur et l'entrepreneur intermédiaire qui sont en possession de la déclaration écrite ne sont pas exonérés de la sanction conformément à l'alinéa 2, s'ils ont, préalablement à l'infraction visée à l'alinéa 1er, connaissance du fait que leur sous-traitant direct occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal. Une telle connaissance est, par exemple, prouvée quand ils sont informés par l'inspection conformément à l'article 49/2 du Code pénal social que leur sous-traitant direct occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal”.

L'amende est multipliée par le nombre de travailleurs concernés.

Art. 32

Dans l'article 175 du même Code, il est inséré un paragraphe 3/2 rédigé comme suit:

“§ 3/2. Sont punis d'une sanction de niveau 4, l'entrepreneur principal et l'entrepreneur intermédiaire, en cas d'existence d'une chaîne de sous-traitants, quand leur sous-traitant indirect commet une des infractions visées au § 1er/1, s'ils ont, préalablement à l'infraction qu'ils ont commise, connaissance du fait que leur sous-traitant direct occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal. Une telle connaissance est, par exemple, prouvée quand ils sont informés par l'inspection conformément à l'article 49/2 du Code pénal social que leur sous-traitant direct occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal”.

L'amende est multipliée par le nombre de travailleurs concernés.

Onderafdeling 2

Bijkomende sanctie voor de hoofdaannemer en intermediaire aannemers in het geval dat de werkgever wordt gesanctioneerd wegens een overtreding van het verbod tot tewerkstelling van een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België

Art. 31

In artikel 175 van het Sociaal Strafwetboek wordt een paragraaf 3/1 ingevoegd luidende:

“§ 3/1. Met een sanctie van niveau 4 wordt bestraft de aannemer, buiten het kader van een keten van onderaannemers, of de intermediaire aannemer, in het kader van dergelijke keten, wanneer hun rechtstreekse onderaannemer één van de in § 1/1 bedoelde inbreuken pleegt.

De aannemer en de intermediaire aannemer worden niet bestraft overeenkomstig het eerste lid, indien zij in het bezit zijn van een schriftelijke verklaring waarin hun rechtstreekse onderaannemer bevestigt dat hij geen illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt en zal tewerkstellen.

De aannemer en de intermediaire aannemer die in het bezit zijn van de schriftelijke verklaring zijn niet vrijgesteld van de sanctie overeenkomstig het tweede lid, indien zij, voorafgaand aan de inbreuk bedoeld in het eerste lid, op de hoogte zijn van het feit dat hun rechtstreekse onderaannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt. Dergelijke kennis is bijvoorbeeld bewezen wanneer zij door de inspectie overeenkomstig artikel 49/2 van het Sociaal Strafwetboek schriftelijk in kennis werden gesteld dat hun rechtstreekse onderaannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt”.

De geldboete wordt vermenigvuldigd met het aantal betrokken werknemers.

Art. 32

In artikel 175 van hetzelfde Wetboek wordt een paragraaf 3/2 ingevoegd luidende:

“§ 3/2. Met een sanctie van niveau 4 worden bestraft de hoofdaannemer en intermediaire aannemer, in het kader van een keten van onderaannemers wanneer hun onrechtstreekse onderaannemer één van de in § 1/1 bedoelde inbreuken pleegt, indien zij voorafgaand aan de door hen gepleegde inbreuk, op de hoogte zijn van het feit dat hun rechtstreekse onderaannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt. Dergelijke kennis is bijvoorbeeld bewezen wanneer zij door de inspectie overeenkomstig artikel 49/2 van het Sociaal Strafwetboek schriftelijk in kennis werden gesteld dat hun rechtstreekse onderaannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt”.

De geldboete wordt vermenigvuldigd met het aantal betrokken werknemers.

Art. 33

Dans l'article 175 du même Code, il est inséré un paragraphe 3/3 rédigé comme suit:

“§ 3/3. Est puni d'une sanction de niveau 4:

1° le donneur d'ordre, en l'absence d'une relation de sous-traitance, quand son sous-traitant commet une des infractions visées au § 1er/1, si le donneur d'ordre a, préalablement à l'infraction qu'il a commise, connaissance du fait que son sous-traitant occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal. Une telle connaissance est, par exemple, prouvée quand il est informé par l'inspection conformément à l'article 49/2 du Code pénal social que son sous-traitant occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal”.

2° le donneur d'ordre, en cas d'existence d'une relation de sous-traitance, quand le sous-traitant intervenant directement ou indirectement après son entrepreneur a commis une des infractions visées au § 1er/1, si le donneur d'ordre a, préalablement à l'infraction qu'il a commise, connaissance du fait que le sous-traitant intervenant directement ou indirectement après son entrepreneur occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal. Une telle connaissance est, par exemple, prouvée quand il est informé par l'inspection conformément à l'article 49/2 du Code pénal social que le sous-traitant intervenant directement ou indirectement après son entrepreneur occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal”.

L'amende est multipliée par le nombre de travailleurs concernés.

Section 4

Inspections

Art. 34

L'article 2 du Code pénal social, est complété par un alinéa rédigé comme suit:

“Parmi ces indicateurs, figurent les secteurs d'activité dans lesquels l'occupation de ressortissants de pays tiers en séjour illégal est principalement constatée, au regard des autres secteurs.”

Art. 35

L'article 7 du même Code est complété par un 20° rédigé comme suit:

“20° de coordonner les informations communiquées par les services d'inspection compétents pour lutter contre le travail illégal et de faire rapport, chaque année, avant le 1er juillet, à la Commission européenne.

Art. 33

In artikel 175 van hetzelfde Wetboek wordt een paragraaf 3/3 ingevoegd luidende:

“§ 3/3. Met een sanctie van niveau 4 wordt bestraft:

1° de opdrachtgever, buiten het kader van een onderaaneming, wanneer zijn aannemer één van de in § 1/1 bedoelde inbreuken pleegt, indien de opdrachtgever voorafgaand aan de door hem gepleegde inbreuk, op de hoogte is van het feit dat zijn aannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt. Dergelijke kennis is bijvoorbeeld bewezen wanneer hij door de inspectie overeenkomstig artikel 49/2 van het Sociaal Strafwetboek schriftelijk in kennis werden gesteld dat zijn aannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt”.

2° de opdrachtgever, binnen het kader van een onderaaneming, wanneer de na zijn aannemer rechtstreeks of onrechtstreeks komende onderaanemer één van de in § 1/1 bedoelde inbreuken pleegt, indien de opdrachtgever voorafgaand aan de door hem gepleegde inbreuk, op de hoogte is van het feit dat de na zijn aannemer rechtstreeks of onrechtstreeks komende onderaanemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt. Dergelijke kennis is bijvoorbeeld bewezen wanneer hij door de inspectie overeenkomstig artikel 49/2 van het Sociaal Strafwetboek schriftelijk in kennis werden gesteld dat de na zijn aannemer rechtstreeks of onrechtstreeks komende onderaanemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt”.

De geldboete wordt vermenigvuldigd met het aantal betrokken werknemers.

Afdeling 4

Inspecties

Art. 34

Artikel 2 van het Sociaal Strafwetboek, wordt aangevuld met een lid, luidende:

“Onder deze indicatoren zullen de bedrijfstakken vermeld worden waarin de tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen voornamelijk voorkomt, in vergelijking met andere sectoren.”

Art. 35

Artikel 7 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met de bepalingen onder 20° luidende als volgt:

“20° de informatie meegeleid door de inspectiediensten bevoegd voor de strijd tegen illegale tewerkstelling te coördineren en jaarlijks, voor 1 juli, verslag uit te brengen aan de Europese Commissie.

À cette fin, les services d'inspection compétents pour lutter contre le travail illégal communiquent chaque année au Service d'information et de Recherche sociale, avant le 1er avril, le nombre d'enquêtes effectuées au cours de l'année précédente, tant en chiffres absolus, qu'en pourcentage d'employeurs pour chaque secteur, ainsi que le résultat de ces enquêtes.”.

Met dit doel stellen de inspectiediensten bevoegd voor de strijd tegen de illegale tewerkstelling de Sociale Inlichtingen-en Opsporingsdienst jaarlijks, voor 1 april, op de hoogte van het aantal inspecties die in het voorgaande jaar zijn uitgevoerd, zowel in absolute cijfers, alsook als percentage van het aantal werkgevers in elke sector, evenals van het resultaat van deze inspecties.”.

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT
N° 51.470/1
DU 28 JUIN 2012

Le Conseil d'État, section de législation, première chambre, saisi par la ministre de l'Emploi, le 4 juin 2012, d'une demande d'avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet de loi "prévoyant des sanctions et des mesures à l'encontre des employeurs de ressortissants de pays tiers en séjour illégal", a donné l'avis suivant:

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE DE L'AVANT-PROJET DE LOI

2. L'avant-projet de loi soumis pour avis a pour objet de transposer en droit interne certaines dispositions de la directive 2009/52/CE du Parlement européen et du Conseil du 18 juin 2009 "prévoyant des normes minimales concernant les sanctions et les mesures à l'encontre des employeurs de ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier".

Plusieurs dispositions de la directive précitée ont déjà été transposées en droit interne, notamment par le Code pénal, le Code judiciaire et, surtout, le Code pénal social. Le projet soumis ce jour pour avis vise principalement à mettre en œuvre la règle énoncée à l'article 8 de la directive 2009/52/CE qui porte sur le régime de la responsabilité solidaire des sous-traitants¹. Les autres dispositions de la directive que le projet vise à transposer sont notamment les articles 3 (interdiction de l'emploi illégal; article 3 du projet), 4 (obligations incombant aux employeurs; articles 13 à 15 du projet), 6 (paiement des arriérés par les employeurs; articles 5 à 8 du projet), 13 (facilitation des plaintes; articles 9 à 11 du projet), et 15 (dispositions plus favorables; articles 34 et 35 du projet).

OBSERVATION PRÉLIMINAIRE

3. Dans le cadre de l'examen du projet de loi, le délégué a transmis au Conseil d'État, section de législation, un tableau de concordance entre, d'une part, la directive 2009/52/CE et, d'autre part, la législation belge existante, qui a transposé des dispositions de la directive précitée, et le projet soumis pour avis. Pareil tableau contribue à une meilleure compréhension des dispositions en projet, dès lors qu'il permet de mieux les situer dans l'ensemble des dispositions de transposition existantes et encore à mettre en œuvre et d'ainsi vérifier plus facilement quels articles de la directive ou quelles subdivisions de ceux-ci sont transposés par les différentes dispositions du projet. Il est donc particulièrement recommandé d'insérer

¹ Voir les articles 16 à 33 du projet.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE
NR. 51.470/1
VAN 28 JUNI 2012

De Raad van State, afdeling Wetgeving, eerste kamer, op 4 juni 2012 door de minister van Werk verzocht haar, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van wet "tot vaststelling van sancties en maatregelen voor werkgevers van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen", heeft het volgende advies gegeven:

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN WET

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van wet strekt tot het omzetten in het interne recht van sommige bepalingen van richtlijn 2009/52/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009 "tot vaststelling van minimumnormen inzake sancties en maatregelen tegen werkgevers van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen".

Diverse bepalingen van de voornoemde richtlijn werden reeds in het interne recht omgezet door onder meer het Strafwetboek, het Gerechtelijk Wetboek en, vooral, het Sociaal Strafwetboek. Het heden om advies voorgelegde ontwerp beoogt in hoofdzaak het bepaalde in artikel 8 van richtlijn 2009/52/EG te implementeren, dat betrekking heeft op de regeling van de hoofdelijke aansprakelijkheid van ondernemers¹. Andere richtlijnbepalingen die het ontwerp beoogt om te zetten zijn onder meer de artikelen 3 (verbod op illegale tewerkstelling; artikel 3 van het ontwerp), 4 (verplichtingen van werkgevers; artikelen 13 tot 15 van het ontwerp), 6 (na-betalingen door werkgevers; artikelen 5 tot 8 van het ontwerp), 13 (faciliteren van klachten; artikelen 9 tot 11 van het ontwerp), en 15 (gunstiger bepalingen; artikelen 34 en 35 van het ontwerp).

VOORAFGAANDE OPMERKING

3. Aan de Raad van State, afdeling Wetgeving, werd in het kader van het onderzoek van het wetsontwerp door de gemachtigde een tabel toegezonden waarin de concordantie wordt weergegeven tussen, enerzijds, richtlijn 2009/52/EG en, anderzijds, de al bestaande Belgische wetgeving die bepalingen van de voornoemde richtlijn heeft omgezet en het om advies voorgelegde ontwerp. Dergelijke tabel draagt bij tot een beter begrip van de ontworpen regeling omdat deze daardoor beter valt te situeren binnen het geheel van al bestaande en nog tot stand te brengen omzettingsbepalingen en erdoor gemakkelijker kan worden nagegaan welke artikelen van de richtlijn of onderdelen ervan worden omgezet door de

¹ Zie de artikelen 16 tot 33 van het ontwerp.

le tableau de concordance concerné dans les documents parlementaires, en annexe du projet de loi.

EXAMEN DU TEXTE

Article 2

4. Le règlement en projet ne visant à transposer que partiellement la directive 2009/52/CE, on rédigera le début de l'article 2 du projet comme suit:

“La présente loi transpose partiellement la directive 2009/52/CE du ...”.

Art. 3

5. L'article 3 du projet dispose que la loi a pour objectif d'interdire l'emploi de ressortissants de pays tiers en séjour illégal. Il ne paraît pas avoir davantage qu'une valeur déclarative. Dans la mesure où il formulerait un principe au regard duquel les autres dispositions du projet devront être vérifiées, il serait préférable de le préciser dans l'exposé des motifs².

Art. 4

6. En ce qui concerne la définition de “ressortissant” figurant à l'article 4, 1°, du projet, la question se pose de savoir s'il ne faut pas plutôt se référer à l'Espace économique européen, étant donné que la matière réglée par le projet est essentiellement une matière relevant de la libre circulation des personnes.

La même observation vaut en ce qui concerne l'article 35/7, 1°, en projet, de la loi du 12 avril 1965 “concernant la protection de la rémunération des travailleurs” (article 17 du projet).

Art. 5

7.1. L'article 5, § 1er, instaure vis-à-vis de “l'employeur établi en Belgique et qui, dans le cadre d'un contrat de travail, y occupe un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal” l'obligation de payer une rémunération.

Force est de constater que le régime de la garantie prévu à l'article 6 de la directive 2009/52/CE en ce qui concerne le paiement des arriérés par les employeurs, ne requiert pas expressément l'existence d'un contrat de travail. On peut dès lors se demander si l'intention est de donner au régime de garantie prévu dans le projet une portée plus restreinte

² Dans cette hypothèse, certaines dispositions du projet paraissent être en contradiction avec un tel principe. Ainsi, par exemple, l'article 5, § 1er, du projet, pourrait apporter un tempérament à ce principe en faveur de ressortissants de pays tiers en séjour illégal employés sur la base d'un contrat de travail.

onderscheiden bepalingen van het ontwerp. Het verdient dan ook ten zeerste aanbeveling om de betrokken concordantietabel als een bijlage bij het ontwerp van wet op te nemen in de parlementaire documenten.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 2

4. Aangezien met de ontworpen regeling slechts een partiële omzetting van richtlijn 2009/52/EG wordt beoogd, late men artikel 2 van het ontwerp aanvangen als volgt:

“Deze wet voorziet in de gedeeltelijke omzetting van Richtlijn 2009/52/EG van ...”.

Art. 3

5. Artikel 3 van het ontwerp bepaalt dat de wet tot doel heeft de tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen te verbieden. Het artikel lijkt niet meer dan een declaratieve waarde te hebben. In de mate erin een beginsel zou worden geformuleerd waaraan de overige bepalingen van het ontwerp moeten worden getoetst, wordt zulks bij voorkeur nader verduidelijkt in de memorie van toelichting².

Art. 4

6. Met betrekking tot de definitie van “onderdaan”, in artikel 4, 1°, van het ontwerp, rijst de vraag of niet veeleer aan de Europese Economische Ruimte moet worden gerefererend, ermee rekening houdend dat de in het ontwerp geregeld aangelegenhed in essentie een zaak van vrij verkeer van personen is.

Dezelfde opmerking geldt ten aanzien van het ontworpen artikel 35/7, 1°, van de wet van 12 april 1965 “betreffende de bescherming van het loon der werknemers” (artikel 17 van het ontwerp).

Art. 5

7.1. In artikel 5, § 1, wordt de verplichting tot het betalen van een loon opgelegd aan “de in België gevestigde werkgever die, op basis van een arbeidsovereenkomst, er een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land tewerkstelt”.

Vastgesteld moet worden dat in de waarborgregeling die in artikel 6 van richtlijn 2009/52/EG is opgenomen met betrekking tot de nabetaalingen door werkgevers, niet met zoveel woorden wordt uitgegaan van het vereiste van het bestaan van een arbeidsovereenkomst. Derhalve kan de vraag worden opgeworpen of het de bedoeling is om de in het ontwerp

² In die hypothese lijken sommige bepalingen van het ontwerp op gespannen voet te staan met dergelijk beginsel. Zo zou bijvoorbeeld uit artikel 5, § 1, van het ontwerp, een tempering van dat beginsel kunnen worden afgeleid ten voordele van de op basis van een arbeidsovereenkomst tewerkgestelde illegaal verblijvende onderdanen van derde landen.

que celle du régime prévu par l'article 6 de la directive. D'une manière plus générale, on peut d'ailleurs souligner que dans plusieurs autres dispositions du projet, il est fait mention d'un contrat de travail conclu avec un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal³, ce qui indique à première vue une approche de la problématique de l'emploi différente de la directive. En effet, cette dernière s'appuie sur la notion plus générale d'"emploi".

En outre se pose la question de savoir si la règle énoncée à l'article 5, § 1er, du projet n'aura pas précisément pour effet de restreindre l'opposabilité de la nullité qui découle de la cause illicite d'un contrat de travail conclu avec un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal, ce qui, à première vue, paraît contradictoire au regard de la règle énoncée à l'article 3 du projet.

7.2. En réponse à la question du membre compétent de l'auditorat de savoir pourquoi plusieurs dispositions du projet font référence à la notion de "contrat de travail" et pourquoi on n'a donc pas opté, par exemple, pour une notion plus générale, comme la "relation de travail dans le cadre d'un emploi" s'inscrivant davantage, à première vue, dans le prolongement de la directive, le délégué a déclaré:

"De illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België, zoals bedoeld in het voorontwerp van wet (verder in mijn antwoorden "de illegaal"), is met een werkgever verbonden door een arbeidsovereenkomst wanneer hij tegen loon (1) arbeid (2) verricht onder het gezag (3) van een werkgever zoals tussen hen overeengekomen (4)."

1-4 vormen immers de constitutieve elementen van het bestaan van een arbeidsovereenkomst: overeenkomst, arbeid, loon en gezag.

Het is uiteraard zo dat de arbeidsovereenkomst van de illegaal nietig is omwille van het feit dat de overeenkomst geen geoorloofde oorzaak kent (de overeenkomst is met name in strijd met de openbare orde), waardoor zij wordt gesanctioneerd door een absolute nietigheid (op basis van het algemeen contractenrecht), doch deze nietigheid is in Belgisch recht niet automatisch, maar dient door een rechter te worden uitgesproken.

Vandaar dat, zolang de nietigheid niet wordt uitgesproken, een illegaal arbeid verricht op basis van een arbeidsovereenkomst, zelfs al wordt deze tewerkstelling door de wet verboden.

Indien de rechter de nietigheid van de arbeidsovereenkomst uitspreekt, heeft de illegaal toch nog alle rechten die voortvloeien uit de toepassing van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomst (bv. recht op loon). Dit is uitdrukkelijk voorzien in artikel 14 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomst. In de

³ Voir les articles 5, § 2, et 8 du projet, et l'article 35/7, 10°, en projet, de la loi précitée du 12 avril 1965 (article 17 du projet).

beoogde waarborgregeling minder ver te laten strekken dan die in artikel 6 van de richtlijn. Meer in het algemeen kan trouwens worden opgemerkt dat in diverse andere bepalingen van het ontwerp gewag wordt gemaakt van een arbeidsovereenkomst gesloten met een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land³, hetgeen op het eerste gezicht duidt op een andere benadering van de tewerkstellingsproblematiek dan in de richtlijn het geval is. In deze laatste wordt immers uitgegaan van het meer algemene begrip "tewerkstelling".

Daarenboven rijst de vraag of het bepaalde in artikel 5, § 1, van het ontwerp niet precies tot gevolg zal hebben dat de tegenstelbaarheid van de nietigheid die volgt uit de ongeoorloofde oorzaak van een arbeidsovereenkomst die wordt gesloten met een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land, zal worden ingeperkt, hetgeen op het eerste gezicht contradictorisch lijkt in het licht van het bepaalde in artikel 3 van het ontwerp.

7.2. Op de vraag van het bevoegde lid van het auditoraat waarom in het ontwerp in diverse bepalingen wordt gereferreerd aan het begrip "arbeidsovereenkomst" en er derhalve niet is geopteerd voor bijvoorbeeld een meer algemene en op het eerste gezicht meer in het verlengde van de richtlijn liggende notie als een "arbeidsverhouding in het kader van tewerkstelling", antwoordde de gemachtigde:

"De illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België, zoals bedoeld in het voorontwerp van wet (verder in mijn antwoorden "de illegaal"), is met een werkgever verbonden door een arbeidsovereenkomst wanneer hij tegen loon (1) arbeid (2) verricht onder het gezag (3) van een werkgever zoals tussen hen overeengekomen (4)."

1-4 vormen immers de constitutieve elementen van het bestaan van een arbeidsovereenkomst: overeenkomst, arbeid, loon en gezag.

Het is uiteraard zo dat de arbeidsovereenkomst van de illegaal nietig is omwille van het feit dat de overeenkomst geen geoorloofde oorzaak kent (de overeenkomst is met name in strijd met de openbare orde), waardoor zij wordt gesanctioneerd door een absolute nietigheid (op basis van het algemeen contractenrecht), doch deze nietigheid is in Belgisch recht niet automatisch, maar dient door een rechter te worden uitgesproken.

Vandaar dat, zolang de nietigheid niet wordt uitgesproken, een illegaal arbeid verricht op basis van een arbeidsovereenkomst, zelfs al wordt deze tewerkstelling door de wet verboden.

Indien de rechter de nietigheid van de arbeidsovereenkomst uitspreekt, heeft de illegaal toch nog alle rechten die voortvloeien uit de toepassing van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomst (bv. recht op loon). Dit is uitdrukkelijk voorzien in artikel 14 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomst. In de

³ Zie de artikelen 5, § 2, en 8 van het ontwerp, en het ontworpen artikel 35/7, 10°, van de reeds genoemde wet van 12 april 1965 (artikel 17 van het ontwerp).

Memorie van Toelichting bij artikel 5 van het voorontwerp wordt daar overigens uitdrukkelijk aan herinnerd.

Uiteraard is het mogelijk dat een illegaal prestaties verricht die niet gebaseerd zijn op een arbeidsovereenkomst (bv. een illegaal als echte zelfstandige), met name wanneer één van de voormalde constitutieve bestanddelen van de arbeidsovereenkomst niet aanwezig [is], doch dit wordt niet geviseerd door het voorontwerp, noch door de richtlijn”.

En ce qui concerne plus spécifiquement la question de savoir pour quelle raison on n'a pas choisi dans le projet de reproduire la définition de la notion d'“emploi” figurant à l'article 2, c), de la directive 2009/52/CE ou de s'en rapprocher plus explicitement, le délégué a répondu:

“Ik verwiss naar mijn antwoorden bovenaan. De richtlijn viseert slechts de tewerkstelling ‘onder leiding en/of toezicht van een werkgever’. De mogelijkheid van een tewerkstelling onder gezag, maar niet op basis van een arbeidsovereenkomst (zoals bv. stages uitgevoerd op basis van een echte stageovereenkomst), is in de context van arbeid verricht door illegalen, zoals geviseerd door de richtlijn, louter theoretisch, komt in de praktijk niet voor en werd daarom niet weerhouden”.

7.3. Compte tenu, également, de l'explication fournie par le délégué, il est recommandé de préciser dans l'exposé des motifs pour quelle raison il est opté en faveur du critère du contrat de travail et non en faveur d'un critère plus général. À cette occasion, il pourra être précisé de quelle manière le critère du contrat de travail permet de contribuer à atteindre l'objectif poursuivi par le règlement en projet, qui consiste à interdire l'emploi de ressortissants de pays tiers en séjour illégal⁴.

Il peut également être indiqué pour quel motif, à la suite du choix en faveur du critère du contrat de travail, plusieurs catégories de ressortissants de pays tiers en séjour illégal sont exclues du règlement en projet, même si l'article 2, c), de la directive 2009/52/CE se fonde sur la notion d'“emploi” qui est présumée englober “toute forme de travail ou d'occupation réglementé par le droit national ou selon une pratique établie, pour le compte ou sous la direction et/ou sous la surveillance d'un employeur”, définition qui a tout de même une portée plus large que le critère du contrat de travail retenu dans le projet.

Plus généralement, il pourrait être précisé pour quel motif les auteurs du projet ont jugé opportun de ne pas s'inspirer simplement de l'approche de la problématique de l'emploi de ressortissants de pays tiers en séjour illégal qui est préconisée dans la directive précitée.

Art. 8

8. L'article 8 du projet dispose que, lorsque le ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal a été occupé en Belgique

⁴ Voir la disposition énoncée à l'article 3 du projet.

memorie van Toelichting bij artikel 5 van het voorontwerp wordt daar overigens uitdrukkelijk aan herinnerd.

Uiteraard is het mogelijk dat een illegaal prestaties verricht die niet gebaseerd zijn op een arbeidsovereenkomst (bv. een illegaal als echte zelfstandige), met name wanneer één van de voormalde constitutieve bestanddelen van de arbeidsovereenkomst niet aanwezig [is], doch dit wordt niet geviseerd door het voorontwerp, noch door de richtlijn.”

Specifiek wat de vraag betreft waarom er in het ontwerp niet is voor geopteerd om de definitie van het begrip “tewerkstelling”, in artikel 2, c), van richtlijn 2009/52/EG, over te nemen of er meer uitdrukkelijk bij aan te sluiten, antwoordde de gemachtigde:

“Ik verwiss naar mijn antwoorden bovenaan. De richtlijn viseert slechts de tewerkstelling ‘onder leiding en/of toezicht van een werkgever’. De mogelijkheid van een tewerkstelling onder gezag, maar niet op basis van een arbeidsovereenkomst (zoals bv. stages uitgevoerd op basis van een echte stageovereenkomst), is in de context van arbeid verricht door illegalen, zoals geviseerd door de richtlijn, louter theoretisch, komt in de praktijk niet voor en werd daarom niet weerhouden.”

7.3. Mede rekening houdend met de door de gemachtigde verstrekte uitleg verdient het aanbeveling dat in de memorie van toelichting zou worden verduidelijkt waarom is geopteerd voor het criterium van de arbeidsovereenkomst en niet voor een meer algemeen criterium. Daarbij kan dan worden uiteengezet op welke wijze via het criterium van de arbeidsovereenkomst kan worden bijgedragen tot het bereiken van de aan de ontworpen regeling ten grondslag liggende doelstelling die erin bestaat de tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen te verbieden⁴.

Ook kan worden aangegeven waarom, als gevolg van de keuze voor het criterium van de arbeidsovereenkomst, diverse categorieën illegaal verblijvende onderdanen van derde landen van de ontworpen regeling worden uitgesloten, ook al wordt in artikel 2, c), van richtlijn 2009/52/EG uitgegaan van het begrip “tewerkstelling” dat wordt geacht “om het even welke vorm van arbeid of werk [te omvatten] die door nationale wetgeving of overeenkomstig de gevestigde praktijk is geregeld, voor of onder leiding en/of toezicht van een werkgever”, welke omschrijving een toch wel ruimere draagwijdte heeft dan het criterium van de arbeidsovereenkomst in het ontwerp.

Meer in het algemeen kan worden verduidelijkt waarom de stellers van het ontwerp het aangewezen hebben geacht om niet zonder meer de in de voornoemde richtlijn voorgestane benadering van de problematiek van tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen over te nemen.

Art. 8

8. In artikel 8 van het ontwerp wordt bepaald dat, wanneer de illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in

⁴ Zie het bepaalde in artikel 3 van het ontwerp.

dans les liens d'un contrat de travail, il est présumé, "jusqu'à preuve du contraire", y avoir effectué des prestations pendant au moins trois mois.

Cette disposition fait partie du chapitre 3 "Paiement des arriérés par les employeurs". La question se pose dès lors de savoir si la règle qui y est formulée vaut pour l'application de ce chapitre ou si cette disposition doit également être prise en considération pour l'application des autres articles du projet. Dans cette dernière hypothèse, il faudra faire figurer l'article 8 dans un chapitre distinct.

Art. 9

9. Les organisations, établissements d'utilité publique et associations visés à l'article 9, alinéa 1er, du projet peuvent "ester en justice" pour la défense des droits du ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal en Belgique. La question se pose de savoir quelle est l'étendue de cette compétence et si celle-ci implique par exemple aussi la possibilité de transiger. La même question peut être posée en ce qui concerne la phrase liminaire de l'article 35/13, alinéa 1er, en projet, de la loi du 12 avril 1965 (article 23 du projet).

Art. 17

10. Dans la phrase liminaire de l'article 35/7, en projet, de la loi du 12 avril 1965, il convient vraisemblablement d'écrire: "Pour l'application de la présente section, on entend par:".

11. La définition de la notion de "sous-traitant" figurant à l'article 35/7, 7e, en projet, de la loi du 12 avril 1965 ne concorde pas avec la définition de la notion de "sous-traitant" donnée à l'article 2, f), de la directive 2009/52/CE. À cet égard, le délégué a précisé ce qui suit:

"De Programmawet (I) van 29 maart 2012 heeft een Hoofdstuk VII/I ingevoegd in de wet van 12 april 1965. Artikel 67 van deze Programmawet voorziet een definitie van het begrip "onderaannemer". In het huidige voorontwerp van wet, dat ter advies voorligt, wordt een Afdeling 2 ingevoegd in ditzelfde Hoofdstuk VII/I van de wet van '65. Teneinde de coherentie binnen dezelfde wet (en hetzelfde hoofdstuk) te garanderen werd geopteerd om een gelijkaardige definitie te gebruiken. Het verschil tussen beide definities is dat de onderaanneming in de Programmawet enkel betrekking heeft op het verrichten van werkzaamheden (heeft enkel betrekking op de bouwsector), terwijl de definitie in het huidige wetsontwerp betrekking heeft op het verrichten van werkzaamheden en het verlenen van diensten (heeft betrekking op alle sectoren)."

Inhoudelijk is er evenwel geen verschil tussen de definitie in het voorontwerp van wet en deze in de richtlijn".

België werd tewerkgesteld op basis van een arbeidsovereenkomst, hij geacht wordt er prestaties te hebben verricht gedurende minstens drie maanden, "behoudens het bewijs van het tegendeel".

Deze bepaling maakt deel uit van hoofdstuk 3, "Nabetalingen door werkgevers". Vraag is derhalve of de erin geformuleerde regel enkel geldt voor de toepassing van dat hoofdstuk, dan wel of die bepaling ook moet worden in acht genomen voor de toepassing van de overige artikelen van het ontwerp. In deze laatste veronderstelling dient artikel 8 te worden ondergebracht in een afzonderlijk hoofdstuk.

Art. 9

9. De in artikel 9, eerste lid, van het ontwerp bedoelde organisaties, instellingen van openbaar nut en verenigingen kunnen "in rechte optreden" ter verdediging van de rechten van de in België illegaal verblijvende onderdaan van een derde land. De vraag kan worden opgeworpen hoe ver die bevoegdheid reikt en of deze bijvoorbeeld ook de mogelijkheid impliceert tot het sluiten van dadingen. Dezelfde vraag kan worden gesteld bij de inleidende zin van het ontworpen artikel 35/13, eerste lid, van de wet van 12 april 1965 (artikel 23 van het ontwerp).

Art. 17

10. In de inleidende zin van het ontworpen artikel 35/7 van de wet van 12 april 1965, lijkt te moeten worden geschreven: "Voor de toepassing van deze afdeling wordt verstaan onder:".

11. De omschrijving van het begrip "onderaannemer" in het ontworpen artikel 35/7, 7^e, van de wet van 12 april 1965 stemt niet overeen met de definitie die van het begrip "onderaannemer" wordt gegeven in artikel 2, f), van richtlijn 2009/52/EG. De gemachtigde verduidelijkte in dat verband:

"De Programmawet (I) van 29 maart 2012 heeft een Hoofdstuk VI/I ingevoegd in de wet van 12 april 1965. Artikel 67 van deze Programmawet voorziet een definitie van het begrip "onderaannemer". In het huidige voorontwerp van wet, dat ter advies voorligt, wordt een Afdeling 2 ingevoegd in ditzelfde Hoofdstuk VI/I van de wet van '65. Teneinde de coherentie binnen dezelfde wet (en hetzelfde hoofdstuk) te garanderen werd geopteerd om een gelijkaardige definitie te gebruiken. Het verschil tussen beide definities is dat de onderaanneming in de Programmawet enkel betrekking heeft op het verrichten van werkzaamheden (heeft enkel betrekking op de bouwsector), terwijl de definitie in het huidige wetsontwerp betrekking heeft op het verrichten van werkzaamheden en het verlenen van diensten (heeft betrekking op alle sectoren)."

Inhoudelijk is er evenwel geen verschil tussen de definitie in het voorontwerp van wet en deze in de richtlijn".

Art. 19

12. À l'article 35/9, alinéa 3, en projet, de la loi du 12 avril 1965, il est préférable de supprimer les mots "par exemple". En effet, il n'est pas opportun de mentionner des exemples dans un texte normatif. À cet égard, il peut suffire de faire mention de l'exemple dans l'exposé des motifs. Si on entend néanmoins laisser l'exemple dans le texte normatif, mieux vaudrait remplacer les mots "par exemple" par le mot "notamment".

Cette observation vaut également pour plusieurs autres dispositions du projet qui recourent à un exemple.

13. À la fin de l'article 35/9, alinéa 3, en projet, de la loi du 12 avril 1965, le texte néerlandais fait mention de "*schriftelijk in kennis [...] gesteld*" alors que le texte français indique "quand ils sont informés". Il y a lieu de supprimer cette discordance.

La même observation vaut pour les articles 35/10 (article 20 du projet) et 35/11, § 1er, alinéas 1er et 2, en projet, de la loi du 12 avril 1965 (article 21 du projet), ainsi que pour l'article 175, § 3/1, alinéa 3, § 3/2, alinéa 1er, et § 3/3, alinéa 1er, 2°, en projet, du Code pénal social (articles 31 à 33 du projet).

Art. 24

14. On formulera le début de l'article 24, alinéa 1er, du projet comme suit: "Dans les articles 35/1, § 1er, phrase introductory, et ...".

Art. 19

12. In het ontworpen artikel 35/9, derde lid, van de wet van 12 april 1965 wordt het woord "bijvoorbeeld" beter geschrapt. Het is immers niet raadzaam om in een normatieve tekst voorbeelden te vermelden. Wat dat betreft, kan het volstaan om het voorbeeld in de memorie van toelichting op te nemen. Indien men het voorbeeld toch in de normatieve tekst wil behouden, wordt het woord "bijvoorbeeld" beter vervangen door de woorden "onder meer".

Deze opmerking geldt eveneens ten aanzien van diverse andere bepalingen van het ontwerp waarin met een voorbeeld wordt gewerkt.

13. Aan het einde van het ontworpen artikel 35/9, derde lid, van de wet van 12 april 1965 wordt in de Nederlandse tekst melding gemaakt van een "schriftelijke" kennisgeving; in de Franse tekst wordt geschreven "*quand ils sont informés*". Deze discordantie moet worden weggewerkt.

Dezelfde opmerking geldt ten aanzien van de ontworpen artikelen 35/10 (artikel 20 van het ontwerp), 35/11, § 1, eerste en tweede lid, van de wet van 12 april 1965 (artikel 21 van het ontwerp), en 175, § 3/1, derde lid, § 3/2, eerste lid, en § 3/3, eerste lid, 2°, van het Sociaal Strafwetboek (artikelen 31 tot 33 van het ontwerp).

Art. 24

14. Men late artikel 24, eerste lid, van het ontwerp aanvragen als volgt: "In de artikelen 35/1, § 1, inleidende zin, en...".

Art. 33

15. Dans le texte néerlandais de l'article 175, § 3/3, en projet, du Code pénal social, il est fait mention à plusieurs reprises au 1° de "aannemer" alors qu'il s'agit de "onderaannemer" (sous-traitant). Il convient d'adapter le texte de la disposition concernée sur ce point.

La chambre était composée de

Messieurs

M. VAN DAMME,	président de chambre,
J. BAERT, W. VAN VAERENBERGH,	conseillers d'État,
M. RIGAUX, L. DENYS,	assesseurs de la section de législation,
W. GEURTS,	greffier.

Le rapport a été présenté par Monsieur R. AERTGEERTS, premier auditeur chef de section.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de Monsieur M. VAN DAMME.

<i>Le greffier,</i>	<i>Le président,</i>
W. GEURTS	M. VAN DAMME

Art. 33

15. In de Nederlandse tekst van het ontworpen artikel 175, § 3/3, van het Sociaal Strafwetboek, wordt onder 1° een aantal keer van de "aannemer" melding gemaakt, terwijl de "onderaannemer" (*sous-traitant*) wordt bedoeld. De tekst van de betrokken bepaling dient op dat punt te worden aangepast.

De kamer was samengesteld uit:

de Heren

M. VAN DAMME,	kamervoorzitter,
J. BAERT, W. VAN VAERENBERGH,	staatsraden,
M. RIGAUX, L. DENYS,	assessoren van de afdeling Wetgeving,
W. GEURTS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de heer R. AERTGEERTS, eerste auditeur-afdelingshoofd.

<i>De griffier,</i>	<i>De voorzitter,</i>
W. GEURTS	M. VAN DAMME

PROJET DE LOI

ALBERT II, ROI DES BELGES,

À tous, présents et à venir,

SALUT.

Sur la proposition du premier ministre, du ministre des Finances, de la ministre de l'Intérieur, de la ministre des Affaires sociales, de la ministre de la Justice, de la ministre de l'Emploi, de la secrétaire d'État à l'Asile et la Migration et du secrétaire d'État à la Lutte contre la fraude sociale et fiscale,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS:

Le premier ministre, le ministre des Finances, la ministre de l'Intérieur, la ministre des Affaires sociales, la ministre de la Justice, la ministre de l'Emploi, la secrétaire d'État à l'Asile et la Migration et le secrétaire d'État à la Lutte contre la fraude sociale et fiscale sont chargés de présenter, en notre nom, aux Chambres législatives et de déposer à la Chambre des représentants, le projet de loi dont la teneur suit:

CHAPITRE 1ER**Dispositions introductives****Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

La présente loi transpose partiellement la Directive 2009/52/CE du Parlement Européen et du Conseil du 18 juin 2009 prévoyant des normes minimales concernant les sanctions et les mesures à l'encontre des employeurs de ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier.

WETSONTWERP

ALBERT II, KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,

ONZE GROET.

Op de voordracht van de eerste minister, de minister van Financiën, de minister van Binnenlandse Zaken, de minister van Sociale Zaken, de minister van Justitie, de minister van Werk, de staatssecretaris voor Asiel en Migratie en de staatssecretaris voor de Bestrijding van sociale en fiscale fraude,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

De eerste minister, de minister van Financiën, de minister van Binnenlandse Zaken, de minister van Sociale Zaken, de minister van Justitie, de minister van Werk, de staatssecretaris voor Asiel en Migratie en de staatssecretaris voor de Bestrijding van sociale en fiscale fraude zijn ermee belast het ontwerp van wet, waarvan de tekst hierna volgt, in onze naam aan de Wetgevende Kamers voor te leggen en bij de Kamer van volksvertegenwoordigers in te dienen:

HOOFDSTUK 1**Inleidende bepalingen****Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Deze wet voorziet in de gedeeltelijke omzetting van Richtlijn 2009/52/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009 tot vaststelling van minimumnormen inzake sancties en maatregelen tegen werkgevers van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen.

CHAPITRE 2

Définitions

Art. 3

Pour l'application de la présente loi, on entend par:

1° ressortissant d'un pays tiers: toute personne qui n'est ni un citoyen de l'Union, ni une personne jouissant du droit communautaire à la libre circulation, telle que définie à l'article 2, point 5, du Code frontières Schengen;

2° séjour illégal: la présence sur le territoire d'un étranger qui ne remplit pas ou ne remplit plus les conditions d'accès au territoire ou de séjour;

CHAPITRE 3

Paiement des arriérés par les employeurs

Art. 4

§ 1er. L'employeur établi en Belgique et qui, dans le cadre d'un contrat de travail y occupe un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal est tenu de lui payer une rémunération équivalente à celle qu'il est tenu ou serait tenu de payer à un travailleur occupé légalement dans le cadre d'une relation de travail comparable en vertu d'une ou des sources des obligations dans les relations de travail entre employeurs et travailleurs visées à l'article 51 de la loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires.

§ 2. L'employeur qui n'est pas établi en Belgique mais qui y occupe, dans le cadre d'un contrat de travail, un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal est tenu de lui payer une rémunération équivalente à celle qu'il est tenu ou serait tenu de payer à un travailleur occupé légalement dans le cadre d'une relation de travail comparable en vertu d'une ou des sources des obligations dans les relations de travail entre employeurs et travailleurs visées à l'article 51 de la loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires, et qui sont applicables en vertu soit de la loi du 5 mars 2002 transposant la directive 96/71 du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 1996 concernant le détachement de travailleurs effectué dans le cadre d'une prestation de services et instaurant un régime simplifié pour la tenue de documents sociaux par les entreprises qui

HOOFDSTUK 2

Definities

Art. 3

Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder:

1° onderdaan van een derde land: eenieder die geen burger van de Unie is en die geen persoon is die onder het Gemeenschapsrecht inzake vrij verkeer valt, als bepaald in artikel 2, punt 5, van de Schengengrenscode;

2° illegaal verblijf: de aanwezigheid op het grondgebied van een vreemdeling die niet of niet langer voldoet aan de voorwaarden voor de toegang tot en het verblijf op het grondgebied;

HOOFDSTUK 3

Nabetalingen door werkgevers

Art. 4

§ 1. De in België gevestigde werkgever die, op basis van een arbeidsovereenkomst, er een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land tewerkstelt, moet aan deze een loon betalen dat gelijkwaardig is aan het loon dat hij moet of zou moeten betalen aan een wettelijk tewerkgestelde werknemer in een vergelijkbare arbeidsverhouding krachtens één of meerdere bronnen van de verbintenissen in de arbeidsbetrekkingen tussen werkgevers en werknemers, zoals voorzien in artikel 51 van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités.

§ 2. De werkgever die niet in België gevestigd is maar die, op basis van een arbeidsovereenkomst, er een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land tewerkstelt, moet aan deze een loon betalen dat gelijkwaardig is aan het loon dat hij moet of zou moeten betalen aan een wettelijk tewerkgestelde werknemer in een vergelijkbare arbeidsverhouding krachtens één of meerdere bronnen van de verbintenissen in de arbeidsbetrekkingen tussen werkgevers en werknemers, zoals voorzien in artikel 51 van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités en die toepasselijk zijn krachtens, hetzij de wet van 5 maart 2002 tot omzetting van de richtlijn 96/71/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 1996 betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers met het oog op het verrichten van diensten en tot invoering van een

détachent des travailleurs en Belgique, soit de la loi du 14 juillet 1987 portant approbation de la Convention sur la loi applicable aux obligations contractuelles, du Protocole et de deux Déclarations communes, faits à Rome le 19 juin 1980, soit du règlement 593/2008 du Parlement européen et du Conseil du 17 juin 2008 sur la loi applicable aux obligations contractuelles.

Art. 5

L'employeur qui occupe en Belgique un ressortissant d'un pays tiers séjournant de manière illégale est tenu de payer aux services compétents un montant égal aux impôts et aux cotisations de sécurité sociale qu'il aurait payés si ce ressortissant d'un pays tiers avait été occupé légalement, y compris les pénalités de retard et les éventuelles amendes administratives.

Art. 6

L'employeur qui a occupé en Belgique un ressortissant d'un pays tiers séjournant illégalement, est tenu, le cas échéant, de payer les frais résultant de l'envoi des rémunérations encore dues dans le pays dans lequel est rentré ou a été renvoyé le ressortissant d'un pays tiers.

Art. 7

Lorsque le ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal a été occupé en Belgique dans les liens d'un contrat de travail, il est présumé, jusqu'à preuve du contraire, y avoir effectué des prestations pendant au moins une durée de trois mois.

CHAPITRE 4

Facilitation des plaintes

Art. 8

Peuvent ester en justice dans les litiges auxquels l'application de la présente loi peut donner lieu pour la défense des droits d'un ressortissant de pays tiers en séjour illégal en Belgique qui y est ou qui y était occupé:

vereenvoudigd stelsel betreffende het bijhouden van sociale documenten door ondernemingen die in België werknelmers ter beschikking stellen, hetzij de wet van 14 juli 1987 houdende goedkeuring van het Verdrag inzake het recht dat van toepassing is op verbintenis-sen uit overeenkomst, van het Protocol en van twee Gemeenschappelijke Verklaringen, opgemaakt te Rome op 19 juni 1980, hetzij Verordening 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 in-zake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst.

Art. 5

De werkgever die een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land tewerkstelt in België, is verplicht aan de bevoegde diensten een bedrag te betalen dat gelijk is aan de belastingen en sociale zekerheidsbijdragen die hij zou hebben betaald als deze onderdaan van een derde land legaal was tewerkgesteld, met inbegrip van boetes wegens achterstallige betalingen en eventuele administratieve boetes.

Art. 6

De werkgever die een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land heeft tewerkgesteld in België, is verplicht, indien van toepassing, de kosten te betalen die samenhangen met de verzending van nabetalingen naar het land waarnaar de onderdaan van een derde land is teruggekeerd of is teruggestuurd.

Art. 7

Wanneer de illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België werd tewerkgesteld op basis van een arbeidsovereenkomst, wordt hij geacht er prestaties te hebben verricht gedurende een duur van minstens drie maanden, behoudens het bewijs van het tegendeel.

HOOFDSTUK 4

Faciliteren van klachten

Art. 8

Kunnen in de rechtsgeschillen waartoe de toepassing van deze wet aanleiding kan geven, in rechte optreden ter verdediging van de rechten van de in België illegaal verblijvende onderdaan van een derde land die er te-werkgesteld is of was:

1° les organisations représentatives des travailleurs et des employeurs, visées à l'article 3 de la loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires;

2° les organisations représentatives au sens de la loi du 19 décembre 1974 organisant les relations entre les autorités publiques et les syndicats des agents relevant de ces autorités;

3° les organisations syndicales représentatives au sein de l'organe de concertation syndicale désigné pour les administrations, services ou institutions pour lesquels la loi du 19 décembre 1974 réglant les relations entre les autorités publiques et les syndicats des agents relevant de ces autorités n'est pas d'application;

4° le Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme, ainsi que tout établissement d'utilité publique et toute association déterminés par le Roi qui possèdent, au jour des faits, la personnalité juridique depuis au moins trois ans et qui prévoient dans leurs statuts la défense des intérêts des ressortissants d'un pays tiers.

L'action de ces organisations, établissements d'utilité publique et associations ne porte pas atteinte au droit du ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal d'agir personnellement, de se joindre à l'action ou d'intervenir dans l'instance.

Art. 9

Les organisations, établissements d'utilité publique et associations visées à l'article 9 peuvent agir sans devoir disposer d'une autorisation quelconque du ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal.

Art. 10

L'aide apportée aux ressortissants de pays tiers pour qu'ils portent plainte n'est pas considérée comme une aide au séjour illégal, visée à l'article 77 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers.

1° de representatieve werknemers- en werkgeversorganisaties, bedoeld bij artikel 3 van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités;

2° de representatieve vakorganisaties in de zin van de wet van 19 december 1974 tot de regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel;

3° de representatieve vakorganisaties in het aangewezen orgaan van vakbondsoverleg voor de administraties, diensten of instellingen waarop de wet van 19 december 1974 tot de regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel niet van toepassing is;

4° het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, alsook elke andere door de Koning bepaalde instelling van openbaar nut en vereniging die op de dag van de feiten tenminste drie jaar rechts-persoonlijkheid bezit en zich statutair tot doel stelt de belangen van de onderdanen van een derde land te verdedigen.

Het optreden van deze organisaties, instellingen van openbaar nut en verenigingen laat het recht van de illegaal verblijvende onderdaan van een derde land onverkort om zelf op te treden, zich bij een vordering aan te sluiten of in het geding tussen te komen.

Art. 9

De organisaties, instellingen van openbaar nut en verenigingen bedoeld in artikel 9 mogen optreden zonder over een vorm van machtiging te moeten beschikken van de illegaal verblijvende onderdaan.

Art. 10

Onderdanen van derde landen helpen met het indienen van een klacht wordt niet beschouwd als hulpverlening bij illegaal verblijf, zoals bedoeld in artikel 77 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

CHAPITRE 5

Dispositions modificatives**Section 1re***Caisse des dépôts et consignations*

Art. 11

Dans l'article 5 de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs, il est inséré un § 4/1, rédigé comme suit:

“§ 4/1. Lorsque le travailleur est un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal visé par la loi du ... prévoyant des sanctions et des mesures à l'encontre des employeurs de ressortissants de pays tiers en séjour illégal et que son adresse postale et les données relatives à son compte bancaire ou de chèques postaux sont inconnues de l'employeur, ce dernier verse, par virement, la rémunération qu'il n'a pas encore payée, au compte de chèque postaux de la Caisse des Dépôts et Consignations”.

Section 2*Obligations incombant aux employeurs*

Art. 12

L'article 2 de la loi du 30 avril 1999 relative à l'occupation des travailleurs étrangers est complété par un 4°, rédigé comme suit:

“4° ressortissant d'un pays tiers: toute personne qui n'est ni un citoyen de l'Union, ni une personne jouissant du droit communautaire à la libre circulation, telle que définie à l'article 2, point 5, du Code frontières Schengen.”.

Art. 13

Dans le chapitre III de la même loi, il est inséré un article 4/1, rédigé comme suit:

“Art. 4/1, § 1er. L'employeur qui souhaite occuper un ressortissant d'un pays tiers doit:

1° vérifier, préalablement à son entrée en service, que celui-ci dispose d'un titre de séjour ou d'une autre autorisation de séjour valable;

HOOFDSTUK 5

Wijzigingsbepalingen**Afdeling 1***Deposito- en Consignatiekas*

Art. 11

In artikel 5 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers wordt een paragraaf 4/1 ingevoegd, luidende:

“§ 4/1. Als de werknemer een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land is, zoals voorzien in de wet van ... tot vaststelling van sancties en maatregelen voor werkgevers van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen en zijn adres en gegevens betreffende zijn bank- of postchequerekening zijn onbekend voor de werkgever, zal laatstgenoemde, door middel van een overschrijving, het loon dat hij nog niet heeft betaald, overmaken op de postchequerekening van de Deposito- en Consignatiekas.”.

Afdeling 2*Verplichtingen opgelegd aan de werkgever*

Art. 12

Artikel 2 van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers wordt aangevuld met de bepaling onder 4°, luidende:

“4° onderdaan van een derde land: eenieder die geen burger van de Unie is en die geen persoon is die onder het Gemeenschapsrecht inzake vrij verkeer valt, als bepaald in artikel 2, punt 5, van de Schengengrenscode.”

Art. 13

In hoofdstuk III van dezelfde wet, wordt een artikel 4/1 ingevoegd, luidende:

“Art. 4/1, § 1. De werkgever die een onderdaan van een derde land wenst tewerk te stellen moet:

1° nagaan, voorafgaand aan zijn indiensttreding, of dezej beschikt over een geldige verblijfsvergunning of een andere machtiging tot verblijf;

2° tenir, au moins pendant la durée de la période d'emploi, une copie ou les données du titre de séjour ou d'un document de séjour valable, à la disposition des services d'inspections compétents;

3° déclarer l'entrée en service ainsi que la sortie de service de celui-ci conformément aux dispositions légales et/ou réglementaires régissant ce type de déclaration.”

Art. 14

Dans l'article 11, alinéa 2, de la même loi, modifié par la loi du 6 juin 2010, les mots “et les fonctionnaires désignés par les autorités compétentes” sont insérés entre les mots “les inspecteurs sociaux” et les mots “disposent des pouvoirs”.

Art. 15

Dans l'article 13 de la même loi, les alinéas 1er et 2 sont remplacés par ce qui suit:

“Quiconque a commis une infraction visée à l'article 175 du Code pénal social, est solidairement responsable du paiement des frais de rapatriement, ainsi que d'une indemnité forfaitaire pour les frais d'hébergement, de séjour et de soins de santé des travailleurs étrangers concernés et de ceux des membres de leur famille qui séjournent illégalement en Belgique.

Le Roi fixe annuellement cette indemnité sur la base du coût moyen tel qu'il s'établissait deux ans auparavant, adapté en fonction de l'indice des prix à la consommation.”

Art. 16

Dans l'article 175 du Code pénal social, il est inséré un paragraphe 1er/1, rédigé comme suit:

“§ 1er/1. Est puni d'une sanction de niveau 4, l'employeur, ses préposés ou ses mandataires qui, en contravention à la loi du 30 avril 1999 relative à l'occupation des travailleurs étrangers, n'a pas, lors de l'occupation d'un ressortissant d'un pays tiers:

1° vérifié, préalablement à son entrée en service, que celui-ci dispose d'un titre de séjour ou d'une autre autorisation de séjour valable;

2° ten minste voor de duur van de tewerkstelling een afschrift of de gegevens van de verblijfsvergunning of een ander geldig verblijfsdocument beschikbaar houden voor de bevoegde inspectiediensten;

3° aangifte doen van de aanvang van zijn tewerkstelling evenals van de beëindiging van zijn tewerkstelling overeenkomstig de wettelijke en/of reglementaire bepalingen die deze vorm van aangifte regelen.”

Art. 14

In artikel 11, tweede lid, van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 6 juni 2010, worden de woorden “en de door de bevoegde overheden aangewezen ambtenaren” ingevoegd tussen de woorden “de sociaal inspecteurs” en de woorden “beschikken over de”.

Art. 15

In artikel 13 van dezelfde wet worden het eerste en tweede lid vervangen als volgt:

“Al wie zich schuldig maakt aan een misdrijf bedoeld in artikel 175 van het Sociaal Strafwetboek, is hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van de kosten van repatriëring, alsmede van een forfaitaire vergoeding voor de kosten van huisvesting, verblijf en gezondheidszorg van de betrokken buitenlandse werknemers en van de leden van hun gezin die onwettig in België verblijven.

De Koning bepaalt jaarlijks deze vergoeding op basis van de gemiddelde kostprijs van twee jaar voordien aangepast aan het indexcijfer der consumptieprijzen.”.

Art. 16

In artikel 175 van het Sociaal Strafwetboek wordt een paragraaf 1/1 ingevoegd, luidende:

“§ 1/1. Met een sanctie van niveau 4 wordt bestraft, de werkgever, zijn aangestelden of zijn lasthebbers die, in strijd met de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers, op het ogenblik van de tewerkstelling van een onderdaan van een derde land:

1° niet nagegaan heeft, voorafgaandelijk aan zijn indiensttreding, of deze over een geldige verblijfsvergunning of een andere machtiging tot verblijf beschikt;

2° tenu, au moins pendant la durée de la période d'emploi, une copie ou les données de son titre de séjour ou de son document de séjour valable, à la disposition des services d'inspections compétents;

3° déclaré son entrée en service ainsi que sa sortie de service.

Dans le cas où, le titre de séjour ou le document de séjour présenté par le ressortissant étranger est un faux, la sanction prévue à l'alinéa 1er est uniquement applicable s'il est prouvé que l'employeur savait que ce document était un faux.

L'amende est multipliée par le nombre de travailleurs concernés.

Le juge peut en outre prononcer les peines prévues aux articles 106 et 107.”

Section 3

Règles en matière de responsabilité

Sous-section 1re

Responsabilité solidaire pour la rémunération encore due

Art. 17

Dans le chapitre VI/1 de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs, dont le texte actuel formera la section 1re intitulée “Régime général”, il est inséré une section 2 intitulée “Régime particulier en cas d’occupation d’un ressortissant d’un pays tiers en séjour illégal en Belgique”.

Art. 18

Dans la section 2, insérée par l'article 16, il est inséré un article 35/7, rédigé comme suit:

“Art. 35/7. Pour l’application de la présente section, on entend par:

1° ressortissant d’un pays tiers: toute personne qui n'est ni un citoyen de l'Union, ni une personne jouissant du droit communautaire à la libre circulation, telle que définie à l'article 2, point 5, du Code frontières Schengen;

2° niet ten minste voor de duur van de tewerkstelling, een afschrift of de gegevens van zijn verblijfsvergunning of een ander geldig verblijfsdocument beschikbaar gehouden heeft voor de bevoegde inspectiediensten;

3° geen aangifte heeft gedaan van de aanvang van zijn tewerkstelling evenals van de beëindiging van zijn tewerkstelling.

In het geval dat de verblijfsvergunning of het verblijfsdocument dat door de buitenlandse onderdaan wordt voorgelegd een vervalsing is, is de sanctie, voorzien in het eerste lid, enkel van toepassing wanneer het bewezen is dat de werkgever op de hoogte was dat dit document een vervalsing was.

De geldboete wordt vermenigvuldigd met het aantal betrokken werknemers.

De rechter kan bovendien de straffen bepaald in de artikelen 106 en 107 uitspreken.”

Afdeling 3

Aansprakelijkheidsregeling

Onderafdeling 1

Hoofdelijke aansprakelijkheid voor het nog verschuldigde loon

Art. 17

In hoofdstuk VI/1 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers, waarvan de bestaande tekst een afdeling 1, luidende “Algemene regeling” zal vormen, wordt een afdeling 2 ingevoegd, luidende “Bijzondere regeling in geval van tewerkstelling van een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België”.

Art. 18

In afdeling 2, ingevoegd bij artikel 16, wordt een artikel 35/7 ingevoegd, luidende:

“Art. 35/7. Voor de toepassing van deze afdeling wordt verstaan onder:

1° onderdaan van een derde land: eenieder die geen burger van de Unie is en die geen persoon is die onder het Gemeenschapsrecht inzake vrij verkeer valt, als bepaald in artikel 2, punt 5, van de Schengengrenscode;

2° séjour illégal: la présence sur le territoire d'un étranger qui ne remplit pas ou ne remplit plus les conditions d'accès au territoire ou de séjour;

3° donneur d'ordre: toute personne physique ou morale qui donne ordre, pour un prix d'exécuter ou de faire exécuter des travaux ou de préster ou de faire préster des services;

4° entrepreneur: toute personne physique ou morale qui s'engage, pour un prix, à exécuter ou à faire exécuter des travaux ou à préster ou à faire préster des services pour un donneur d'ordre;

5° entrepreneur principal: l'entrepreneur qui, en cas d'existence d'une chaîne de sous-traitants, n'est pas un entrepreneur intermédiaire;

6° entrepreneur intermédiaire: chaque sous-traitant par rapport aux sous-traitants suivants;

7° sous-traitant: toute personne physique ou morale qui s'engage, pour un prix, soit directement, soit indirectement, à quelque stade que ce soit, à exécuter ou à faire exécuter le travail confié à l'entrepreneur ou à préster ou à faire préster le service confié à ce dernier;

8° inspection: les inspecteurs sociaux visés à l'article 17 du Code pénal social;

9° employeur signalé: l'entrepreneur employeur ou le sous-traitant employeur, concerné par la notification écrite au sens de l'article 49/2 du Code pénal social;

10° la rémunération encore due: la rémunération qui est due au ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal par son employeur mais qui n'a pas encore été payée par cet employeur, à l'exception des indemnités auxquelles ce ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal a droit en raison de la rupture du contrat de travail".

Art. 19

Dans la même section 2, il est inséré un article 35/8, rédigé comme suit:

"Art. 35/8. Par dérogation à la section 1re du présent chapitre, la responsabilité solidaire en cas d'occupation d'un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal en Belgique est régie par la présente section.

2° illegaal verblijf: de aanwezigheid op het grondgebied van een vreemdeling die niet of niet langer voldoet aan de voorwaarden voor de toegang tot en het verblijf op het grondgebied;

3° opdrachtgever: elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die tegen een prijs opdracht geeft om werken uit te voeren of te laten uitvoeren of diensten te verlenen of te laten verlenen;

4° aannemer: elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die er zich toe verbindt om tegen een prijs voor een opdrachtgever werken uit te voeren of te laten uitvoeren of diensten te verlenen of te laten verlenen;

5° hoofdaannemer: de aannemer die, in een keten van onderaannemers, geen intermediaire aannemer is;

6° intermediaire aannemer: iedere onderaannemer ten overstaan van de na hem komende onderaannemers;

7° onderaannemer: elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die er zich tegen een prijs toe verbindt, hetzij rechtstreeks, hetzij onrechtstreeks, in welk stadium ook, het aan de aannemer toevertrouwde werk uit te voeren of te laten uitvoeren of de aan deze laatste toevertrouwde dienst te verlenen of te laten verlenen;

8° inspectie: de sociaal inspecteurs bedoeld in artikel 17 van het Sociaal Strafwetboek;

9° gemelde werkgever: de tewerkstellende aannemer of onderaannemer, waarop de schriftelijke kennisgeving in de zin van artikel 49/2 van het Sociaal Strafwetboek betrekking heeft;

10° het nog verschuldigd loon: het loon dat verschuldigd is aan de illegaal verblijvende onderdaan van een derde land door zijn werkgever maar die nog niet door deze werkgever werd betaald, met uitzondering van de vergoedingen waarop deze illegaal verblijvende onderdaan van een derde land recht heeft ingevolge de beëindiging van de arbeidsovereenkomst".

Art. 19

In dezelfde afdeling 2 wordt een artikel 35/8 ingevoegd, luidende:

"Art. 35/8. In afwijking van afdeling 1 van dit hoofdstuk, wordt de hoofdelijke aansprakelijkheid in geval van tewerkstelling van een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België door deze afdeling geregeld.

Les articles 1200 à 1216 du Code civil sont d'application à la responsabilité solidaire visée par cette section.

Pour l'application des articles 3 à 6 inclus, 10, 13 à 16, 18 et 23, le responsable solidaire au sens de la présente section est assimilé à l'employeur.

La taxe postale ou bancaire ne peut être déduite de la rémunération encore due par le responsable solidaire au sens de la présente section.”

Art. 20

Dans la même section 2, il est inséré un article 35/9, rédigé comme suit:

“Art. 35/9. L'entrepreneur, en l'absence de chaîne de sous-traitants, ou l'entrepreneur intermédiaire, en cas d'existence d'une telle chaîne, sont solidairement responsables du paiement de la rémunération encore due par leur sous-traitant direct.

L'entrepreneur et l'entrepreneur intermédiaire ne sont pas solidairement responsables conformément au premier alinéa s'ils sont en possession d'une déclaration écrite dans laquelle leur sous-traitant direct certifie qu'il n'occupe pas et n'occupera pas de ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal.

L'entrepreneur et l'entrepreneur intermédiaire qui sont en possession de la déclaration ne sont pas exonérés de la responsabilité solidaire conformément à l'alinéa 2 s'ils ont connaissance du fait que leur sous-traitant direct occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal. En pareil cas, par dérogation au premier alinéa, l'entrepreneur et l'entrepreneur intermédiaire sont solidairement responsables du paiement de la rémunération encore due par leur sous-traitant direct et relative aux prestations de travail effectuées, dans le cadre du contrat qu'ils ont conclu avec ce même sous-traitant direct, à partir d'une telle connaissance. Une telle connaissance est prouvée, entre autres, quand ils sont informés par l'inspection conformément à l'article 49/2 du Code pénal social que leur sous-traitant direct occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal”.

Art. 21

Dans la même section 2, il est inséré un article 35/10, rédigé comme suit:

De artikelen 1200 tot 1216 van het Burgerlijk Wetboek zijn van toepassing op de door deze afdeling bedoelde hoofdelijke aansprakelijkheid.

Voor de toepassing van de artikelen 3 tot en met 6, 10, 13 tot 16, 18 en 23 wordt de hoofdelijk aansprakelijke bedoeld in deze afdeling gelijkgesteld met de werkgever.

De post- of banktaks mag door de hoofdelijk aansprakelijke bedoeld in deze afdeling niet worden afgetrokken van het nog verschuldigd loon.”

Art. 20

In dezelfde afdeling 2 wordt een artikel 35/9 ingevoegd, luidende:

“Art. 35/9. De aannemer, buiten het kader van een keten van onderaannemers, of de intermediaire aannemer, in het kader van dergelijke keten, zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van het door hun rechtstreekse onderaannemer nog verschuldigd loon.

De aannemer en de intermediaire aannemer zijn niet hoofdelijk aansprakelijk overeenkomstig het eerste lid, indien zij in het bezit zijn van een schriftelijke verklaring waarin hun rechtstreekse onderaannemer bevestigt dat hij geen illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt en zal tewerkstellen.

De aannemer en de intermediaire aannemer die in het bezit zijn van de schriftelijke verklaring zijn niet vrijgesteld van de hoofdelijke aansprakelijkheid overeenkomstig het tweede lid, indien zij op de hoogte zijn van het feit dat hun rechtstreekse onderaannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt. In dat geval zijn de aannemer en de intermediaire aannemer, in afwijking van het eerste lid, hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van het door hun rechtstreekse onderaannemer nog verschuldigd loon dat betrekking heeft op de arbeidsprestaties verricht vanaf het ogenblik dat zij op de hoogte waren van voormeld feit en gepresteerd in het kader van hun overeenkomst met deze rechtstreekse onderaannemer. Dergelijke kennis is onder meer bewezen wanneer zij door de inspectie overeenkomstig artikel 49/2 van het Sociaal Strafwetboek in kennis werden gesteld dat hun rechtstreekse onderaannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt”.

Art. 21

In dezelfde afdeling 2 wordt een artikel 35/10 ingevoegd, luidende:

“Art. 35/10. En cas d’existence d’une chaîne de sous-traitants, l’entrepreneur principal et l’entrepreneur intermédiaire, qui ont connaissance du fait que leur sous-traitant indirect occupe un ou plusieurs ressortissants d’un pays tiers en séjour illégal, sont solidiairement responsables du paiement de la rémunération encore due par ce sous-traitant indirect et qui concerne les prestations de travail effectuées à leur bénéfice à partir d’une telle connaissance. Une telle connaissance est prouvée, entre autres, quand ils sont informés par l’inspection conformément à l’article 49/2 du Code pénal social que leur sous-traitant indirect occupe un ou plusieurs ressortissants d’un pays tiers en séjour illégal”.

Art. 22

Dans la même section 2, il est inséré un article 35/11, rédigé comme suit:

“Art. 35/11. § 1er. Le donneur d’ordre qui a connaissance du fait que son entrepreneur occupe un ou plusieurs ressortissants d’un pays tiers en séjour illégal, en l’absence d’une relation de sous-traitance, est solidiairement responsable du paiement de la rémunération encore due par son entrepreneur en ce qui concerne les prestations de travail effectuées, à partir d’une telle connaissance, dans le cadre du contrat qu’il a conclu avec cet entrepreneur. Une telle connaissance est prouvée, entre autres, quand il est informé par l’inspection conformément à l’article 49/2 du Code pénal social que son entrepreneur occupe un ou plusieurs ressortissants d’un pays tiers en séjour illégal.

Le donneur d’ordre qui a connaissance du fait que le sous-traitant intervenant directement ou indirectement après son entrepreneur occupe un ou plusieurs ressortissants d’un pays tiers en séjour illégal, est, en cas d’existence d’une relation de sous-traitance, solidiairement responsable du paiement de la rémunération encore due par ce sous-traitant en ce qui concerne les prestations de travail effectuées, à son bénéfice, à partir d’une telle connaissance. Une telle connaissance est prouvée, entre autres, quand il est informé par l’inspection conformément à l’article 49/2 du Code pénal social que le sous-traitant précité occupe un ou plusieurs ressortissants d’un pays tiers en séjour illégal.

§ 2. Le paragraphe 1er ne s’applique pas au donneur d’ordre personne physique qui fait effectuer des travaux ou des services à des fins exclusivement privées”.

“Art. 35/10. In een keten van onderaannemers zijn de hoofdaannemer en intermediaire aannemer die op de hoogte zijn van het feit dat hun onrechtstreekse onderaannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt, hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van het door hun onrechtstreekse onderaannemer nog verschuldigd loon dat betrekking heeft op de arbeidsprestaties verricht in hun voordeel vanaf het ogenblik dat zij op de hoogte waren van voormeld feit. Dergelijke kennis is onder meer bewezen wanneer zij door de inspectie overeenkomstig artikel 49/2 van het Sociaal Strafwetboek in kennis zijn gesteld dat hun onrechtsrekeen onderaannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt”.

Art. 22

In dezelfde afdeling 2 wordt een artikel 35/11 ingevoegd, luidende:

“Art. 35/11. § 1. De opdrachtgever die op de hoogte is van het feit dat zijn aannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt, is, buiten het kader van een onderaanneming, hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van het door zijn aannemer nog verschuldigd loon dat betrekking heeft op de arbeidsprestaties verricht vanaf het ogenblik dat hij op de hoogte was van voormeld feit en gepresteerd in het kader van zijn overeenkomst met deze aannemer. Dergelijke kennis is onder meer bewezen wanneer hij door de inspectie overeenkomstig artikel 49/2 van het Sociaal Strafwetboek in kennis is gesteld dat zijn aannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt.

De opdrachtgever die op de hoogte is van het feit dat de na zijn aannemer rechtstreeks of onrechtstreeks komende onderaannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt, is, in het kader van een onderaanneming, hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van het door voormalde onderaannemer nog verschuldigd loon dat betrekking heeft op de arbeidsprestaties verricht in zijn voordeel vanaf het ogenblik dat hij op de hoogte was van voormeld feit. Dergelijke kennis is onder meer bewezen wanneer hij door de inspectie overeenkomstig artikel 49/2 van het Sociaal Strafwetboek in kennis is gesteld dat voormalde onderaannemer illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt.

§ 2. De eerste paragraaf is niet van toepassing op de opdrachtgever - natuurlijke persoon die werken of diensten uitsluitend voor privédoeleinden laat uitvoeren”.

Art. 23

Dans la même section 2, il est inséré un article 35/12, rédigé comme suit:

“Art. 35/12. L’employeur signalé affiche une copie de la notification écrite, effectuée conformément à l’article 49/2 du Code pénal social par l’inspection, au lieu visé par le point 3 de ce même article 49/2.

Le responsable solidaire visé par les articles 35/9 à 35/11 affiche au lieu visé à l’alinéa 1er une copie de la notification reçue si l’employeur signalé n’a pas effectué l’affichage visé au même alinéa 1er.

Art. 24

Dans la même section 2, il est inséré un article 35/13, rédigé comme suit:

“Art. 35/13. Peuvent ester en justice dans les litiges auxquels l’application de la présente section peut donner lieu pour la défense des droits d’un ressortissant de pays tiers en séjour illégal en Belgique qui y est ou qui y était occupé:

1° les organisations représentatives des travailleurs et les organisations représentatives des employeurs visées à l’article 3 de la loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires;

2° les organisations représentatives au sens de la loi du 19 décembre 1974 organisant les relations entre les autorités publiques et les syndicats des agents relevant de ces autorités;

3° les organisations syndicales représentatives au sein de l’organe de concertation syndicale désigné pour les administrations, services ou institutions pour lesquels la loi du 19 décembre 1974 réglant les relations entre les autorités publiques et les syndicats des agents relevant de ces autorités n’est pas d’application;

4° le Centre pour l’égalité des chances et la lutte contre le racisme, ainsi que tout établissement d’utilité publique et toute association visés par ou en vertu de l’article 8, 4°, de la loi du ... prévoyant des sanctions et des mesures à l’encontre des employeurs de ressortissants de pays tiers en séjour illégal.

Art. 23

In dezelfde afdeling 2 wordt een artikel 35/12 ingevoegd, luidende:

“Art. 35/12. De gemelde werkgever plakt een afschrift van de geschreven kennisgeving, die door de inspectie werd verricht overeenkomstig artikel 49/2 van het Sociaal Strafwetboek, aan op de plaats bedoeld in punt 3 van hetzelfde artikel 49/2.

De hoofdelijk aansprakelijke bedoeld in de artikelen 35/9 tot 35/11 plakt, op de plaats bedoeld in het eerste lid, een afschrift van de ontvangen kennisgeving aan, indien de gemelde werkgever de aanplakking bedoeld in het eerste lid niet heeft verricht”.

Art. 24

In dezelfde afdeling 2 wordt een artikel 35/13 ingevoegd, luidende:

“Art. 35/13. Kunnen in de rechtsgeschillen waartoe de toepassing van deze afdeling aanleiding kan geven, in recht optreden ter verdediging van de rechten van de in België illegaal verblijvende onderdaan van een derde land die er tewerkgesteld is of was:

1° de representatieve werknemers- en werkgeversorganisaties, bedoeld bij artikel 3 van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités;

2° de representatieve vakorganisaties in de zin van de wet van 19 december 1974 tot de regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel;

3° de representatieve vakorganisaties in het aangewezen orgaan van vakbondsoverleg voor de administraties, diensten of instellingen waarop de wet van 19 december 1974 tot de regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel niet van toepassing is;

4° het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, alsook elke andere door de Koning bepaalde instelling van openbaar nut en vereniging bedoeld door of krachtens artikel 8, 4°, van de wet van ... tot vaststelling van sancties en maatregelen voor werkgevers van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen.

L'action de ces organisations, établissements d'utilité publique et associations ne porte pas atteinte au droit du ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal d'agir personnellement, de se joindre à l'action ou d'intervenir dans l'instance.

Les organisations, établissements d'utilité publique et associations visées à l'alinéa 1er peuvent agir sans devoir disposer d'une autorisation quelconque du ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal visé à l'alinéa 1er.

Art. 25

Dans les articles 35/1, § 1er, phrase introductory, et 35/2, § 2, première phrase de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs, les mots "du présent chapitre" sont chaque fois remplacés par les mots "de la présente section".

Dans l'article 35/5 de la même loi, les mots "Le présent chapitre" sont remplacés par les mots "La présente section".

Art. 26

Dans l'article 21 du Code pénal social, il est inséré le 4°/2, rédigé comme suit:

"4°/2. transmettre aux entrepreneurs et aux donneurs d'ordre visés aux articles 35/9 à 35/11 de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs, une notification écrite telle que prévue à l'article 49/2 du présent Code pénal social".

Art. 27

Dans le Livre 1er, Titre 2, Chapitre 2 du même Code, il est inséré une section 3/2, intitulée:

"Section 3/2. La compétence spéciale des inspecteurs sociaux en ce qui concerne l'occupation d'un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal en Belgique".

Art. 28

Dans la section 3/2, insérée par l'article 26, il est inséré un article 49/2, rédigé comme suit:

Het optreden van de organisaties, instellingen van openbaar nut en verenigingen laat het recht van de illegaal verblijvende onderdaan, bedoeld in het eerste lid, onverkort om zelf op te treden, zich bij een vordering aan te sluiten of in het geding tussen te komen.

De organisaties, instellingen van openbaar nut en verenigingen, bedoeld in het eerste lid, mogen optreden zonder over een vorm van machtiging te moeten beschikken van de illegaal verblijvende onderdaan bedoeld in het eerste lid.

Art. 25

In de artikelen 35/1, § 1, inleidende zin, en 35/2, § 2, eerste zin, van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers, worden de woorden "dit hoofdstuk" vervangen door de woorden " deze afdeling".

In artikel 35/5 van dezelfde wet, worden de woorden "Dit hoofdstuk" vervangen door de woorden "Deze afdeling".

Art. 26

In artikel 21 van het Sociaal Strafwetboek wordt de bepaling onder 4°/2 ingevoegd, luidende:

"4°/2 aan de aannemers en opdrachtgevers zoals bedoeld in artikel 35/9 tot 35/11 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers, een schriftelijke kennisgeving te verrichten zoals bepaald in artikel 49/2 van dit Sociaal Strafwetboek".

Art. 27

In Boek 1, Titel 2, Hoofdstuk 2 van hetzelfde Wetboek, wordt een afdeling 3/2 ingevoegd luidende:

"Afdeling 3/2. Bijzondere bevoegdheid van de sociaal inspecteurs op het vlak van de tewerkstelling van een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België".

Art. 28

In afdeling 3/2, ingevoegd bij artikel 26, wordt een artikel 49/2 ingevoegd, luidende:

"Art. 49/2. La notification écrite de l'occupation d'un ressortissant d'un pays tiers en séjour illégal en Belgique

Les inspecteurs sociaux peuvent informer par écrit les entrepreneurs visés aux articles 35/9 et 35/10 de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs que leur sous-traitant direct ou indirect occupe un ou des ressortissants de pays tiers en séjour illégal.

Les inspecteurs sociaux peuvent informer par écrit les donneurs d'ordre visés à l'article 35/11 de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs que leur entrepreneur ou leur sous-traitant occupe un ou des ressortissants de pays tiers en séjour illégal.

Cette notification mentionne:

1° le nombre et l'identité des ressortissants de pays tiers en séjour illégal dont l'inspection a constaté qu'ils ont fourni des prestations dans le cadre des travaux ou des services que le destinataire de la notification fait effectuer;

2° l'identité et l'adresse de l'employeur qui a occupé des ressortissants de pays tiers en séjour illégal visés au point 1°;

3° le lieu où les ressortissants de pays tiers en séjour illégal ont fourni les prestations visées au point 1°;

4° l'identité et l'adresse du destinataire de la notification.

Une copie de cette notification est transmise par les inspecteurs sociaux à l'employeur qui a occupé les ressortissants de pays tiers en séjour illégal visés au point 1°."

Art. 29

Dans l'article 171/1 du même Code, les mots "de la section 1ère" sont insérés entre les mots "au sens" et les mots "du chapitre VI/1".

Art. 30

Dans l'article 171/2 du même Code, les mots "à l'article 35/4" sont remplacés par les mots "aux articles 35/4 et 35/12".

"Art. 49/2. Schriftelijke kennisgeving van een tewerkstelling van een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België

De sociaal inspecteurs kunnen de aannemers zoals bedoeld in artikel 35/9 en 35/10 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers, schriftelijk in kennis stellen dat hun rechtstreekse of onrechtstreekse onderaannemer, een of meer illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt.

De sociaal inspecteurs kunnen de opdrachtgevers zoals bedoeld in artikel 35/11 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers, schriftelijk in kennis stellen dat hun aannemer of onderaannemer, een of meer illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt.

Deze kennisgeving vermeldt:

1° het aantal en de identiteit van de illegaal verblijvende onderdanen van derde landen waarvan de inspectie heeft vastgesteld dat zij prestaties hebben geleverd in het raam van de werken of diensten die de bestemming van de kennisgeving laat uitvoeren;

2° de identiteit en het adres van de werkgever die de illegaal verblijvende onderdanen van derde landen bedoeld in punt 1° heeft tewerkgesteld;

3° de plaats waar de illegaal verblijvende onderdanen van derde landen de prestaties bedoeld in punt 1° hebben geleverd;

4° de identiteit en het adres van de bestemming van de kennisgeving.

Een afschrift van deze kennisgeving wordt door de sociaal inspecteurs overgemaakt aan de werkgever die de illegaal verblijvende onderdanen van derde landen bedoeld in punt 1° heeft tewerkgesteld".

Art. 29

In artikel 171/1 van hetzelfde wetboek worden de woorden "afdeling 1 van" ingevoegd tussen de woorden "in de zin van" en de woorden "hoofdstuk VI/1".

Art. 30

In artikel 171/2 van hetzelfde Wetboek worden de woorden "in artikel 35/4" vervangen door de woorden "in artikel 35/4 en 35/12".

Art. 31

Dans le Livre 2, Chapitre 3, Section 2 du même Code, il est inséré un article 171/3, rédigé comme suit:

“Art. 171/3. Le non-paiement de la rémunération par la personne solidairement responsable en cas d’occupation de ressortissants d’un pays tiers en séjour illégal

Est puni d’une sanction de niveau 2, le responsable solidaire visé par la section 2 du chapitre VI/1 de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs qui n’a pas payé la rémunération encore due pour laquelle il est solidairement responsable conformément à la même section”.

Sous-section 2

sanction supplémentaire pour l’entrepreneur principal et les entrepreneurs intermédiaires lorsque l’employeur est sanctionné pour la violation de l’interdiction d’emploi d’un ressortissant d’un pays tiers en séjour illégal

Art. 32

Dans l’article 175 du Code pénal social, il est inséré un paragraphe 3/1 rédigé comme suit:

“§ 3/1. Est puni d’une sanction de niveau 4, l’entrepreneur, en l’absence d’une chaîne de sous-traitants, ou l’entrepreneur intermédiaire, en cas d’existence d’une telle chaîne, quand leur sous-traitant direct commet une des infractions visées au § 1er/1.

L’entrepreneur et l’entrepreneur intermédiaire ne sont pas punis conformément à l’alinéa 1er, s’ils sont en possession d’une déclaration écrite dans laquelle leur sous-traitant direct certifie qu’il n’occupe pas et n’occupera pas de ressortissant d’un pays tiers en séjour illégal.

L’entrepreneur et l’entrepreneur intermédiaire qui sont en possession de la déclaration écrite ne sont pas exonérés de la sanction conformément à l’alinéa 2, s’ils ont, préalablement à l’infraction visée à l’alinéa 1er, connaissance du fait que leur sous-traitant direct occupe un ou plusieurs ressortissants d’un pays tiers en séjour illégal. Une telle connaissance est prouvée, entre autres, quand ils sont informés par les inspecteurs sociaux conformément à l’article 49/2 du Code pénal social que leur sous-traitant direct occupe un ou plusieurs ressortissants d’un pays tiers en séjour illégal”.

Art. 31

In Boek 2, Hoofdstuk 3, Afdeling 2 van hetzelfde Wetboek wordt een artikel 171/3 ingevoegd luidende:

“Art. 171/3. De niet-betaling van het loon door de hoofdelijk aansprakelijke persoon in geval van tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen

Met een sanctie van niveau 2 wordt bestraft, de hoofdelijk aansprakelijke, bedoeld in afdeling 2 van hoofdstuk VI/1 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers, die het nog verschuldigd loon waarvoor hij hoofdelijk aansprakelijk is overeenkomstig dezelfde afdeling, niet heeft betaald”.

Onderafdeling 2

Bijkomende sanctie voor de hoofdaannemer en intermediaire aannemers in het geval dat de werkgever wordt gesanctioneerd wegens een overtreding van het verbod tot tewerkstelling van een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België

Art. 32

In artikel 175 van het Sociaal Strafwetboek wordt een paragraaf 3/1 ingevoegd luidende:

“§ 3/1. Met een sanctie van niveau 4 wordt bestraft de aannemer, buiten het kader van een keten van ondераannemers, of de intermediaire aannemer, in het kader van dergelijke keten, wanneer hun rechtstreekse ondераannemer één van de in § 1/1 bedoelde inbreuken pleegt.

De aannemer en de intermediaire aannemer worden niet bestraft overeenkomstig het eerste lid, indien zij in het bezit zijn van een schriftelijke verklaring waarin hun rechtstreekse ondераannemer bevestigt dat hij geen illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt en zal tewerkstellen.

De aannemer en de intermediaire aannemer die in het bezit zijn van de schriftelijke verklaring zijn niet vrijgesteld van de sanctie overeenkomstig het tweede lid, indien zij, voorafgaand aan de inbreuk bedoeld in het eerste lid, op de hoogte zijn van het feit dat hun rechtstreekse ondераannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt. Dergelijke kennis is onder meer bewezen wanneer zij door de sociaal inspecteurs overeenkomstig artikel 49/2 van het Sociaal Strafwetboek in kennis werden gesteld dat hun rechtstreekse ondераannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt”.

L'amende est multipliée par le nombre de travailleurs concernés.

Art. 33

Dans l'article 175 du même Code, il est inséré un paragraphe 3/2 rédigé comme suit:

“§ 3/2. Sont punis d'une sanction de niveau 4, l'entrepreneur principal et l'entrepreneur intermédiaire, en cas d'existence d'une chaîne de sous-traitants, quand leur sous-traitant indirect commet une des infractions visées au § 1er/1, s'ils ont, préalablement à l'infraction qu'ils ont commise, connaissance du fait que leur sous-traitant indirect occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal. Une telle connaissance est prouvée, entre autres, quand ils sont informés par les inspecteurs sociaux conformément à l'article 49/2 du Code pénal social que leur sous-traitant indirect occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal”.

L'amende est multipliée par le nombre de travailleurs concernés.

Art. 34

Dans l'article 175 du même Code, il est inséré un paragraphe 3/3 rédigé comme suit:

“§ 3/3. Est puni d'une sanction de niveau 4:

1° le donneur d'ordre, en l'absence d'une relation de sous-traitance, quand son entrepreneur commet une des infractions visées au § 1er/1, si le donneur d'ordre a, préalablement à l'infraction qu'il a commise, connaissance du fait que son entrepreneur occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal. Une telle connaissance est prouvée, entre autres, quand il est informé par les inspecteurs sociaux conformément à l'article 49/2 du Code pénal social que son entrepreneur occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal”.

2° le donneur d'ordre, en cas d'existence d'une relation de sous-traitance, quand le sous-traitant intervenant directement ou indirectement après son entrepreneur a commis une des infractions visées au § 1er/1, si le donneur d'ordre a, préalablement à l'infraction qu'il a commise, connaissance du fait que leur sous-traitant intervenant directement ou indirectement après son entrepreneur occupe un ou plusieurs ressortissants

De geldboete wordt vermenigvuldigd met het aantal betrokken werknelmers.

Art. 33

In artikel 175 van hetzelfde Wetboek wordt een paragraaf 3/2 ingevoegd luidende:

“§ 3/2. Met een sanctie van niveau 4 worden bestraft de hoofdaannemer en intermediaire aannemer, in het kader van een keten van onderaannemers wanneer hun onrechtstreekse onderaannemer één van de in § 1/1 bedoelde inbreuken pleegt, indien zij voorafgaand aan de door hen gepleegde inbreuk, op de hoogte zijn van het feit dat hun onrechtstreekse onderaannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt. Dergelijke kennis is onder meer bewezen wanneer zij door de sociaal inspecteurs overeenkomstig artikel 49/2 van het Sociaal Strafwetboek in kennis werden gesteld dat hun onrechtstreekse onderaannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt”.

De geldboete wordt vermenigvuldigd met het aantal betrokken werknelmers.

Art. 34

In artikel 175 van hetzelfde Wetboek wordt een paragraaf 3/3 ingevoegd luidende:

“§ 3/3. Met een sanctie van niveau 4 wordt bestraft:

1° de opdrachtgever, buiten het kader van een onderaanneming, wanneer zijn aannemer één van de in § 1/1 bedoelde inbreuken pleegt, indien de opdrachtgever voorafgaand aan de door hem gepleegde inbreuk, op de hoogte is van het feit dat zijn aannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt. Dergelijke kennis is onder meer bewezen wanneer hij door de sociaal inspecteurs overeenkomstig artikel 49/2 van het Sociaal Strafwetboek in kennis werden gesteld dat zijn aannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt”.

2° de opdrachtgever, binnen het kader van een onderaanneming, wanneer de na zijn aannemer rechtstreeks of onrechtstreeks komende onderaannemer één van de in § 1/1 bedoelde inbreuken pleegt, indien de opdrachtgever voorafgaand aan de door hem gepleegde inbreuk, op de hoogte is van het feit dat de na zijn aannemer rechtstreeks of onrechtstreeks komende onderaannemer een of meerdere illegaal verblijvende

d'un pays tiers en séjour illégal. Une telle connaissance est prouvée, entre autres, quand il est informé par les inspecteurs sociaux conformément à l'article 49/2 du Code pénal social que leur sous-traitant intervenant directement ou indirectement après son entrepreneur occupe un ou plusieurs ressortissants d'un pays tiers en séjour illégal".

L'amende est multipliée par le nombre de travailleurs concernés.

Afdeling 4

Inspecties

Art. 35

Artikel 2 van het Sociaal Strafwetboek, wordt aangevuld met een lid, luidende:

"Onder deze indicatoren zullen de bedrijfstakken vermeld worden waarin de tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen voornamelijk voorkomt, in vergelijking met andere sectoren."

Art. 36

L'article 7 du même Code est complété par un 20° rédigé comme suit:

"20° de coordonner les informations communiquées par les services d'inspection compétents pour lutter contre le travail illégal et de faire rapport, chaque année, avant le 1er juillet, à la Commission européenne.

À cette fin, les services d'inspection compétents pour lutter contre le travail illégal communiquent chaque année au Service d'information et de Recherche sociale, avant le 1er avril, le nombre d'enquêtes effectuées au cours de l'année précédente, tant en chiffres absolus, qu'en pourcentage d'employeurs pour chaque secteur, ainsi que le résultat de ces enquêtes.".

Donné à Bruxelles, le 10 octobre 2012

ALBERT

PAR LE Roi:

Le premier ministre,

Elio DI RUPO

onderdanen van derde landen tewerkstelt. Dergelijke kennis is onder meer bewezen wanneer hij door de sociaal inspecteurs overeenkomstig artikel 49/2 van het Sociaal Strafwetboek in kennis werden gesteld dat de na zijn aannemer rechtstreeks of onrechtstreeks komende onderaannemer een of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt".

De geldboete wordt vermenigvuldigd met het aantal betrokken werknelmers.

Afdeling 4

Inspecties

Art. 35

Artikel 2 van het Sociaal Strafwetboek, wordt aangevuld met een lid, luidende:

"Onder deze indicatoren zullen de bedrijfstakken vermeld worden waarin de tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen voornamelijk voorkomt, in vergelijking met andere sectoren."

Art. 36

Artikel 7 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met de bepalingen onder 20° luidende als volgt:

"20° de informatie meegedeeld door de inspectiediensten bevoegd voor de strijd tegen illegale tewerkstelling te coördineren en jaarlijks, voor 1 juli, verslag uit te brengen aan de Europese Commissie.

Met dit doel stellen de inspectiediensten bevoegd voor de strijd tegen de illegale tewerkstelling de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst jaarlijks, voor 1 april, op de hoogte van het aantal inspecties die in het voorstaande jaar zijn uitgevoerd, zowel in absolute cijfers, alsook als percentage van het aantal werkgevers in elke sector, evenals van het resultaat van deze inspecties.".

Gegeven te Brussel, 10 oktober 2012

ALBERT

VAN KONINGSWEGE:

De eerste minister,

Elio DI RUPO

Le ministre des Finances,

Steven VANACKERE

De minister van Financiën,

Steven VANACKERE

La ministre de l'Intérieur,

Joëlle MILQUET

De minister van Binnenlandse Zaken,

Joëlle MILQUET

*La ministre des Affaires sociales et
de la Santé publique,*

Laurette ONKELINX

*De minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,*

Laurette ONKELINX

La ministre de la Justice,

Annnemie TURTELBOOM

De minister van Justitie,

Annemarie TURTELBOOM

La ministre de l'Emploi,

Monica DE CONINCK

De minister van Werk,

Monica DE CONINCK

La secrétaire d'État à l'Asile et la Migration,

Maggie DE BLOCK

De staatssecretaris voor Asiel en Migratie,

Maggie DE BLOCK

*Le secrétaire d'État à la Lutte
contre la fraude sociale et fiscale,*

John CROMBEZ

*De staatssecretaris voor de Bestrijding
van sociale en fiscale fraude,*

John CROMBEZ